

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBIH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 500, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

**IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
BUDŽETA KANTONA SARAJEVO
ZA 2008.GODINU
Broj: 09/09**

Sarajevo, oktobar 2009. godine

PREDSJEDAVAJUĆEM SKUPŠTINE KANTONA SARAJEVO**PREMIJERU VLADE KANTONA SARAJEVO****MINISTRU FINANSIJA KANTONA SARAJEVO****NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE*****Osnova za reviziju***

Izvršili smo reviziju **Konsolidovanih finansijskih izvještaja Kantona Sarajevo** za 2008. godinu (bilansa stanja na dan 31. decembar 2008. godine i odgovarajućeg računa prihoda i rashoda, izvještaja o izvršenju budžeta za godinu koja se završava na taj dan), te reviziju usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Kantona Sarajevo odgovorno je za izradu i fer prezentaciju Konsolidovanih finansijskih izvještaja u skladu sa posebnim propisima u Federaciji BiH o računovodstvu i finansijskom obaveštavanju u javnom sektoru. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed korupcije i prevare, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je također odgovorno za usklađenost poslovanja Kantona Sarajevo sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o Konsolidovanim finansijskim izvještajima na osnovu provedene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu Zakonom o reviziji institucija u FBiH ("Sl. novine FBiH", broj 22/06), INTOSAI revizijskim standardima i Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da radimo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja i o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupka je zasnovan na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija također uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za naše revizorsko mišljenje.

Kvalifikacija:

- 1. Izmjenama i dopunama Budžeta Kantona za 2008. godinu nije u dovoljnoj mjeri izvršeno uravnoteženje istog na način da ukupni prihodi i primici pokrivaju ukupne rashode i izdatke što nije u skladu sa članovima 4. i 23. Zakona o budžetima u FBiH, tako da je navedeno na kraju godine rezultiralo iskazanim budžetskim deficitom u iznosu od 21.457.414 KM (Tačke 5.3, 5.4. i 5.6. Izvještaja);**

2. U Godišnjem finansijskom izvještaju Kantona Sarajevo za 2008. godinu nisu iskazane više stvorene obaveze u odnosu na raspoloživa sredstva odobrena Budžetom Kantona u iznosu od 8.453.336 KM, kako je to propisano Zakonom o budžetima u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Navedene neknjižene obaveze se odnose na: više stvorene obaveze budžetskih korisnika utvrđene Godišnjim popisom (1.655.626 KM), manje doznačena sredstva jedinicima lokalne samouprave po osnovu ostvarenih prihoda od indirektnih poreza (1.344.562 KM), obaveze po osnovu neizvršenih predmeta u vezi sa povratima pogrešno ili više uplaćenih poreza na dobit (4.695.832 KM), obaveze Ministarstva prostornog uređenja i zaštite okoliša za popločavanje ulica u Starom Gradu i za troškove električne energije za javnu rasvjetu (444.356 KM), obaveze Direkcije za puteve Kantona za rekonstrukciju puta za naselje Lokve (300.000 KM) i Ministarstva za boračka pitanja (12.957 KM) (Tačke 5.4, 5.6. i 5.7 Izvještaja);
3. Nije postupljeno u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Zakona o trezoru u FBiH, u dijelu sačinjavanja planova novčanih tokova i odobravanja mjesečnih i tromjesečnih planova budžetskim korisnicima, na osnovu relevantnih pokazatelja koji se odnose na dinamiku i visinu ostvarenja prihoda i primitaka (Tačka 5.3. Izvještaja);
4. Kanton nema potpisane ugovore o koncesijama sa svim privrednim društvima koja se bave eksploatacijom mineralnih sirovina na području Kantona Sarajevo, što nije u skladu sa Zakonom o koncesijama, a nadležni budžetski korisnici propustili su na vrijeme poduzeti sve zakonom predviđene postupke kako bi se pripadajući prihodi po osnovu korištenja prirodnih resursa na području Kantona Sarajevo u cijelosti naplatili, obzirom da ukupan dug privrednih subjekata na dan 31.12.2008. godine iznosi 864.602 KM (Tačka 5.4. Izvještaja);
5. Ukupno ostvareni prihodi, po osnovu naknade za izgradnju i održavanje javnih skloništa i davanju javnih skloništa pravnim i fizičkim licima pod zakup od strane općina, ne uplaćuju se u Budžet Kantona, u skladu sa Zakonom o spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u FBiH i Pravilnikom o načinu uplate javnih prihoda budžeta i vanbudžetskih fondova na teritoriji FBiH (Tačka 5.4. Izvještaja);
6. Budžetski korisnici nisu dosljedno provodili odredbe Zakona o javnim nabavkama BiH prilikom provođenja postupaka nabavki (Kantonalna uprava civilne zaštite, Ministarstvo kulture i sporta) (Tačka 5.5.2.2. Izvještaja);
7. Ne može se potvrditi osnovanost i opravdanost doznačavanja sredstava za sufinansiranje rada: Akademije nauke i umjetnosti BiH (974.900 KM), Osnovne škole „All Walidein Gazzaz“ (300.000 KM) i preduzeća „Bags – Energotehnika“ (500.000 KM) (Tačka 5.5.1 pod c).

Mišljenje

Po našem mišljenju, zbog efekata koje na finansijske izvještaje mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, **Godišnji finansijski izvještaj Budžeta Kantona Sarajevo ne prikazuje istinito i objektivno**, po svim bitnim pitanjima, stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2008. godine, rezultate poslovanja i izvršenja budžeta, za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja tj. Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Finansijsko poslovanje Kantona Sarajevo u toku 2008. godine nije bilo u svim materijalno – značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Bez daljnje kvalifikacije na naše Mišljenje, skrećemo pažnju na sljedeće:

- Imajući u vidu da se ne primjenjuju sve odredbe Zakona o komunalnim djelatnostima, te da nije definisan način planiranja, izvršenja, izvještavanja i nadzora nad doznačenim sredstvima javno komunalnim preduzećima, ne možemo potvrditi opravdanost visine doznačenih sredstava iz Budžeta Kantona (Tačka 5.5.1. pod c) Izvještaja);
- Visokoškolske ustanove, u skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH, nisu uključene u sistem trezorskog poslovanja, tako da Vlada Kantona i Ministarstvo obrazovanja i nauke nemaju uspostavljen adekvatan nadzor i kontrolu nad trošenjem doznačenih budžetskih sredstava za redovno poslovanje, kao i ostvarenih prihoda od obavljanja vlastite djelatnosti, iako je Kanton osnivač i vrši funkciju vlasnika kapitala (Tačka 5.5.1. pod c);
- Za novčane podsticaje u poljoprivrednoj proizvodnji na kraju 2008. godine ostalo je nerealizovano 421.917 KM, a isti su isplaćeni početkom 2009. godine kada su i donesena Rješenja o ostvarivanju prava na novčane podsticaje. Utvrdili smo da je isto posljedica načina rada koji proizilazi iz odredbi Zakona o novčanim podsticajima Kantona Sarajevo koji je donesen u 2008. godini, a čijom primjenom se u slučaju veće proizvodnje u odnosu na planiranu izvjesno generira i veće ostvarenje budžeta u odnosu na raspoloživa sredstva, zbog čega smatramo da se ubuduće treba na vrijeme odrediti da li će se Izmjenama Odluke o iznosima novčanih podsticaja u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji za tekuću godinu korigovati cijene u slučaju nedovoljnih finansijskih sredstava (Tačka 5.5.1. pod c).

Sarajevo, 30.10.2009. godine

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. oec

Generalni revizor

Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

SADRŽAJ

1.	UVOD	2
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE.....	2
3.	REZIME DATIH PREPORUKA.....	3
4.	OSVRT NA PREPORUKE REVIZIJE ZA 2008. GODINU.....	9
5.	NALAZI I PREPORUKE	11
5.1	Sistem internih kontrola.....	11
5.2	Budžet Kantona Sarajevo za 2008. godinu.....	14
5.3	Izvršenje Budžeta Kantona za 2008. godinu.....	16
5.4	Prihodi i primici Budžeta Kantona za 2008. godinu.....	18
5.5	Rashodi i izdaci Budžeta Kantona za 2008. godinu.....	26
5.5.1	Tekući rashodi	27
5.5.2	Kapitalni izdaci	35
5.6	Finansijski rezultat.....	38
5.7	Popis imovine, potraživanja i obaveza na dan 31.12.2008. godine	39
5.7.1	Novčana sredstva.....	40
5.7.2	Stalna sredstva, dugoročna potraživanja i dugoročna razgraničenja.....	41
5.7.3	Kratkoročna potraživanja i kratkoročna razgraničenja	41
5.7.4	Kratkoročne obaveze i kratkoročna razgraničenja	42
5.7.5	Dugoročne obaveze	43
5.7.6	Vanbilansna evidencija	43
6.	KOMENTAR	44

IZVJEŠTAJ O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA BUDŽETA KANTONA SARAJEVO za 2008. godinu

1. UVOD

Kanton Sarajevo (u daljem tekstu: Kanton), kao federalna jedinica FBiH uspostavljen je Ustavom FBiH, Zakonom o federalnim jedinicama i Ustavom Kantona Sarajevo. Kanton svoje nadležnosti obavlja putem Skupštine i Vlade. Ustavom Kantona uređena je struktura i nadležnost kantonalne vlasti, koja se obavlja putem zakonodavne, izvršne i sudske vlasti.

Zakonodavno tijelo Kantona je Skupština, koju čini jedan dom, sastavljen od 30 poslanika, neposredno izabраниh na period od četiri godine.

Vlada Kantona (u daljem tekstu: Vlada) je organ izvršene vlasti koju čine Premijer i dvanaest ministara. Nadležnosti i djelokrug Vlade i ovlasti službi koje vrše poslove za njene potrebe uređene su Zakonom o Vladi Kantona Sarajevo. Vlada Kantona u sadašnjem sazivu imenovana je 15.02.2007. godine.

U februaru 2008. godine donesen je Zakon o organizaciji i djelokrugu organa uprave i upravnih organizacija Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Zakon o organizaciji uprave Kantona), čijim stupanjem na snagu je prestao važiti Zakon o kantonalnim ministarstvima. Zakonom o organizaciji uprave Kantona osnivaju se kantonalni organi uprave i upravne organizacije, utvrđuje njihov djelokrug i uređuju druga pitanja od značaja za njihovo organizovanje i funkcionisanje. Prema tom Zakonu, u Kantonu Sarajevo egzistira dvanaest ministarstva, dvije samostalne kantonalne uprave (Kantonalna uprava za inspekcijske poslove i Kantonalna uprava civilne zaštite) i pet samostalnih kantonalnih upravnih organizacija (tri Zavoda, jedna direkcija i Profesionalna vatrogasna brigada Kantona Sarajevo).

Kantonalnim ministarstvima rukovodi ministar, a radom samostalnih zavoda, uprava, ustanova i direkcije rukovode direktori. Sredstva za rad kantonalnih organa uprave i ustanova i sredstva za rad općinskih službi za upravu kojima je povjereno izvršavanje kantonalne politike i propisa utvrđuju se Budžetom Kantona.

Budžetom za 2008. godinu za ukupno 157 budžetskih korisnika na području Kantona (ne uključujući visokoškolske ustanove) planirano je finansiranje 10.477 uposlenika. Na dan 31.12.2008. godine iz Budžeta se finansiralo 10.549 uposlenika. Najveći broj uposlenika je u oblasti obrazovanja (ministarstvo, osnovno i srednje obrazovanje, te ustanove) 5.813 ili 55,10 % od ukupnog broja, 1.883 uposlenika je u Ministarstvu unutrašnjih poslova, 818 u oblasti pravosuđa, 13 ustanova kulture 571 uposleni, 6 ustanova u nadležnosti Ministarstva za rad i socijalnu politiku sa 396 uposlena, a preostalih 1.068 uposlenika je u ostalim organima i ustanovama.

Sjedište Vlade Kantona Sarajevo je u Sarajevu, ulica Džemaludina Reisa Čauševića br.1.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su Konoslidovani finansijski izvještaji Kantona Sarajevo za 2008. godinu i usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj revizije finansijskih izvještaja je da omogući revizoru da izrazi mišljenje o finansijskim izvještajima koji su predmet revizije, tj. da li finansijski izvještaji u materijalno značajnom smislu, objektivno i istinito prikazuju finansijsko i materijalno stanje Kantona Sarajevo na dan 31.12.2008. godine, izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, da li je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima, da li je trošenje javnih sredstava namjensko, te da li su finansijski izvještaji sačinjeni u skladu sa posebnim propisima o računovodstvu i finansijskom izvještavanju u javnom sektoru.

Revizija je obavljena u skladu sa internim planskim dokumentima revizije, sa prekidima, u periodu juli – oktobar 2009. godine.

S obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzoraka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. REZIME DATIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom poslovanja Kantona Sarajevo za 2008. godinu konstatovali smo određen broj propusta i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo slijedeće preporuke:

Potrebno je da Vlada i Ministarstvo finansija Kantona Sarajevo preispitaju dosadašnji način rada Sektora za inspeksijski nadzor korištenja sredstava Budžeta Kantona Sarajevo u dijelu pokretanja postupka inspeksijskog nadzora, odnosno utvrđivanja programa rada iste i izvještavanja nadležnih organa o izvršenim inspeksijskim pregledima, te na osnovu konstatovanog poduzmu adekvatne aktivnosti, kao i izvrše izmjene i dopune Pravilnika o načinu rada budžetske inspekcije, u skladu sa propisima iz oblasti inspekcije.

Potrebno je da Ministarstvo saobraćaja izvrši usklađivanje Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u skladu sa članom 10. Zakona o organizaciji uprave Kantona, odnosno zakonom iz odgovarajuće oblasti i drugim propisima. Također je potrebno da isto donese „Uputstvo za ostvarivanja prava na subvencioniranje troškova prijevoza u javnom gradskom saobraćaju i načinu uplate sredstava vršiocima usluga prijevoza“ i za naredni period, kao i da osigura suštinsku kontrolu prilikom plaćanja faktura za pokrivanje razlike do ekonomske cijene za penzionerske mjesečne karte i poduzme odgovarajuće mjere kako bi se izmirenje troškova električne energije za rad semafora vršilo na bazi stvarne potrošnje.

Potrebno je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Ministarstva privrede jasnije definisati prava i odgovornosti direktora Kantonalne uprave za šumarstvo, a naročito u pogledu donošenja finansijskog plana i raspolaganja sredstvima koja se Budžetom Kantona dodjeljuju istoj, u skladu sa članom 59. Zakona o šumama i članom 108. Zakona o organizaciji organa uprave u FBiH. Isto tako je potrebno poduzeti neophodne aktivnosti kako bi se rad čuvarske službe, u cilju povećanja njihove efikasnosti u izvršavanju poslova na zaštiti šuma, organizovao u sklopu Kantonalne uprave za šumarstvo.

Potrebno je da budžetski korisnici dorade postojeće pisane procedure, donesu procedure koje nisu donesene u ranijem periodu, kao i Pravilnik o internim kontrolama u skladu sa Smjernicama za uspostavu i jačanje interne kontrole kod budžetskih korisnika, donesenim od strane Federalnog ministra finansija, kao i da u svom poslovanju osiguraju poštivanje istih.

Potrebno je da Ministarstvo finansija, Ministarstvo saobraćaja i Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša izvrše doradu postojećih Pravilnika o internim kontrolama u dijelu adekvatnog opisa procesa, utvrđivanja stepena rizika i predlaganja kontrolnih aktivnosti, kao i potrebu vršenja nadzora nad djelovanjem postojećeg sistema internih kontrola u cilju njenog kontinuiranog unapređenja.

Potrebno je da Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša osigura adekvatno praćenje izvršenja odobrenog budžeta, a Transfer za sanaciju i održavanje rasvjete na području Kantona izvršava u skladu sa dinamikom izvođenja radova.

Potrebno je da Kantonalna uprava za civilnu zaštitu osigura obavljanje finansijsko – računovodstvenih i pravnih poslova od strane uposlenika kojima su isti u opisu radnih mjesta.

Potrebno je da Vlada, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH uspostavi funkciju interne revizije na nivou Kantona. Za realizaciju navedenog neophodno je da posebnim aktom propiše za koje budžetske korisnike će internu reviziju vršiti Ministarstvo finansija, kao i da osigura da Ministarstvo finansija i (drugi budžetski korisnici) izvrše popunjavanje sistematizovanih radnih mjesta za obavljanje ovih poslova.

Potrebno je da svi budžetski korisnici poduzimaju adekvatne i pravovremene aktivnosti u cilju da se procedura izrade i donošenja budžeta u potpunosti ispoštuje, u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH, posebno u djelu odredbi koje se odnose na sadržaj prijedloga finansijskog plana i detaljnog obrazloženja zahtjeva za dodjelu budžetskih sredstava.

Potrebno je da Ministarstvo finansija obezbijedi nedostajuća sredstva za izmirenje zakonskih obaveza budžetskih korisnika (Ministarstva pravde i uprave, Općinskog suda, Kantonalnog tužilaštva, Kantonalnog suda i Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice) u fiskalnoj 2009. godini.

Potrebno je da Ministarstvo finansija poduzme aktivnosti u cilju osiguranja da se izvršenje Budžeta Kantona vrši u skladu sa procedurama utvrđenim zakonskim i ostalim propisima u djelu planiranja novčanih tokova i odobravanja tromjesečnih i mjesečnih planova budžetskim korisnicima, na osnovu prethodno sačinjenog mjesečnog plana alokacija raspoloživih budžetskih sredstava.

Potrebno je da Skupština Kantona, u saradnji sa Vladom Kantona i Ministarstvom finansija, preispita način izvršavanja tekućih i kapitalnih grantova, kao i kapitalnih izdataka u vezi donošenja zaključaka Vlade sa stanovišta utvrđivanja odgovornosti za izvršavanje istih u skladu sa odobrenim budžetom.

Za plaćanja obaveza prema dobavljačima i obaveza prilikom realizacije odobrenih sredstava grantova potrebno je formirati podgrupe za plaćanja po prioritetima na način da prednost u plaćanju imaju redovne mjesečne dotacije utvrđene važećim zakonima (npr. socijalna davanja, stipendije, redovne dotacije za finansiranje visokog obrazovanja,...).

Potrebno je osigurati da se plaćanje avansa dobavljačima evidentira u skladu sa odredbama Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH kao kratkoročno potraživanje, a priznavanja rashoda i izdataka vrši u momentu u kojem je obaveza za plaćanje i nastala, u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH.

Potrebno je da Skupština Kantona u saradnji sa Vladom i Uredom za zakonodavstvo Kantona preispita usklađenost odredbi člana 20. Zakona o izvršavanju budžeta Kantona Sarajevo sa Zakonom o budžetima u FBiH u dijelu davanja ovlaštenja ministrima da mogu raspolagati sredstvima do iznosa od 20.000 KM mjesečno (u okviru planiranih namjena), te po istom poduzeti odgovarajuće mjere.

Potrebno je, u skladu sa članovima 12 i 24. Zakona o pripadnosti javnih prihoda FBiH, donijeti Zakon o pripadnosti javnih prihoda Kantona Sarajevo, a jedinicama lokalne samouprave izvršiti doznačavanje pripadajućeg dijela javnih prihoda, u skladu sa članom 24. Zakona o pripadnosti javnih prihoda FBiH.

U Budžetu Kantona za 2009. godinu potrebno je obezbijediti nedostajuća sredstava za izvršenje zakonskih obaveza Ministarstva finansija na ime povrata više uplaćenih sredstava poreza na dobit, a u cilju uravnoteženja budžeta i izbjegavanja plaćanja dodatnih troškova na ime zatezних kamata.

Potrebno je osigurati namjensko trošenje uplaćenih sredstava po osnovu uplate posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća, u skladu sa članom 180. Zakona o spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Sl. novine FBiH“, broj 39/03 i 22/06) i ista staviti na raspolaganje Kantonalnoj upravi civilne zaštite.

Kantonalna uprava civilne zaštite je dužna da donese detaljni Godišnji plan trošenja namjenskih sredstava, koji treba sadržavati precizno utvrđene zadatke koji će se finansirati tokom godine, kao i sve vrste i količine sredstava i opreme koji se namjeravaju nabaviti iz istih, u skladu sa članom 180. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, kao i provedbenim propisima donesenim na osnovu istog.

Potrebno je da Skupština Kantona, odnosno Vlada Kantona definišu strategiju i jasnu politiku u oblasti koncesija kako bi se popravilo stanje u oblasti eksploatacije čvrstih mineralnih sirovina i poboljšala naplata javnih prihoda po osnovu iskorištavanja prirodnih resursa na području Kantona Sarajevo.

Potrebno je izvršiti popunjavanje predviđenog radnog mjesta rudarsko – geološkog inspektora u Upravi za inspekcijske poslove Kantona, u cilju obavljanja kontrole eksploatacije prirodnih resursa i naplate pripadajući prihoda u Budžet Kantona.

Potrebno je da Ministarstvo privrede, Ministarstvo pravde i uprave i Ministarstvo finansija, u skladu sa Zaključkom Vlade Kantona od 18.12.2008. godine, izvrše analizu primjene Odluke o plaćanju nadoknade za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina na području Kantona Sarajevo i predlože Vladi Kantona da ponudi moguća rješenja kontrole iskopanih količina mineralnih sirovina i plaćenih naknada od sadašnjih korisnika. U realizaciji navedenog potrebno je uzeti u obzir i odredbe člana 36. Uredbe sa zakonskom snagom o rudarstvu kojim je predviđeno da Ministarstvo energije, rudarstva i industrije ukine odobrenje za eksploataciju industrijskih mineralnih sirovina ukoliko preduzeće ne plaća utvrđenu naknadu, u datom roku.

Potrebno je da Ministarstvo privrede, u saradnji sa Kantonalnim pravobranilaštvom, poduzima zakonske mjere (tužbe) protiv onih privrednih društava koja redovno ne vrše uplatu nadoknade za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina u Budžet kantona, odnosno ne izmiruju obaveze po potpisanim ugovorima o koncesijama.

Potrebno je da Vlada Kantona pristupi realizaciji Skupštinskih odluka o pristupanju dodjeli koncesija na lokacijama Rudnik Vinjage, Igman, Gornja Misoča, Rijeka Rača – Visojevići, Rapailo, Zubov dol i Hadžići, u skladu sa odredbama Zakona o koncesijama. Također je potrebno da se Vlada jasno odredi u vezi mandata imenovane „Komisije za utvrđivanje ispunjenosti uslova u cilju mogućeg zaključivanja ugovora o koncesijama sa sadašnjim korisnicima za korištenje mineralni sirovina (izuzev mineralnih i termalnih voda i gasova koji se sa njima javljaju)“ u pogledu prihvatanja ili odbijanja Izvještaja o radu iste.

Obzirom da je razlika između ostvarenih i mogućih prihoda po osnovu Ugovora o koncesiji za korištenje termomineralne vode sa preduzećem Terme Ilidža značajna (132.059 KM), potrebno je da se Vlada Kantona jasno odredi u vezi postupanja po članovima 7 i 11. navedenog Ugovora.

Potrebno je da Ministarstvo finansija poduzme sve aktivnosti kako bi se, u skladu sa postojećim propisima, prikupljeni prihodi od naknade za izgradnju i održavanja javnih skloništa i izdavanja istih pod zakup, uplaćivali na Budžet Kantona, te u saradnji sa Vladom Kantona donijeti provedbeni akti u vezi načina trošenja i raspodjele istih između Kantona i općina.

Potrebno je da Kantonalna uprava civilne zaštite, u skladu sa Uputstvom o načinu uplate i trošenju naknade za izgradnju i održavanje javnih skloništa u Kantonu Sarajevo predloži Vladi Kantona Program utroška prikupljenih sredstava od naknade za izgradnju i održavanje javnih skloništa i uspostavi evidenciju pravnih i fizičkih lica koja su po zakonu obavezna platiti naknadu za izgradnju skloništa. Također je potrebno da Kantonalna uprava civilne zaštite uspostavi evidenciju javnih skloništa koja se od strane općina izdaju pod zakup pravnim i fizičkim licima, u cilju kontrole i nadzora nad trošenjem prikupljenih sredstava.

Ministarstvo saobraćaja je dužno da izvršiti pravdanje avansno doznačenih sredstava preduzeću „SIEMENS“ d.o.o. Sarajevo u iznosu od 101.015 KM po ugovoru za ugradnju park automata i parkirališne opreme.

Potrebno je da Ministarstvo saobraćaja predloži Vladi Kantona, plan trošenja namjenskih sredstava prikupljenih na ime korištenje javnih parkirališta, kao i odvoženja i čuvanja nepropisno parkiranih i zaustavljenih vozila u Kantonu Sarajevo, koja je dužna osigurati njihovo namjensko trošenje.

Potrebno je da Ministarstvo saobraćaja, u saradnji sa Vladom Kantona, poduzme adekvatne aktivnosti kako bi Komisija za dodjelu koncesija za izgradnju javnih garaža u Kantonu Sarajevo izvršila realizaciju datih zadataka koji su joj dati aktom o osnivanju.

Potrebno je da budžetski korisnici koji ostvaruju vlastite prihode uspostave pomoćnu evidenciju potraživanja, vrše kontrolu blagovremenosti i pravilnosti naplate, te poduzimaju zakonom propisane mjere za naplatu vlastitih prihoda.

Budžetom Kantona, prikupljena sredstva na osnovu Zakona o vodama FBiH, odnosno Zakona o šumama trebaju se staviti na raspolaganje resornim kantonalnim ministarstvima zaduženim za upravljanje vodama u smislu Zakona o vodama, kao i Kantonalnoj upravi za šumarstvo, a u cilju njihovog namjenskog korištenja.

Potrebno je da resorno Kantonalno ministarstvo prostornog uređenja i zaštite, u saradnji sa Vladom Kantona, poduzme adekvatne aktivnosti prema Vladi FBiH i Federalnom ministarstvu prostornog uređenja kako bi se pripadajući dio prikupljenih namjenskih sredstva u Fond za zaštitu okoliša FBiH doznačio Kantonu Sarajevo.

Rukovodioci budžetskih korisnika su dužni prilikom rješavanja o pravima, dužnostima i odgovornostima državnih službenika i namještenika iz radnog odnosa, kao i drugim pojedinačnim stvarima donositi rješenja, zaključke i druge pojedinačne akte, predviđene posebnim propisima, u skladu sa članom 70. Zakona o organizaciji organa uprave u FBiH.

Izdatke za bruto plaće i naknade isplaćivati samo za namjene i u visini utvrđenoj u posebnom dijelu Budžeta FBiH, a u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju budžeta FBiH.

Da Vlada Kantona doradi postojeći Pravilnik o pravu korištenja reprezentacije u dijelu definisanja vrste predmeta koji se mogu smatrati poklonima, njihove pojedinačne cijene, kome se mogu darivati i prilikom kakvih poslovnih događaja i značajnih datuma, kao i postupanja sa poklonima koji se primaju u ime Kantona Sarajevo.

Realizaciju ugostiteljskih usluga u narednom periodu vršiti putem „biznis kartica“, čije korištenje treba da omogući Ministarstvo finansija, kroz prenos novčanih sredstava na otvorene račune „biznis kartica“ za svaki organ posebno, u skladu sa Pravilnikom o pravu korištenja reprezentacije donesenim od strane Vlade Kantona.

Da Ministarstvo obrazovanja i nauke i Ministarstvo kulture i sporta donesu smjernice za trošenje reprezentacije nižih potrošačkih jedinica u cilju ujednačavanja i kontrole utroška budžetskih sredstava za ove namjene.

Potrebno je da se od strane odgovornih osoba budžetskih korisnika (Ministarstvo saobraćaja, Ministarstvo obrazovanja i nauke, osnovne i srednje škole i Skupština Kantona) osigura da se ugovori o djelu zaključuju prije angažovanja izvršilaca, te da se izvrši ovjera od strane odgovornih osoba, prije isplate naknada za izvršenje istih, kojom bi se potvrdilo da je ugovoreni posao stvarno izvršen.

Pravdanje doznačenih sredstava na ime troškova rada Ureda Kantona Sarajevo za koordinaciju aktivnosti i prezentaciju Kantona Sarajevo pri Skupštini Evropskih regija i Evropskoj uniji u Briselu vršiti uz prezentiranje originalnih računa, kao dokaza nastanka istih.

Potrebno je da se, od strane Vlade Kantona, preispita „Odluka o načinu obrazovanja i visini naknade za rad stručnim komisijama, savjeta i drugih radnih tijela koje obrazuje Vlada Kantona Sarajevo i rukovodilac kantonalnog organa državne službe“, u dijelu jasnog definisanja vrste poslova za koje rukovodioci kantonalnih organa državne službe mogu samostalno obrazovati komisije i na koje bi se ova odluka odnosila. Također je potrebno da se od strane Vlade Kantona utvrdi broj komisija čije obrazovanje je regulisano posebnim zakonima i drugim propisima, a na koje se ne odnose odredbe ove odluke.

Potrebno je da se od strane korisnika budžeta dosljedno primjenjuje „Odluka o načinu obrazovanja i visini naknade za rad stručnim komisijama, savjeta i drugih radnih tijela koje obrazuje Vlada Kantona Sarajevo i rukovodilac kantonalnog organa državne službe“, kao i da Ministarstvo finansija, u skladu sa svojim ovlaštenjima vrši kontinuiranu kontrolu isplate naknada članovima komisija od strane korisnika budžeta.

Potrebno je da Ministarstvo kulture i sporta, u saradnji sa ustanovama kulture, donese okvirna pravila vezana za utvrđivanje visine naknade za angažman izvršioca specifičnih poslova.

Prije isplate naknade za autorsko djelo potrebno je od strane odgovorne osobe izvršiti ovjeru kojim bi se potvrdio kvalitetno izvršenje ugovorenog posla.

Ministarstvo finansija je obavezno da angažovanje dobavljača za usluge štampanja administrativnih i sudskih taksi izvrši u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama u BiH.

Potrebno je da Ministarstvo finansija, u skladu sa svojim nadležnostima, poduzme aktivnosti kako bi se svi prihodi visokoškolskih ustanova uplaćivali i povlačili sa JRT-a Kantona, u cilju nadzora i kontrole nad trošenjem istih.

Potrebno je da se Vlada Kantona jasno odredi u vezi sufinansiranja rada Akademije nauka i umjetnosti BiH, kao i Osnovne škole „Al. Walidein Gazzaz“, obzirom da se radi o pravnim subjektima čiji osnivač nije Kanton Sarajevo, kao i da se nema uvida u njihovo finansijsko poslovanje.

Potrebno je da Vlada Kantona, u saradnji sa ministarstvima nadležnim za komunalne poslove, koja vrše nadzor nad provođenjem odredaba Zakona o komunalnim djelatnostima utvrdi metodologiju i ulazne parametre koji će se koristiti prilikom planiranja potrebnih sredstava javnim preduzećima komunalnih djelatnosti i privrednim društvima iz Budžeta Kantona, a sve uz dosljedno poštivanje člana 37. navedenog zakona. Metodologija bi također trebala propisati način izvještavanja o utrošku doznačenih sredstava.

Za obavljanje komunalnih djelatnosti utvrđenih članom 9. Zakona o komunalnim djelatnostima potrebno je u Budžetu Kantona planirati sredstva na onim jedinicama lokalne samouprave koji su zaduženi za njihovo izvođenje, a u cilju praćenja namjenskog trošenja budžetskih sredstava i utvrđivanja odgovornosti za njihovo obavljanje.

Potrebno je da se Vlada Kantona, u slučaju većeg ostvarenja poljoprivredne proizvodnje za koju se ostvaruju novčani podsticaji, u odnosu na procjenu prilikom donošenja Odluke o visini novčanih podsticaja po vrstama, ubuduće, na vrijeme jasno odredi da li će Izmjenama Odluke korigovati visinu novčanih podsticaja na niže u toku godine, ukoliko odobrena budžetska sredstva nisu dovoljna za izmirenje istih, a u cilju izbjegavanja prekoračenja budžeta.

Potrebno je da Ministarstvo privrede, u saradnji sa Vladom Kantona, predloži Nacrt Izmjena Zakona o novčanim podsticajima Kantona Sarajevo, u smislu da se uslovi za ostvarivanje novčanih podsticaja u poljoprivredi ubuduće definišu Uputstvom ili Odlukom koji bi se donosili svake godine kako bi se isti u slučaju nedovoljnih budžetskih sredstava, za izmirenje istih, mogli pooštravati.

Potrebno je da Vlada Kantona, u saradnji sa Ministarstvom privrede, donese provedbeni propis kojim će detaljnije propisati način provođenja člana 9. Zakona o novčanim podsticajima u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji na području Kantona Sarajevo, uz poštivanje principa transparentnosti i na bazi prethodno utvrđenih kriterija za raspodjelu istih, obzirom da je navedenim članom predviđeno da Vlada Kantona donosi pojedinačne odluke kojima podržava održivi povratak, razvoj poljoprivrede, organizaciju manifestacija, priredbi i sajмова, te regresiranje kamata po kreditima odobrenim za poljoprivrednu djelatnost.

Potrebno je da se Vlada Kantona, u saradnji sa Ministarstvom privrede i Pravobranilaštvom Kantona, jasno odredi u vezi doznačavanje budžetskih sredstava, preduzeću Bags – Energotehnika d.d. Vogošća, imajući u vidu da se radi o preduzeću sa značajnim učešćem privatnog kapitala (33 %), sudske procese koji se vode u vezi istog, kao i da se istim ne povećava vlasnički udio Kantona.

Potrebno je da Ministarstvo kulture i sporta, utvrdi i razradi kriterije po kojima se, u skladu sa postojećim propisima iz oblasti sporta, raspodjeljuje i određuje visina sredstava sportskim organizacijama, po kandidovanim projektima.

Potrebno je da Ministarstvo finansija putem Instrukcije definiše obavezu budžetskih korisnika da izvrše procjenu mogućih troškova i drugih gubitaka po sudskim sporovima, u cilju istinitog prezentovanja i iskazivanja potencijalnih obaveza i da prilikom planiranja potrebnih sredstava za realizaciju obaveza po osnovu sudskih sporova, osigura relevantnu dokumentaciju, po svakom budžetskom korisniku, za obaveze za koje je izvjesno da će u narednom periodu (za koji se vrši planiranje) trebati izvršiti plaćanje. Prilikom evidentiranja izmirenja obaveza po izvršnim sudskim rješenjima razdvojiti glavnice, kamatu i sudske troškove.

Potrebno je osigurati da budžetski korisnici na koje se odnose pravosnažne presude, odnosno koji su upoznati sa sporovima u toku, pravovremeno informišu Ministarstvo finansija o potrebnim sredstvima za izvršenje istih u cilju skraćivanja puta realizacije, odnosno uštede sredstva na ime troškova izvršenja i zatezних kamata.

Potrebno je da Ministarstvo finansija, odnosno Sektor za inspeksijski nadzor korištenja sredstava budžeta Kantona provjeri dostavljene Informacije od strane budžetskih korisnika, u vezi sa sporovima u toku, i sačini Izvještaj o potencijalnim obavezama i postojećim pravosnažnim presudama koje se trebaju izmiriti u narednom periodu (sa procjenom obračuna zatezних kamata i sudskih troškova), a sve u cilju istinitog prezentovanja i iskazivanja potencijalnih obaveza, kao i realnog planiranja potrebnih sredstava za realizaciju istih.

Potrebno je da Ministarstvo finansija, u saradnji sa budžetskim korisnicima, uz Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta svake godine sačinjava adekvatnu analizu izmirenih obaveza po sudskim izvršnim rješenjima, a koja je neophodna u cilju eventualnog utvrđivanja odgovornosti službenih osoba čijim djelovanjem su podignute tužbe i izgubljeni sudski sporovi na štetu Budžeta Kantona. Navedenu analizu je potrebno sačinjavati i za izvršene povrate pogrešno ili više uplaćenih sredstava na JRT Kantona, kao i nedostajuća finansijska sredstva za izmirenje istih.

Raspodjelu budžetskih sredstava za finansiranje i sufinansiranje izgradnje i rekonstrukcije općina, iz resora prostornog uređenja i zaštite okoliša, vršiti na osnovu pisanih i mjerljivih kriterija, a doznačavanje sredstava u skladu sa realizacijom potpisanih ugovora.

Osigurati sredstva za izmirenje obaveze prema dobavljaču In d.o.o., u skladu sa izvršenom realizacijom Sporazuma o udruživanju finansijskih sredstava za popločavanje ulica u Općini Stari Grad (ulica Đulagina i Prote Bakovića).

Kantonalna uprava za civilnu zaštitu je dužna odabir dobavljača vršiti uz dosljedno poštivanje Zakona o javnim nabavkama BiH.

Obezbjediti da sve finansijske transakcije proizašle po osnovu angažmana Oružanih snaga BiH na poslovima zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara idu putem Trezora BiH, kao i praćenje izvođenja predmetnih radova od strane nadzornog organa. Isto tako je potrebno angažovanje fizičkih lica vršiti na osnovu potpisanih ugovora kojima će se precizno definisati prava i obaveze istih.

Isplate naknada za topli obrok i dnevnice vršiti uz dosljedno poštivanje zakonskih propisa kojima se uređuje isplata istih.

Potrebno je da Kantonalna uprava za civilnu zaštitu ugovorima preuzima samo obaveze koje se odnose na provođenje aktivnosti, u skladu sa Godišnjim planom trošenja namjenskih sredstava donesenim na osnovu člana 180. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, kao i provedbenim propisima donesenim na osnovu istog.

Kantonalna uprava za civilnu zaštitu je dužna odabir dobavljača vršiti u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH.

Preispitati osnovanost i opravdanost zaključivanja ugovora za arhivsko snimanje razvoja Kantona zaključenog između Ministarstva kulture i sporta i dobavljača „Dokument“ doo Sarajevo.

Potrebno je da se Ministarstvo finansija i Vlada Kantona dosljedno pridržavaju odredbi Zakona o budžetima u FBiH prilikom izrade Budžeta KS u dijelu uravnoteženja budžeta tako da ukupni prihodi i primici pokrivaju ukupne rashode i izdatke.

Potrebno je da svi budžetski korisnici stvaraju obaveze u skladu sa iznosima odobrenih budžetskih sredstava, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju budžeta FBiH.

Potrebno da budžetski korisnici na kraju svake budžetske godine popišu, transparentno iskažu i obrazlože neizmirene obaveze po osnovu potpisanih ugovora ili sporazuma o sufinansiranju obzirom da iste terete budžetske rashode i izdatke u nekom budućem periodu. S tim u vezi Ministarstvo finansija bi trebalo omogućiti da budžetski korisnici iskažu rashode u obračunskom periodu u kojem je obaveza za plaćanje i nastala, u skladu sa računovodstvenim načelom modificiranog nastanka događaja.

Potrebno je da Vlada Kantona poduzme aktivnosti kako bi nadležna ministarstva sve izmjene stanja u postojećim evidencijama imovine, kao i novoizgrađenih objekata finansiranih iz sredstava budžeta blagovremeno dostavljali Ministarstvu prostornog uređenja i zaštite okoliša - Odjeljenju za dokumentaciju, kako bi se ažurirala postojeća evidencija imovine.

Potrebno je da Ministarstvo finansija prilikom izrade budžeta sredstva za izmirenje troškova javne rasvjete na području Kantona Sarajevo planira u realnom iznosu, a resorno Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša je dužno da na kraju godine transparentno iskaže sve obaveze u finansijskim izvještajima i adekvatno ih obrazloži u Elaboratu o popisu sredstava, obaveza i potraživanja.

Potrebno je u Budžetu Kantona za 2009. godinu obezbijediti sredstva za izmirenje nastalih obaveza prema preduzeću IN d.o.o. (154.220 KM) i preduzeću Orman d.o.o. Sarajevo (300.000 KM), u skladu sa potpisanim sporazumima o zajedničkom finansiranju projekata.

Potrebno je da Ministarstvo finansija preispita opravdanost posebnih namjenskih računa koji nisu u sistemu JRT-a Kantona, te na osnovu utvrđenog poduzeti aktivnosti kako bi se isti eventualno zatvorili ili uključili u sistem JRT-a Kantona.

Potrebno je da Ministarstvo finansija izvrši knjigovodstveno evidentiranje svih obaveza, koje se odnose na povrat poreza na dobit, po zaprimljenim a neizvršenim rješenjima Porezne uprave.

Potrebno je da Ministarstvo finansija ažurira postojeće propise koji uređuju način trošenja namjenskih sredstava, na način da osigura njihovo namjensko trošenje, u skladu sa zakonskim i drugim propisima.

Potrebno je da Vlada prema Skupštini Kantona predloži konkretne mjere u cilju razrješenja problema otplate prispjelih obaveza KJKP Toplane d.o.o. Sarajevo i obezbjeđenja nedostajućih finansijskih sredstava za realizaciju infrastrukturnih projekata od posebnog značaja za Kanton, pod povoljnijim uslovima u odnosu na komercijalno zaduživanje, u skladu sa Zakonom o dugu, zaduživanju i garancijama u FBiH i putem Federalnog ministarstva finansija.

Potrebno je da Ministarstvo finansija, u saradnji sa Ministarstvom privrede, i dalje poduzima aktivnosti u cilju da Intesa SanPaolo banka poduzme sve zakonske mjere za naplatu kredita plasiranih u okviru PHARE programa za poljoprivredu Evropske unije.

4. OSVRT NA PREPORUKE REVIZIJE ZA 2008. GODINU

Na osnovu izvršene revizije Konsolidovanih finansijskih izvještaja za 2008. godinu provjerili smo da li je postupljeno po preporukama datim u prethodnim revizijama, te ističemo da:

Kanton Sarajevo nije postupio po preporukama koje se odnose na: poduzimanje adekvatnih i pravovremenih aktivnosti od strane budžetskih korisnika kako bi se ispoštovao Zakon o budžetima u FBiH, u djelu koji se odnose na sadržaj prijedloga finansijskog plana i zahtjeva za dodjelu budžetskih sredstava; poduzimanje aktivnosti od strane Ministarstva finansija koje je trebalo, u skladu sa svojim nadležnostima, u cilju nadzora i kontrole nad trošenjem, osigurati da se vlastiti prihodi visokoškolskih ustanova uplaćuju i povlače sa JRT-a Kantona; preispitivanje usklađenosti odredbi Zakona o izvršavanju budžeta Kantona Sarajevo sa Zakonom o budžetima u FBiH u dijelu davanja ovlaštenja ministrima da mogu raspolagati sredstvima do iznosa od 20.000 KM mjesečno i u dijelu izvršavanja tekućih i kapitalnih grantova, kao i kapitalnih izdataka na osnovu donesenih zaključaka Vlade sa stanovišta utvrđivanja odgovornosti za izvršavanje istih u skladu sa odobrenim budžetom; dorađivanje postojećeg Pravilnik o pravu korištenja reprezentacije, od strane Vlade Kantona; donošenje smjernica, od strane Ministarstva obrazovanja i nauke i Ministarstva kulture i sporta za trošenje reprezentacije nižih potrošačkih jedinica; donošenje okvirnih pravila od strane Ministarstva kulture i sporta u saradnji sa ustanovama kulture, vezanih za utvrđivanje visine naknade za angažman izvršilaca specifičnih poslova; dosljednu primjenu od strane budžetskih korisnika, kontinuiranu kontrolu isplata od strane Ministarstva finansija i preispitivanje od strane Vlade Kantona „Odluke o načinu obrazovanja i visini naknade za rad stručnih komisija, savjeta i drugih radnih tijela koje obrazuje Vlada Kantona Sarajevo i rukovodioci kantonalnih organa državne službe“; vršenje nadzora nad provođenjem odredbi Zakona o komunalnim djelatnostima i utvrđivanja metodologije prilikom planiranja potrebnih sredstava javnim preduzećima komunalnih djelatnosti i privrednim društvima iz Budžeta Kantona, od strane Vlade Kantona i ministarstava nadležnih za komunalne poslove; poduzimanje odgovarajućih mjera za izmirenje troškova električne energije za rad semafora na bazi stvarne potrošnje od strane Ministarstva saobraćaja; utvrđivanje kriterija po kojima će se, u skladu sa postojećim propisima iz oblasti sporta, raspodjeljivati i određivati visina sredstava sportskim organizacijama, po kandidovanim projektima od strane Ministarstva kulture i sporta; donošenje jasnijih i preciznijih pisanih kriterija za dodjelu sredstava pojedincima i institucijama koja se raspodjeljuju na osnovu „Procedura za raspodjelu, korištenje, kontrolu i

izvještavanje o utrošku sredstava za grantove pojedincima, udruženjima i institucijama“ od strane Ministarstva za boračka pitanja; plaćanja u skladu sa zaključenim ugovorima, prilikom nabavke stalnih sredstava i njihovo evidentiranje u skladu sa odredbama Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH; poduzimanje aktivnosti od strane Vlade Kantona kako bi nadležna ministarstva sve izmjene stanja u postojećim evidencijama imovine, kao i novoizgrađenih objekata finansiranih iz sredstava budžeta blagovremeno dostavljala Ministarstvu prostornog uređenja i zaštite okoliša - Odjeljenju za dokumentaciju, u cilju ažuriranja postojeće evidencije imovine; dodjelu pozajmica na osnovu relevantne dokumentacije i praćenje namjenske upotrebe istih, te ispunjenje ugovorenih obaveza od strane Ministarstva za pitanja boraca; kontinuirano praćenje naplate datih pozajmica i kredita, kao i pravovremeno iniciranje kod komisionih banaka poduzimanje zakonom propisanih mjera za naplatu, uz aktivno učešće kreditnih odbora i Pravobranilaštva Kantona Sarajevo, od strane Ministarstva finansija i ministarstava nadležnih za plasman pozajmica i kredita (Sačinjenu Informaciju o potraživanjima po osnovu utuženih kredita odobrenih demobilisanim borcima od strane Ministarstva finansija, 27.11.2008. godine razmatrala je Vlada Kantona na osnovu koje je donijela zaključak kojim je obavezala Ministarstvo za boračka pitanja da napravi Program za rješavanje problema dospjelih nenaplaćenih potraživanja po osnovu boračkih kredita, po kojem nije postupljeno); stvaranje obaveza budžetskih korisnika do iznosa odobrenih budžetom i priznavanje rashoda u onom obračunskom razdoblju u kojem je obaveza za plaćanje i nastala; i usklađivanje propisa, odnosno uređivanje uslova, načina i specifičnosti organizacije vršenja prijevoza putnika ili tereta ili osoba i tereta na svojoj teritoriji u skladu sa odredbama Zakona o cestovnom prometu u FBiH od strane Ministarstva saobraćaja. (Revizorskom timu prezentiran dokaz da je Ministarstvo saobraćaja 09.10.2009. godine dostavilo „Pravilnik o uslovima, načinu i specifičnostima organizacije obavljanja javnog linijskog prijevoza putnika u Kantonu Sarajevo“ Službi za skupštinske poslove radi objave istog u Službenim novinama Kantona Sarajevo).

Preporuke po kojima je djelimično postupljeno odnose se na: doradu postojećih pisanih procedura, donošenje onih koje nisu donesene u ranijem periodu, te Pravilnika o internim kontrolama u skladu sa Smjernicama za uspostavu i jačanje interne kontrole kod budžetskih korisnika, od strane budžetskih korisnika; preispitivanje Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva finansija u djelu organizacije Sektora za inspekcijski nadzor korištenja sredstava Budžeta Kantona Sarajevo i uspostavljanja jedinice interne revizije u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Pravilnika o internoj reviziji budžetskih korisnika, od strane Vlade i Ministarstva finansija Kantona Sarajevo; jasnije definisanje naknada troškova zaposlenih i ugovorene usluge u uputama za sačinjavanje zahtjeva za dodjelu budžetskih sredstava od strane Ministarstva finansija, provođenje aktivnosti u cilju zaključivanja ugovora o koncesijama sa svim pravnim licima koja koriste prirodna bogatstva, dobra u općoj upotrebi ili obavljaju djelatnost od općeg interesa, na način propisan odredbama Zakona o koncesijama, od strane Ministarstva privrede; ustrojavanje evidencije potraživanja od svih pravnih lica koja se bave istraživanjem i eksploatacijom mineralnih sirovina na području Kantona Sarajevo od strane Ministarstva privrede i njihovu kontinuiranu kontrolu i praćenje naplate po navedenom osnovu u saradnji sa Ministarstvom finansija; procjenu ukupnog prihoda koji je Kanton propustio da naplati po osnovu zaključenih ugovora o koncesijama i po osnovu istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina na području Kantona za period 2002-2007. godina i poduzimanje zakonom propisanih mjera za naplatu istih od strane Ministarstva privrede i u saradnji sa nadležnim organom; uspostavljanje pomoćne evidencije potraživanja, vršenje kontrole blagovremenosti i pravilnosti naplate, te poduzimanje zakonom propisanih mjera za naplatu vlastitih prihoda od strane budžetskih korisnika koji ostvaruju vlastite prihode; osiguranje jedinstvenog tumačenja i primjene zakonskih propisa koji se odnose na ugovore o autorskim honorarima, ugovore o privremenim i povremenim poslovima, ugovore o djelu, kao i isplatu naknada članovima komisija imenovanih od strane rukovodilaca; utvrđivanje i ovjeravanje izvršenja ugovorenih poslova, prije isplate naknada po istima, u skladu sa odredbama potpisanih ugovora od strane nadležnih budžetskih korisnika; donošenje Uputstva kojim se je propisao postupak ostvarivanja prava na subvencioniranje troškova prijevoza u javnom gradskom saobraćaju i način uplate sredstava vršiocima usluga prijevoza, te osiguranje suštinske kontrole prilikom plaćanja faktura za pokrivanje razlike do ekonomske cijene za penzionerske mjesečne karte od strane Ministarstva saobraćaja; poduzimanje aktivnosti i mjera od strane Ministarstva privrede, u cilju jasnog i potpunog definisanja načina na koji će se vršiti kontrola i nadzor nad novčanim podsticajima vezanim za proizvodnju i preradu svježeg mlijeka i osiguranja raspodjele sredstava na ime projekata iz oblasti poljoprivrede uz dosljedno poštivanje principa transparentnosti i na bazi prethodno utvrđenih kriterija za raspodjelu; jasno određivanje Vlade Kantona u vezi finansiranja rada Akademije nauka i umjetnosti BiH i Instituta za jezik iz Budžeta Kantona, u skladu sa članom 126. Zakona o visokom obrazovanju; izmjenu Instrukcije vezanu za način provođenja članova 27. i 30. Zakona o dopunskim pravima boraca – branitelja BiH, na način da Ministarstvo za boračka

pitanja refundira plaćene naknade za pogodnost (rentu) i naknade za uređenje građevinskog zemljišta prilikom kupovine stanova kod kolektivne izgradnje, na ime korisnika prava a ne Investitora, kao i da poduzme sve zakonske mjere kako bi preduzeće BOOC d.o.o., odnosno korisnici prava izvršili povrat neopravdanih sredstava u Budžet Kantona Sarajevo, posebno imajući u vidu rokove zastare potraživanja; putem Instrukcije Ministarstva finansija definisanje obaveze budžetskih korisnika da izvrše procjenu mogućih troškova i drugih gubitaka po sudskim sporovima, u cilju istinitog prezentovanja i iskazivanja potencijalnih obaveza i da prilikom planiranja potrebnih sredstava za realizaciju obaveza po osnovu sudskih sporova, osiguraju relevantnu dokumentaciju, po svakom budžetskom korisniku, za obaveze za koje je izvjesno da će u narednom periodu (za koji se vrši planiranje) trebati izvršiti plaćanje

Preporuke koje je Kanton Sarajevo ispoštovao odnose se na: usklađivanje obračuna i isplate poslaničkog paušala sa Zakonom o novčanim primanjima poslanika u Skupštini Kantona Sarajevo i Poslovnikom Skupštine Kantona; angažovanje nastavnog kadra za izvođenje nastave u školama, u skladu sa usvojenim nastavno – naučnim planovima i programima i postupanje u skladu sa Zakonom o radu; doradu „Pravilnika za utvrđivanje prava na dodjelu jednokratne novčane pomoći i prava na obezbjeđivanje ogrijeva“, u dijelu propisivanja pisanih kriterija za određivanje visine jednokratne pomoći za socijalne potrebe kako bi se izbjegle subjektivne procjene prilikom trošenja budžetskih sredstava, uspostavljanje komunikacije i saradnje na većem nivou sa institucijama koje rješavaju o priznavanju i ostvarivanju prava po podnesenim zahtjevima stranaka, u cilju onemogućavanja prekoračenja budžeta, kao i popunjavanje predviđenih radnih mjesta koja se odnose na obavljanje poslova nadzora i kontrole od strane Ministarstva za boračka pitanja; usaglašavanje i prezentiranje stava po pitanju troškova za vođenje eventualnih sudskih sporova, prilikom ugovaranja komisionih poslova sa bankama od strane Vlade Kantona; provođenje aktivnosti od strane Ministarstva finansija, u cilju da Upi banka poduzme sve zakonske mjere za naplatu kredita plasiranih u okviru PHARE programa za poljoprivredu Evropske unije, kao i određivanja od strane Vlade Kantona da je Ministarstvo privrede nadležno za raspolaganje sredstvima ostvarenim iz povrata kredita, kao i njihovu namjenu.

U obavljenoj konačnoj reviziji nismo mogli izvršiti ocjenu: da li je planiranje sredstava za kapitalne investicije vršeno u skladu sa usvojenim Programom javnih investicija, od strane Skupštine Kantona (koji se odnosi na vremensko razdoblje za koje se usvaja budžet); da li su budžetski korisnici na koje se odnose pravosnažne presude, odnosno koji su upoznati sa sporovima u toku, pravovremeno informisali Ministarstvo finansija o potrebnim sredstvima za izvršenje istih u cilju skraćivanja puta realizacije, odnosno uštede sredstva na ime troškova izvršenja i zatezних kamata; da li je Ministarstvo finansija, na osnovu realno sačinjenog plana novčanih tokova, upravljalo novčanim sredstvima na način da investira neangažovana sredstva sa JRT-a, koja nisu bila potrebna za budžetske svrhe; da li je izvršeno preispitivanje opravdanosti razgraničavanja vlastitih prihoda budžetskih korisnika u iznosu od 1.082.686 KM na teret budžetskih sredstava za 2007. godinu, kao i utvrđivanje usklađenost rashoda koje su budžetski korisnici planirali u 2008. godini finansirati iz vlastitih prihoda.

5. NALAZI I PREPORUKE

5.1 Sistem internih kontrola

Odgovornost na uspostavi sistema internih kontrola je na Vladi Kantona i rukovodstvu budžetskih korisnika i isti bi trebali uspostaviti povoljno kontrolno okruženje za efikasne i funkcionalne interne kontrole. Polazni osnov za uspostavu kontrolnog okruženja je na uspostavljanju adekvatne organizacione strukture i donošenju kvalitetnih internih akata, u skladu sa postojećim zakonskim propisima. Svi budžetski korisnici donijeli su Pravilnike o unutrašnjoj organizaciji, na koje je Vlada Kantona dala suglasnost.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva finansija (2008. god) sistematizovan je Sektor za inspekcijски nadzor korištenja sredstava Budžeta Kantona Sarajevo (budžetska inspekcija), kao osnovna organizaciona jedinica Ministarstva finansija (egzistirao i ranije), kojem su također dati u nadležnost poslovi za koje je, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, propisano da ih vrši jedinica interne revizije. Sektor budžetske inspekcije je u 2008. godini, kao i prethodne godine, svoje nadležnosti obavljao na osnovu Pravilnika o načinu rada budžetske inspekcije, donesenim od strane ministra finansija 2004. godine. Međutim, istim nije jasno i decidno propisan način vršenja inspekcijskog nadzora (od pokretanja postupka inspekcijskog nadzora do izvještavanja nadležnih organa o izvršenim inspekcijским pregledima), što je imalo za posljedicu da način rada budžetske inspekcije nije u potpunosti usaglašen sa propisima koji uređuju vršenje inspekcijskog nadzora (Zakon o inspekcijama u FBiH, Zakon o organizaciji organa uprave u FBiH)

koji su od donošenja Pravilnika o načinu rada budžetske inspekcije znatno izmijenjeni. U Izvješčaju o radu budžetske inspekcije Ministarstva finansija za 2008. godinu navedeno je da je ista, pored poslova inspekcijskog nadzora, bila angažovana i na poslovima finansijske analize dostavljenih materijala od strane Vlade i ministarstava i poslovima kontrola po vanrednim zahtjevima na osnovu kojih je izdala 2 rješenja, te davala mišljenja, preporuke, prijedloge i informacije. **Obzirom da odgovorne osobe Ministarstva finansija nisu prezentirale traženu dokumentaciju na uvid reviziji, a posebno imajući u vidu da Izvješčaj o radu budžetske inspekcije ne sadrži podatke o nađenom stanju, pojavama i problemima i o poduzetim mjerama sa prijedlogom mjera koje bi trebalo poduzeti za otklanjanje utvrđenog nezakonitog ponašanja, nismo u mogućnosti dati ocjenu o radu Sektora za inspekcijski nadzor u vršenju nadzora nad korištenjem budžetskih sredstava Kantona Sarajevo, te smo mišljenja da bi rad ovog Sektora trebao biti preciznije definisan, odnosno odgovornosti istog, pogotovo ako se ima u vidu da ni Zakonom o budžetima u FBiH nije definisano mjesto budžetske inspekcije u Ministarstvu finansija.**

Provedenom revizijom utvrdili smo da kod Direkcije za puteve, koja je u skladu sa članom 10. Zakona o organizaciji uprave Kantona u sastavu Ministarstva saobraćaja i ima svojstvo pravnog lica, nisu jasno definisane nadležnosti, iako je ista zadužena da vrši stručne poslove pretežno privrednog karaktera i sa njima povezane poslove utvrđene zakonom i drugim propisima, koji se odnose na nadležnosti Kantona u izgradnji, rekonstrukciji, održavanju, zaštiti i upravljanju putevima. Na osnovu uvida u Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Ministarstva saobraćaja ne može se sa sigurnošću potvrditi da je jasno izvršeno razgraničavanje obavljanja poslova i zadataka između Ministarstva i Direkcije za puteve, vezano za vođenje upravnog postupka, odnosno izdavanja rješenja u skladu sa članom 83. Zakona o cestama u FBiH (odobrenja za vanredni prijevoz, odobrenja za izgradnju priključka, odnosno prilaza na javnu cestu, određivanje posebnih uslova za gradnju objekata i instalacija), kao i obavljanja poslova horizontalne i vertikalne signalizacije.

U skladu sa članom 12. Zakona o organizaciji uprave Kantona, Kantonalna uprava za šumarstvo (u daljem tekstu: Uprava) je u sastavu Ministarstva privrede i vrši upravne i druge stručne poslove utvrđene zakonom i drugim propisima, koji se odnose na ostvarivanje nadležnosti Kantona u oblasti šumarstva, a direktor kantonalne uprave za svoj rad odgovoran je ministru i Vladi Kantona. Utvrdili smo da Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva privrede nisu precizno utvrđena ovlaštenja direktora uprave, tako da se budžet Kantonalne uprave za šumarstvo izvršava na osnovu potpisanih naloga za plaćanje od strane resornog ministra, iako je članom 108. Zakona o organizaciji organa uprave u FBiH definisano da je naredbodavac za korištenje sredstava za rad rukovodilac organa uprave i upravnih organizacija, a članom 59. Zakona o šumama (kojim je definisan djelokrug poslova Uprave) utvrđeno da Uprava izrađuje godišnji plan rada, finansijski plan i godišnji izvješčaj i iste dostavlja resornom kantonalnom ministarstvu. Vezano za rad Uprave, ističemo da je ista dužna, u skladu sa članom 54. Zakonom o šumama, obezbijediti neposredno čuvanje šuma od bespravnog prisvajanja i korištenja, šumskih požara i drugih elementarnih nepogoda, biljnih bolesti i štetočina, kao i drugih protivzakonitih radnji putem čuvarske službe (čuvari šuma) po određenim čuvarskim reonima. Međutim, utvrdili smo da je rad čuvarske službe još uvijek, umjesto u sklopu Kantonalne uprave za šumarstvo, organizovan putem organizacionih jedinica Sarajevo šuma (kantonalnog šumsko privrednog društva) koje gospodare državnim šumama na području Sarajevskog Kantona, što samim tim utiče na efikasnost ove čuvarske službe i neposrednoj zaštiti šuma.

U skladu sa Zakonom o Trezoru u FBiH, a koji se odnosi i na kantone, svi ministri su odgovorni za računovodstvo i internu kontrolu svojih ministarstava, uključujući i budžetske korisnike i potrošačke jedinice koje spadaju u njihovu nadležnost. Federalni ministar finansija je Smjernicama za uspostavu i jačanje interne kontrole kod budžetskih korisnika propisao način donošenja Pravilnika o internim kontrolama-internim kontrolnim postupcima i obavezan sadržaj istog, koji treba da obuhvati upravljačke kontrolne postupke, administrativne kontrolne postupke, računovodstvene interne kontrolne postupke, postupke procjene rizika, postupke informiranja, postupke komunikacije i postupke nadgledanja, kojih su se dužni pridržavati budžetski korisnici na svim nivoima vlasti u FBiH. Provedenom revizijom je konstatovano da najveći broj budžetskih korisnika nije donio Pravilnik o internim kontrolama, iz razloga što odgovorne osobe budžetskih korisnika smatraju da Ministarstvo finansija prethodno treba da donese instrukcije za uspostavu i održavanje sistema interne kontrole. Ministarstvo finansija, Ministarstvo saobraćaja, Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša su donijeli Pravilnik o internim kontrolama, ali istim nije adekvatno obuhvaćena funkcija i aktivnosti budžetskih korisnika (opisi procesa), na osnovu kojih je trebalo utvrditi stepen rizika (visok, srednji i nizak) po aktivnostima i predložiti mjere za sprečavanje mogućnosti pojave grešaka, nepravilnosti, neovlaštene upotrebe ili neodgovarajućih rezultata programa, kao i eventualnih zloupotreba ili lošeg

upravljanja. Međutim, isti predstavljaju solidnu osnovu, te bi ih trebalo nastaviti unapređivati u naznačenom smjeru. Konstatovali smo da u donesenim internim procedurama od strane budžetskih korisnika nisu regulisana sva pitanja sa kojima se budžetski korisnici susreću u obavljanju svoje djelatnosti, ili da se interni pravilnici ne poštuju dosljedno od strane istih (nedefinisano pravo i visina eksterne reprezentacija za koje nije nadležna Stručna služba za zajedničke poslove).

Nakon provedene revizije finansijskih izvještaja za 2008. godinu utvrđeno je da je sistem internih kontrola unaprijeđen u odnosu na raniji period, ali da je još uvijek nezadovoljavajući u dijelu dosljedne primjene zakonskih propisa, vezanih za uravnoteženje budžeta (Tačke 5.2, 5.3. i 5.6. Izvještaja), poduzimanje svih aktivnosti na naplati prihoda od koncesija i prihoda od naknada za izgradnju, održavanje i zakup javnih skloništa (Tačka 5.4. Izvještaja), provođenje javnih nabavki (Tačka 5.5.2.2. Izvještaja) i isplata naknada za produženi rad i za vrijeme plaćenog odsustva sa posla, te naknada troškova zaposlenih (Tačka 5.5.1.1. Izvještaja). Nezadovoljavajući nivo internih kontrola utvrdili smo i prilikom izvršenja Transfera za sanaciju i održavanje rasvjete na području Kantona (2.100.000 KM), za koje je zaduženo Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša. Navedena sredstva su utrošena u kompletnom iznosu, na način da su mjesečnim tranšama, doznačena Zavodu za izgradnju Kantona koji je zadužen da vrši realizaciju istih. Uvidom u Izvještaj o održavanju javne rasvjete od januara do decembra 2008. godine utvrdili smo da je na kraju godine kod Zavoda za izgradnju Kantona ostalo neutrošenih 1.152.209 KM. Navedeno je pokazatelj da Ministarstvo u 2008. godini nije vršilo praćenje izvršenja budžeta jer je očigledno da se je iz ovih sredstava, izvršenim preraspodjelama unutar odobrenog budžeta ministarstvu, mogla izmiriti neknjižena obaveza u iznosu od 290.136 KM za utrošenu električnu energiju javne rasvjete u Kantonu. Povezano s tim ističemo da Ministarstvo zbog odlaska uposlenika u 2008. godini, (pomoćnika ministra za komunalne djelatnosti u drugi organ uprave i višeg referenta za ekonomske poslove u penziju) nema adekvatno riješeno pitanje obavljanja poslova vezanih za praćenje i izvršavanje budžeta, što može uticati na efikasnost u obavljanju poslova i zadataka za koje je nadležno, iz kojeg razloga smatramo da navedeni problem, do popunjavanja ovih radnih mjesta, treba razriješiti putem Vlade Kantona, obzirom da isto trenutno raspolaže samo sa jednim uposlenikom finansijske struke. Međutim, kod Kantonalne uprave za civilne zaštite smo konstatovali da iako ista ima adekvatno popunjena radna mjesta za obavljanje finansijsko – računovodstvenih i pravnih poslova, navedene poslove i dalje obavlja nedovoljno kvalifikovana osoba što je imalo za posljedicu da smo utvrdili neurednu finansijsko – računovodstvenu dokumentaciju i povezano s njom nesređenu dokumentaciju koja se tiče potpisanih ugovora i drugih pravnih akata prilikom provođenja postupaka javnih nabavki i obavljanja poslova iz nadležnosti iste.

Vezano za doznačavanje sredstava na ime „Transfera za pokrivanje razlike do ekonomske cijene za penzionerske mjesečne pretplatničke karte KJKP Gras“ koji je realizovan u iznosu od 5.720.000 KM (što je manje za 55.000 u odnosu na prethodnu godinu), konstatovali smo da je resorno Ministarstvo saobraćaja postupilo po preporuci revizije i donijelo „Uputstvo za postupak ostvarivanja prava na subvencioniranje troškova prijevoza u javnom gradskom saobraćaju i o načinu uplate sredstava vršiocima usluga prijevoza“, kako je to predviđeno Vladinom Uredbom o subvencioniranju troškova prijevoza u javnom gradskom saobraćaju na području Kantona. Međutim, navedeno Uputstvo vrijedi samo za 2008. godinu iz kojeg razloga je potrebno isto donijeti i za naredni period. Utvrdili smo nedosljednu primjenu Uputstva, u dijelu koji se odnosi na dostavljanje spiska korisnika sa podacima, uz fakturu za plaćanje na ime izdatih kupona od strane prevoznika, iako su isti neophodni za vršenje suštinske kontrole prilikom plaćanja, posebno imajući u vidu da KJKP Gras prodaje penzionerske mjesečne karte i da fakture za pripadajuću dio subvencije dostavlja Ministarstvu na naplatu. Kao i prethodne godine, Ministarstvo saobraćaja nije uspostavilo stvarnu i suštinsku kontrolu prilikom plaćanja utroška električne energije za semafore na području Kantona Sarajevo, za što je utrošeno 585.199 KM. Iako je predstavnik Ministarstva sa radnikom Elektrodistribucije vršio očitovanje stanja pojedinih brojala električne energije, na koje su priključeni semafori, o čemu je sačinjavan zapisnik, očitovano stanje brojala nije se moglo usporediti sa fakturisanim utroškom obzirom da ne pokrivaju isti vremenski period.

Odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH propisano je uspostavljanje funkcije interne revizije u Kantonu, kao nezavisnog tijela budžetskih korisnika, koju treba da organizuju rukovodioci budžetskih korisnika u cilju nezavisnog i objektivnog utvrđivanja ostvarivanja vlastitih cjelovitih zadataka i funkcija, upozoravanja na nepravilnosti i usklađenost sa zakonskim i drugim propisima, te predlaganje mjera za njihovo otklanjanje i unapređenje poslovanja. Uvidom u dokumentaciju, utvrdili smo da Vlada još uvijek nije posebnim aktom utvrdila za koje budžetske korisnike će internu reviziju vršiti Ministarstvo finansija iako je donošenje istog propisano članom 63. Zakona o budžetima u FBiH, a kriteriji propisani Pravilnikom o internoj reviziji budžetskih korisnika.

Novim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva finansija (juli 2008. godine) predviđeno je obavljanje poslova interne revizije u okviru Jedinice za internu reviziju (čije nadležnosti se u pojedinim dijelovima preklapaju sa Sektorom za inspekcijski nadzor korištenja sredstava Budžeta Kantona Sarajevo), međutim, još uvijek nije izvršeno popunjavanje sistematizovanih radnih mjesta načelnika i dva interna revizora.

Potrebno je da Vlada i Ministarstvo finansija Kantona Sarajevo preispitaju dosadašnji način rada Sektora za inspekcijski nadzor korištenja sredstava Budžeta Kantona Sarajevo u dijelu pokretanja postupka inspekcijskog nadzora, odnosno utvrđivanja programa rada iste i izvještavanja nadležnih organa o izvršenim inspekcijskim pregledima, te na osnovu konstatovanog poduzmu adekvatne aktivnosti, kao i izvrše izmjene i dopune Pravilnika o načinu rada budžetske inspekcije, u skladu sa propisima iz oblasti inspekcije.

Potrebno je da Ministarstvo saobraćaja izvrši usklađivanje Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u skladu sa članom 10. Zakona o organizaciji uprave Kantona, odnosno zakonom iz odgovarajuće oblasti i drugim propisima. Također je potrebno da isto donese „Uputstvo za ostvarivanja prava na subvencioniranje troškova prijevoza u javnom gradskom saobraćaju i načinu uplate sredstava vršiocima usluga prijevoza“ i za naredni period, kao i da osigura suštinsku kontrolu prilikom plaćanja faktura za pokrivanje razlike do ekonomske cijene za penzionerske mjesečne karte i poduzme odgovarajuće mjere kako bi se izmirenje troškova električne energije za rad semafora vršilo na bazi stvarne potrošnje.

Potrebno je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Ministarstva privrede jasnije definisati prava i odgovornosti direktora Kantonalne uprave za šumarstvo, a naročito u pogledu donošenja finansijskog plana i raspolaganja sredstvima koja se Budžetom Kantona dodjeljuju istoj, u skladu sa članom 59. Zakona o šumama i članom 108. Zakona o organizaciji organa uprave u FBiH. Isto tako je potrebno poduzeti neophodne aktivnosti kako bi se rad čuvarske službe, u cilju povećanja njihove efikasnosti u izvršavanju poslova na zaštiti šuma, organizovao u sklopu Kantonalne uprave za šumarstvo.

Potrebno je da budžetski korisnici dorade postojeće pisane procedure, donesu procedure koje nisu donesene u ranijem periodu, kao i Pravilnik o internim kontrolama u skladu sa Smjernicama za uspostavu i jačanje interne kontrole kod budžetskih korisnika, donesenim od strane Federalnog ministra finansija, kao i da u svom poslovanju osiguraju poštivanje istih.

Potrebno je da Ministarstvo finansija, Ministarstvo saobraćaja i Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša izvrše doradu postojećih Pravilnika o internim kontrolama u dijelu adekvatnog opisa procesa, utvrđivanja stepena rizika i predlaganja kontrolnih aktivnosti, kao i potrebu vršenja nadzora nad djelovanjem postojećeg sistema internih kontrola u cilju njenog kontinuiranog unapređenja.

Potrebno je da Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša osigura adekvatno praćenje izvršenja odobrenog budžeta, a Transfer za sanaciju i održavanje rasvjete na području Kantona izvršava u skladu sa dinamikom izvođenja radova.

Potrebno je da Kantonalna uprava za civilnu zaštitu osigura obavljanje finansijsko – računovodstvenih i pravnih poslova od strane uposlenika kojima su isti u opisu radnih mjesta.

Potrebno je da Vlada, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH uspostavi funkciju interne revizije na nivou Kantona. Za realizaciju navedenog neophodno je da posebnim aktom propiše za koje budžetske korisnike će internu reviziju vršiti Ministarstvo finansija, kao i da osigura da Ministarstvo finansija i (drugi budžetski korisnici) izvrše popunjavanje sistematizovanih radnih mjesta za obavljanje ovih poslova.

5.2 Budžet Kantona Sarajevo za 2008. godinu

Budžet Kantona Sarajevo za 2008. godinu donesen 30.01.2008. godine u iznosu od 849.900.000 KM. Međutim, zbog smanjene realizacije ostvarenje prihoda i primitaka, 19.11.2008. godine, usvojene su Izmjene i dopune Budžeta Kantona kojima je isti umanjen za 31.400.000 KM, tako da je na kraju iznosio

818.500.000 KM. U skladu sa Zakonom o izvršavanju budžeta Kantona Sarajevo za 2008. godinu, Zaključkom Vlade Kantona odobren je unos 2.404.162 KM donacija i grantova koji nisu bili poznati u vrijeme usvajanja Izmjena i dopuna Budžeta Kantona, a čine njegov sastavni dio, tako da je **Budžet Kantona Sarajevo za 2008. godinu u konačnici iznosio 820.904.162 KM.**

Budžetom Kantona Sarajevo za 2008. godinu, kao i Rebalansom istoga ¹, planirano je slijedeće:

R. br.	Opis	Budžet za 2008. godinu	Rebalans budžeta Za 2008. godinu
1	2	3	4
I	Prihodi, finansiranje i višak prihoda nad rashodima iz 2007. g. (II+III+IV)	849.900.000	820.904.162
II	Prihodi	798.578.300	787.767.407
III	Finansiranje (1+2+3)	34.821.700	18.492.100
1	Kapitalni primici	13.700.000	8.642.900
1.1.	Primici od privatizacije preduzeća (ESCROW) račun	12.000.000	6.815.100
1.2.	Ostali kapitalni primici	1.700.000	1.827.800
2	Primici od primljenih otpлата	9.121.700	9.849.200
3	Dugoročni krediti	12.000.000	0
IV	Višak prihoda nad rashodima iz 2007. godine	16.500.000	14.644.655
1	Višak prihoda nad rashodima iz Budžeta za 2007. godinu	16.500.000	14.644.655
V	Rashodi i izdaci	849.900.000	820.904.162
1	Tekući rashodi	675.233.400	668.750.362
2	Kapitalni izdaci	162.619.600	143.212.800
3	Ostale isplate (pozajmljivanje)	10.640.000	7.620.000
4	Tekuća rezerva	420.000	420.000
5	Otplate primljenih kredita	987.000	901.000

Uvidom u dokumentaciju vezanu za planiranje Budžeta utvrdili smo da Ministarstvo finansija nije vodilo računa o tome da pojedini budžetski korisnici imaju zakonski utvrđene obaveze čija izvjesnost nastanka je bila neupitna, te istima nije odobrilo tražena budžetska sredstva u potrebnom iznosu. Navedeno je imalo za posljedicu da su pojedini budžetski korisnici u 2008. godini, iz tog razloga, iskazali prekoračenja budžeta koja su teretila rashode u 2009. godini (Ministarstvo pravde i uprave – 167.098 KM, Općinski sud - 669.185 KM i Kantonalno tužilaštvo – 130.609 KM). Neki izostale obaveze Ministarstvo pravde i uprave se odnose na obaveze prema Federalnom ministarstvu pravde i uprave za novembar i decembar 2008. godine, koje su nastale po osnovu Ugovora o načinu plaćanja troškova izrečenih mjera pritvora i zatvora u kaznenom i prekršajnom postupku, zaključenog u skladu sa Zakonom o izvršenju krivičnih i prekršajnih sankcija u FBiH. Neki izostale obaveze Općinskog suda se odnose na obaveze prema advokatima angažovanim po službenoj dužnosti, a Tužilaštva Kantona na obaveze za izvršena vještačenja od strane pravnih lica i vještačenja u krivičnim predmetima izvršena od sudskih vještaka, u skladu sa Zakonom o kaznenom postupku FBiH i Zakonom o vještacima u FBiH. Iskazano prekoračenje budžeta od strane Kantonalnog suda u iznosu od 127.839 KM koje se odnosi na obaveze prema advokatima, porotnicima i vještacima (u skladu sa Zakonom o kaznenom postupku FBiH), posljedica je nerealne procjene potrebnih sredstava od strane korisnika za izmirenje istih.

Prema prezentiranoj dokumentaciji, konstatovali smo da navedeni budžetski korisnici i u 2009. godini imaju problem nedostatka sredstava za izmirenje ovih zakonskih obaveza, obzirom da su odobrene budžete već u potpunosti potrošili, iz kojeg razloga smatramo da im je potrebno obezbijediti nedostajuća sredstva do kraja godine za izmirenje istih kako ne bi došlo do prekoračenja budžeta.

Posebno ističemo da Kantonalno ministarstvo rada, socijalne politike, raseljenih lica i izbjeglica u 2009. godini ima problem nedostajućih sredstava za izmirenje zakonskih obaveza, u skladu sa Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom u procjenjenom iznosu od 4.991.798 KM, od čega se na Zaštitu porodice sa djecom odnosi 2.134.431 KM, Socijalna davanja 2.352.507 KM i Zaštitu civilnih žrtava rata 504.860 KM. Mišljenja smo da bi Ministarstvo finansije kroz još jedan Rebalans budžeta trebalo obezbijediti nedostajuća sredstva za izmirenje zakonskih

¹ Termin Rebalans budžeta u sebi obuhvata izvršene Izmjene i dopune budžeta uvećane za unos donacija i grantova, koji u skladu sa članom 12. tačka 3. Zakona o izvršavanju Budžeta Kantona za 2008. godinu predstavljaju sastavni dio Budžeta.

obaveza gore navedenih, kao i drugih budžetskih korisnika putem internih preraspodjela u okviru odobrenih sredstava unutar i između budžetskih korisnika. Konstatovali smo da je dio sredstava moguće obezbijediti sa pozicije Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice - „Izgradnja objekta KJU „Porodično savjetovalište“ I faza ili kupovina objekta“, obzirom da se zna da odobrena sredstva u iznosu od 1.190.000 KM neće biti utrošena do kraja 2009. godine iz razloga što nije ni raspisan tender za odabir dobavljača, odnosno nije se ušlo u realizaciju projekta.

Prema izjavama odgovornih osoba, zaduženih za finansijsko – računovodstvene poslove budžetskih korisnika, Ministarstvo finansija često koristi usmeni način komuniciranja kada je potrebno dostaviti određene podatke koji se tiču planiranja i izvršavanja budžeta, tako da isti često nemaju pismenog traga kao dokaz da su na zahtjev Ministarstva finansija dostavili iste, odnosno izvršili određena preknjiženja. Upućujemo budžetske korisnike da pismeno korespondiraju sa Ministarstvom finansija i da njihovi zahtjevi trebaju sadržavati i detaljno obrazloženje traženih resursa za programske ciljeve, zakonsko uporište, troškove i očekivane rezultate, kako bi Ministarstvo finansija moglo realno cijiniti opravdanost visine traženih sredstava i ponuditi najbolje moguće rješenje.

Potrebno je da svi budžetski korisnici poduzimaju adekvatne i pravovremene aktivnosti u cilju da se procedura izrade i donošenja budžeta u potpunosti ispoštuje, u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH, posebno u djelu odredbi koje se odnose na sadržaj prijedloga finansijskog plana i detaljnog obrazloženja zahtjeva za dodjelu budžetskih sredstava.

Potrebno je da Ministarstvo finansija obezbijedi nedostajuća sredstva za izmirenje zakonskih obaveza budžetskih korisnika (Ministarstva pravde i uprave, Općinskog suda, Kantonalnog tužilaštva, Kantonalnog suda i Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice) u fiskalnoj 2009. godini.

5.3 Izvršenje Budžeta Kantona za 2008. godinu

U skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, osnovu za izvršenje budžeta predstavlja plan tromjesečnih i mjesečnih novčanih tokova kojima se projicira priliv i odliv sredstava sa Jedinstvenog računa trezora Kantona (u daljem tekstu: JRT Kantona), koje je dužno da sačini Ministarstvo finansija. Planom novčanog toka vrši se alokacija raspoloživih budžetskih sredstava budžetskim korisnicima po vremenskim razdobljima, koje treba da odobri Ministar finansija. Na osnovu sačinjene alokacije i instrukcije Ministarstva finansija, korisnici budžeta trebaju pripremiti i podnijeti prijedloge operativnih budžeta, koji odobrava Ministarstvo finansija i o istim obavještava budžetske korisnike.

Provedenom revizijom utvrdili smo da je planove tromjesečnih novčanih tokova, koje je sačinjavalo Ministarstvo finansija, odobravalala Vlada Kantona, ali isti nisu sačinjavani na osnovu relevantnih pokazatelja koji se odnose na dinamiku i visinu ostvarenja prihoda i primitika. Tako smo utvrdili da su u sačinjenim planovima novčanih tokova za prva tri kvartala 2008. godine ukupno nedostajuća sredstva za pokriće rashoda planiranih operativnim budžetima iznosila 61.469.947 KM, a da su Izmjenama i dopunama Budžeta (koje su izvršene 19.11.2008. godine) rashodi i izdaci umanjeni samo za 31.400.000 KM. Ministar finansija je 03.12.2008. godine Vladi Kantona podnio Informaciju o stanju na transakcijskim računima u kojoj je navedeno da nedostajuća sredstva za izvršenje budžeta do kraja godine iznose 55.748.000 KM, i uz istu je predložen Plan ušteda u ukupnom iznosu od 52 miliona KM, bez obrazloženja na koji način će se namiriti nedostajuća sredstva u iznosu 3.748.000 KM. Nakon toga, Vlada Kantona je 18.12.2008. godine, na prijedlog Ministarstva finansija retroaktivno donijela Plan novčanih tokova za IV kvartal kojim je planirala rashode u iznosu od 192.495.566 KM, odnosno do visine Izmjena i dopuna Budžeta Kantona za 2008. godinu, iako su procijenjena nedostajuća sredstva za pokriće rashoda (odobrenih tromjesečnim finansijskim planovima – operativnim budžetima) iznosila 60.553.843 KM. Imajući u vidu da je Plan donesen tek u decembru kada je upitna realnost provođenja za tako kratak period (kada su obaveze već stvorene), da nije bio razrađen po korisnicima, niti su utvrđene konkretne aktivnosti i nosioci za izvršenje istih, ne možemo u potpunosti potvrditi osnovanost Plana ušteda u ukupnom iznosu od 52 miliona KM s obzirom na visinu nedostajućih sredstava, što je na kraju godine rezultiralo deficitom i neknjiženim obavezama budžetskih korisnika. (Detaljnije o navedenom elaborirali smo u dijelu Izvještaja pod tačkama 5.6. i 5.7. Izvještaja.)

Potrebno je da Ministarstvo finansija poduzme aktivnosti u cilju osiguranja da se izvršenje Budžeta Kantona vrši u skladu sa procedurama utvrđenim zakonskim i ostalim propisima u djelu planiranja novčanih tokova i odobravanja tromjesečnih i mjesečnih planova budžetskim korisnicima, na osnovu prethodno sačinjenog mjesečnog plana alokacija raspoloživih budžetskih sredstava.

Smatramo potrebnim istaći da je Zakonom o izvršavanju budžeta Kantona za 2008. godinu, propisano da o utrošku tekućih grantova, kapitalnih izdataka i kapitalnih grantova, izuzev grantova koji se doznačavaju Gradu Sarajevu, općinama i namjenskih donacija, na prijedlog resornih ministara, u skladu sa usvojenim programima utroška odlučuje Vlada Kantona. Međutim, konstatovali smo da Vlada Kantona, kao i prethodne godine, za realizaciju grantova nije usvajala programe utroška, već je izvršavanje istih bilo regulisano „Uputstvom o finasijskom planiranju, izvršavanju, Budžeta Kantona Sarajevo i evidentiranju rashoda i izdataka prema izvorima sredstava u fiskalnoj godini“ koje je donijelo Ministarstvo finansija 25.04.2007. godine (a primjenjuje se od 01.01.2007. godine), na način da je za izvršenje istih propisano donošenje zaključaka Vlade, na osnovu obezbjeđene potpune i vjerodostojne dokumentacije od strane budžetskog korisnika. **Ovakvim načinom izvršavanja grantova onemogućava se adekvatno praćenje izvršenja odobrenih budžeta i prenosi se odgovornost sa rukovodilaca budžetskih korisnika na Vladu Kantona. Zakonom o izvršavanju budžeta Kantona Sarajevo za 2008. godinu utvrđena je dinamika izvršavanja istog gdje su kao posebne grupe za plaćanje određeni tekući i kapitalni grantovi. Na osnovu provedene revizije utvrdili smo da prilikom realizacije plaćanja obaveza prema dobavljačima, tekućih i kapitalnih grantova nisu utvrđeni prioriteti što ima za posljedicu prolongiranje rokova za realizaciju pojedinih obaveza po zaključenim ugovorima i transfera, te omogućava subjektivni pristup prilikom izmirenja obaveza po istim.**

Potrebno je da Skupština Kantona, u saradnji sa Vladom Kantona i Ministarstvom finansija, preispita način izvršavanja tekućih i kapitalnih grantova, kao i kapitalnih izdataka u vezi donošenja zaključaka Vlade sa stanovišta utvrđivanja odgovornosti za izvršavanje istih u skladu sa odobrenim budžetom.

Za plaćanja obaveza prema dobavljačima i obaveza prilikom realizacije odobrenih sredstava grantova potrebno je formirati podgrupe za plaćanja po prioritetima na način da prednost u plaćanju imaju redovne mjesečne dotacije utvrđene važećim zakonima (npr. socijalna davanja, stipendije, redovne dotacije za finansiranje visokog obrazovanja,...).

Posebno skrećemo pažnju da smo prilikom obavljanja revizije uočili da se velika budžetska sredstava izdvajaju kao plaćanja avansa prema dobavljačima i knjiže direktno kao rashodi i kapitalni izdaci (umjesto kao potraživanja) što u konačnici na kraju godine povećava izvršenje budžeta. Navedeni način rada ne omogućava kontrolu i nadzor nad pravdanjem datih avansa jer se doznačena sredstva dobavljačima, kao avans, ne popisuju na kraju godine kao potraživanja budžetskih korisnika. Kao primjer navodimo da je Kantonalno ministarstvo pravde i uprave, na osnovu potpisanog Memoranduma o razumijevanju i saradnji, u vezi implementacije projekta obnove zgrade u kojoj su smješteni Kantonalni i Općinski sud u Sarajevu, izvođaču radova „Unigradnja“ d.d. Sarajevo u 2008. godini avansno, 17.09.2008. godine, doznačilo sredstva u iznosu od 600.000 KM, koja do momenta okončanja revizije nisu u potpunosti opravdana (148.401 KM). Ovakvo evidentiranje rashoda i izdataka nije u skladu sa odredbama Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH, prema kojem se unaprijed izvršene uplate evidentiraju na poziciji „kratkoročna potraživanja“, priznavanje nije u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, odnosno načelom modificiranog nastanka događaja, prema kojem se rashodi i izdaci priznaju u obračunskom razdoblju u kojem je obaveza za plaćanje i nastala. Ovakav način evidentiranja sredstava utiče na realnost iskazanih potraživanja i obaveza, a u krajnjem slučaju na povećanje rashoda i izdataka i stanje iskazanog deficita.

Potrebno je osigurati da se plaćanje avansa dobavljačima evidentira u skladu sa odredbama Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH kao kratkoročno potraživanje, a priznavanja rashoda i izdataka vrši u momentu u kojem je obaveza za plaćanje i nastala, u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH.

Usvojenim Budžetom planirana je tekuća rezerva u iznosu od 420.000 KM, koja u toku 2008. godine nije korištena. Međutim, članom 20. Zakona o izvršavanju budžeta Kantona Sarajevo za 2008. godinu regulisano je da Predsjedavajući Skupštine Kantona, Premijer Kantona i ministri mogu donositi odluke o utrošku sredstava u okviru namjena planiranih u odgovarajućim razdjelima, do iznosa od 20.000 KM mjesečno (što ukupno na godišnjem nivou može iznositi 3.360.000 KM), a u okviru operativnih planova, o čemu bi trebali kvartalno podnositi izvještaj Vladi.

Prema Zakonu o budžetima u FBiH, tekuću rezervu mogu koristiti premijer, zamjenici premijera i ministar finansija do iznosa utvrđenih Zakonom o izvršavanju budžeta, te imajući u vidu da istim nije predviđeno raspolaganje sredstvima tekuće rezerve i od strane ostalih ministara, postavlja se pitanje usklađenosti Zakona o izvršavanju budžeta Kantona Sarajevo za 2008. godinu sa Zakonom o budžetima u FBiH, jer po našem mišljenju raspolaganje sredstvima do iznosa od 20.000 KM predstavlja jedan vid tekuće

rezerve ministara. Ističemo da se Zakon o izvršavanju budžeta donosi, da bi se regulisao način izvršavanja usvojenog budžeta, a ne da bi se dala dodatna prava pojedinim rukovodiocima organa uprave u trošenju budžetskih sredstava, na što smo ukazivali i u prethodnoj reviziji.

Potrebno je da Skupština Kantona u saradnji sa Vladom i Uredom za zakonodavstvo Kantona preispita usklađenost odredbi člana 20. Zakona o izvršavanju budžeta Kantona Sarajevo sa Zakonom o budžetima u FBiH u dijelu davanja ovlaštenja ministrima da mogu raspolagati sredstvima do iznosa od 20.000 KM mjesečno (u okviru planiranih namjena), te po istom poduzeti odgovarajuće mjere.

5.4 Prihodi i primici Budžeta Kantona za 2008. godinu

Budžet za 2008. godinu ostvaren je u iznosu od 756.015.854 KM, u okviru kojeg je realizovan i iznos od 14.644.655 KM, koji se odnosi na ostvareni višak prihoda nad rashodima iz 2007. godine. Struktura iskazanih prihoda, finansiranja i viška prihoda nad rashodima iz 2007. godine, sa indeksima ostvarenja, iskazana u konsolidovanim finansijskim izvještajima, daje se u narednoj tabeli:

Rbr	Opis	Budžet za 2008. godinu	Rebalans Budžeta za 2008. g.	Ostvareno u 2007. godini	Ostvareno u 2008. godini	Index 6/4	Index 6/5
1	2	3	4	5	6	7	8
	Prihodi, finansiranje i višak prihoda iz prethodne godine	849.900.000	820.904.162	726.829.084	756.015.854	92,09	104,02
	Prihodi i finansiranje (I + II)	833.400.000	806.259.507	693.383.534	741.371.199	91,95	106,92
	I Prihodi (1+2+3)	798.578.300	787.767.407	676.586.267	720.031.547	91,40	106,42
1.	Prihodi od poreza (1.1 -1.6)	727.345.000	700.005.200	619.397.123	640.957.504	91,56	103,48
1.1	Porez na dobit pojedinaca i preduzeća	60.726.000	51.029.000	52.639.892	45.330.800	88,83	86,11
1.2	Porezi na plaće i radnu snagu	98.000.000	101.000.000	85.059.465	106.040.510	104,99	124,66
1.3	Porezi na imovinu	6.750.000	8.200.000	5.436.312	6.964.244	84,93	128,10
1.4	Porez na promet proizvoda i usluga (zaostali porezi)	10.290.000	9.754.000	7.738.346	8.036.388	82,39	103,85
1.5	Prihodi od indirektnih poreza sa Jedinstvenog računa	546.100.000	524.040.000	467.143.164	468.871.360	89,47	100,36
1.6	Ostali porezi	5.479.000	5.982.200	1.379.944	5.714.202	95,52	414,09
2.	Neporezni prihodi (2.1 – 2.3)	58.623.300	64.192.183	45.033.869	59.381.478	92,50	131,86
2.1	Prihodi od poduz. aktivnosti i imovine i pr. od pozit.kursnih razl	1.076.000	928.400	2.379.303	872.124	93,94	36,65
2.2	Naknade i takse i prihodi od pružanja javnih usluga	52.043.300	55.959.783	38.010.444	51.394.391	91,84	135,21
2.3	Novčane kazne neoporezive prirode	5.504.000	7.304.000	4.644.122	7.114.963	97,41	153,20
3.	Potpore (Grantovi)	12.610.000	23.570.024	12.155.275	19.692.565	83,55	162,00
	II Finansiranje (4+5+6)	34.821.700	18.492.100	16.797.267	21.339.652	115,40	127,04
4.	Kapitalni primici	13.700.000	8.642.900	10.893.262	8.870.703	102,64	81,43
5.	Primljene otplate danih zajmova	9.121.700	9.849.200	5.904.005	12.468.949	126,60	211,20
6.	Dugoročni krediti	12.000.000	0	0	0	0	0
	Višak prihoda nad rashodima iz prethodne godine	16.500.000	14.644.655	33.445.550	14.644.655	100,00	43,79

Kao što se vidi iz naprijed navedenih podataka ostvarenje prihoda i primitaka Kantona na dan 31.12.2008. godine (756.015.854 KM) manje je u odnosu na rebalansom utvrđene veličine za 64.888.308 KM (ili 7,9 %), a u odnosu na prvobitno odobreni Budžet na početku godine za 93.884.146 KM (ili 11,04 %) što je posljedica nerealnog planiranja, jednim dijelom izmjene Zakona o pripadnosti javnih prihoda u FBiH, te nerealizacije planiranog zaduživanja i ostvarenja prihoda od privatizacije preduzeća.

Prihodi od indirektnih poreza, koji predstavljaju najznačajniju kategoriju u okviru prihoda Kantona, ostvareni su u iznosu od 468.871.360 KM što je u odnosu na rebalansom utvrđene veličine manje za 55.168.640 KM (ili 10,48 %), a u odnosu na prvobitni odobreni Budžet za 77.228.640 KM (ili 14,14 %). Struktura ostvarenih prihoda od indirektnih poreza je sljedeća: prihodi od indirektnih poreza koji pripadaju

Kantonu 420.799.713 KM, prihodi od indirektnih poreza koji pripadaju Direkciji za ceste 9.123.196 KM i prihodi od indirektnih poreza koji pripadaju jedinicama lokalne samouprave 38.948.451 KM.

U skladu sa usvojenim formulama raspodjele indirektnih poreza Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u FBiH („Sl. novine FBiH“, broj 22/06 i 16/09), po izmirenju obaveza za vanjski dug FBiH, ostali iznos naplaćenih indirektnih poreza se raspodjeljuje za finansiranje funkcija Federacije 36,20 %, funkcija kantona 51,48 %, funkcija jedinica lokalne samouprave 8,42 % i Direkcijama za ceste 3,9 %. U skladu sa Uputstvom o određivanju učešća kantona, jedinica lokalne samouprave i nadležnih kantonalnih organa za ceste u prihodima od indirektnih poreza i načinu raspoređivanja tih prihoda („Sl. novine FBiH“, broj 73/07, 46/08 i 73/08) u dijelu prihoda po osnovu indirektnih poreza koji pripada kantonima (51,48 %) udio Kantona Sarajevo iznosi 32,015 %.

U cilju implementacije Zakona o pravima demobilisanih boraca i članova njihovih porodica u FBiH usvojenim Izmjenama i dopunama Zakona o pripadnosti javnih prihoda u FBiH (stupio na snagu 15.07.2008. godine) smanjeno je učešće kantona u raspodjeli indirektnih poreza sa 51,48 % na 49,70 % i isti se primjenjivao do 10.12.2008. godine budući da je Presudom Ustavnog suda FBiH broj U-18/08 od 04.11.2008. godine navedena odredba Zakona proglašena neustavnom i da se ista može primjenjivati do 10.12.2008. godine (**Po osnovu primjene navedenog Zakona, u periodu od 15.07. – 10.12.2008. godine, prihodi od indirektnih poreza Kantona Sarajevo umanjeni su za 6.092.630 KM i uključeni u prihode Budžeta FBiH, dok finansijski efekat smanjenja prihoda od indirektnih poreza u periodu od 11.12. – 31.12.2008. godine iznosi 781.839 KM a sredstva su (na osnovu odluke Vlade FBiH iz marta 2009. godine) trebala biti doznačena Kantonu u 2009. godini.**

Imajući u vidu naprijed navedeno, kao i da su Izmjene i dopune Budžeta Kantona usvojene u novembra 2008. godine (kada su parametri izvršenja prihoda od indirektnih poreza za prethodni period bili poznati), a zbog činjenice da je veliko odstupanje ostvarenja prihoda od indirektnih poreza u odnosu na planske veličine, konstatujemo da isti nisu bili realno planirani, odnosno da nije bilo izvršeno uravnoteženje budžeta na način da ukupni prihodi i primici pokrivaju ukupne rashode i izdatke, što je jedan od razloga iskazivanja budžetskog deficita na kraju godine.

Iako su prihodi od indirektnih poreza koji, u skladu sa utvrđenim koeficijentima raspodjele, pripadaju jedinicama lokalne samouprave u Kantonu Sarajevo ostvareni u iznosu od 38.948.451 KM utvrdili smo da isti nisu u potpunom iznosu raspodijeljeni na račune lokalnih zajednica. Naime, po osnovu ostvarenja prihoda od indirektnih poreza, općinama i Gradu Sarajevo su putem tekućih transfera doznačena sredstva u iznosu od 37.603.889 KM, koliko su i utvrđena u članu 23. Zakona o izvršavanju Budžeta Kantona za 2008. godinu, što je manje za 1.344.562 KM od ostvarenih. **Nije nam prezentirana dokumentacija na osnovu koje se određene kvote za raspodjelu prihoda od indirektnih poreza na jedinice lokalne samouprave, tako da nismo u mogućnosti potvrditi da su dosljedno ispoštovane odredbe člana 24. Zakona o pripadnosti javnih prihoda u FBiH kojim je predviđeno da se pripadajući prihodi jedinicama lokalne samouprave raspodjeljuju u skladu sa kantonalnim zakonima i propisima, uz poštovanje utvrđenih omjera za pojedinačno učešće jedinica lokalne samouprave, iz člana 12. istog Zakona, a na osnovu broja stanovnika, površine, broja učenika u osnovnom školama i indeksa razvijenosti, a imajući u vidu da je navedeno regulisano i članom 23. Zakona o izvršavanju Budžeta Kantona Sarajevo za 2008. godinu..**

Prihodi od poreza na plaću i radnu snagu ostvareni su u iznosu od 106.040.510 KM što je u odnosu na Rebalansom utvrđene veličine veće za 5.040.510 KM (ili 5 %), a u odnosu na prvobitni odobreni Budžet za 8.040.510 KM (ili 8,2 %). S tim u vezi ističemo da je od 01.01.2009. godine počela primjena novog Zakona o porezu na dohodak kojom se, između ostalog, uvodi novi način obračuna poreza na dohodak. Značajnim smatramo navesti da je posljednjim izmjenama Zakona o pripadnosti javnih prihoda u FBiH iz aprila 2009. godine (primjena od 01.01.2009. godine) predviđeno da jedinicama lokalne samouprave u Kantonu Sarajevo pripada 1,79 % prihoda po osnovu poreza na dohodak.

Prihodi od poreza na dobit pojedinaca i preduzeća ostvareni su u iznosu od 45.300.800 KM što je u odnosu na Rebalansom utvrđene veličine manje za 5.698.200 KM (ili 11,16 %), a u odnosu na prvobitno odobreni Budžet za 15.395.200 KM (ili 25,35 %). Značajno je istaći da su navedeni prihodi zabilježili pad u odnosu na prethodnu godinu za 7.309.092 KM što je posljedica primjene novog Zakona o porezu na dobit, od 01.01.2008. godine, a kojim je stopa poreza na dobit smanjena sa 30 na 10 %. Vežano za ostvarenje navedenog prihoda, konstatovali smo da je Ministarstvo finansija, u 2008. godini izvršilo 1.514.272 KM povrata koji se odnose na pogrešno ili više uplaćena sredstava na JRT Kantona. Prema prezentiranoj dokumentaciji neizmirene obaveze Kantona, na dan 31.12.2008. godine, po osnovu neizvršenih predmeta u

vezi sa povratima pogrešno ili više uplaćenih sredstava iznosile su 5.741.984 KM od čega obaveze prema preduzeću INA iznose 3.522.707 KM, Gorenje komercu 1.100.000 KM i Zavodu za platni promet 1.046.152 KM. Značajnim smatramo navesti da je u Budžetu Kantona za 2009. godinu na ime povrata pogrešno ili više uplaćenih sredstava sa JRT-a Kantona planirano 6.662.200 KM koja su kasnije Rebalansom Budžeta umanjena na iznos od 4.900.000 KM. **Međutim, prema „Informaciji o izvršenim i neizvršenim povratima poreza na dobit sa Jedinistvenog računa trezora“ koju je 15.09.2009. godine sačinilo Ministarstvo finansija, potrebna sredstva za izvršavanje povrata više uplaćenog poreza na dobit sa transakcijskog računa Kantona Sarajevo po zaprimljenim a neizvršenim rješenjima Porezne uprave iznose 19.399.755 KM, a privredna društva koja imaju pravo na povrat više uplaćenog poreza na dobit Ministarstvu finansija svakodnevno podnose zahtjeve za povrat, uključujući i zahtjeve za obračun i isplatu kamata, što ukazuje na potrebu povećanja navedene pozicije kroz još jedan Rebalans Budžeta u cilju izvršavanja zakonskih obaveza i izbjegavanja plaćanja dodatnih troškova na ime zateznih kamata.**

U okviru ostalih poreza evidentirani su ostvareni prihodi po osnovu uplate posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća koji su (po B – 2 obrascu) naplaćeni u iznosu od 2.489.742 KM što čini 30 % ukupno uplaćenih sredstava na području Kantona, dok je ostatak sredstava u iznosu od 1.659.826 KM (20 %) transferisan prema FBiH i 4.149.563 KM (50 %) prema općinama u Kantonu. U skladu sa članom 180. Zakona o spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Sl. novine FBiH“, broj 39/03 i 22/06) sva pravna lica i građani koji obavljaju samostalnu djelatnost i državni organi svih nivoa vlasti u FBiH dužni su plaćati navedenu naknadu u visini od 0,5 % od osnovice koju čine isplaćene neto plaće zaposlenika u radnom odnosu i svih lica angažovanih po ugovoru o vršenju privremenih i povremenih poslova i po ugovoru o djelu. **U skladu sa članom 180. navedenog zakona, uplaćena sredstva su namjenska i mogu se koristiti isključivo za namjene zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća propisane ovim zakonom, i ista se ne gase istekom kalendarske godine već se akumuliraju sa sredstvima koja se prikupljaju u toku naredne godine.** Međutim, od ukupno budžetom odobrenih, po ovom osnovu raspoloživih namjenskih sredstava od 5.767.130 KM (od čega su 3.626.943 KM neutrošena sredstva iz 2007. godine), u 2008. godini Uprava je utrošila samo 1.495.205 KM ili 25,93 %, a neiskorištena sredstva u iznosu od 4.189.179 KM su iskazana kao prihod Budžeta Kantona za 2008. godinu, te iskorištena za izmirenje ostalih rashoda i izdataka budžetskih korisnika, što nije u skladu sa Zakonom o spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

U skladu sa članom 173. navedenog Zakona, Skupština Kantona je donijela Program razvoja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća područja Kantona Sarajevo 2006 – 2010 godina, međutim, utvrdili smo da isti ne sadrži konkretne programe, projekte i inicijative, kao i pregled očekivanih troškova sa izvorima finansiranja, što je svakako potrebno uraditi u budućem periodu. Također smo utvrdili da Kantonalna uprava civilne zaštite nije donijela detaljni Godišnji plan trošenja namjenskih sredstava, koji je trebao sadržavati precizno utvrđene zadatke koji će se finansirati tokom godine, kao i sve vrste i količine sredstava i opreme koji se namjeravaju nabaviti iz istih, u skladu sa članom 180. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, kao i provedbenim propisima donesenim na osnovu istog.

Potrebno je, u skladu sa članovima 12 i 24. Zakona o pripadnosti javnih prihoda FBiH, donijeti Zakon o pripadnosti javnih prihoda Kantona Sarajevo.

Jedinicama lokalne samouprave izvršiti doznačavanje pripadajućeg dijela javnih prihoda, u skladu sa članom 24. Zakona o pripadnosti javnih prihoda FBiH.

U Budžetu Kantona za 2009. godinu potrebno je obezbjediti nedostajuća sredstava za izvršenje zakonskih obaveza Ministarstva finansija na ime povrata više uplaćenih sredstava poreza na dobit, a u cilju uravnoteženja budžeta i izbjegavanja plaćanja dodatnih troškova na ime zateznih kamata.

Potrebno je osigurati namjensko trošenje uplaćenih sredstava po osnovu uplate posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća, u skladu sa članom 180. Zakona o spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Sl. novine FBiH“, broj 39/03 i 22/06) i ista staviti na raspolaganje Kantonalnoj upravi civilne zaštite.

Kantonalna uprava civilne zaštite je dužna da donese detaljni Godišnji plan trošenja namjenskih sredstava, koji treba sadržavati precizno utvrđene zadatke koji će se finansirati tokom godine, kao i sve vrste i količine sredstava i opreme koji se namjeravaju nabaviti iz istih, u skladu sa članom 180. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, kao i provedbenim propisima donesenim na osnovu istog.

Neporezni prihodi ostvareni su u iznosu od 59.381.478 KM što je u odnosu na Rebalansom utvrđene veličine manje za 4.810.705 KM (ili 7,5 %), a u odnosu na prvobitno odobreni Budžet više za 758.178 KM (ili 1,29 %).

U okviru neporeznih prihoda (pod tačkom 2.1. u tabeli), prihodi od koncesija ostvareni su u iznosu od 177.650 KM što predstavlja 60 % ukupno prikupljenih sredstava na području Kantona, dok je 40 % naplaćenog prihoda transferisano prema općinama na čijem se području vrši eksploatacija prirodnih resursa. Navedeni prihod je naplaćen po osnovu potpisanih ugovora o dodjeli koncesija, od čega je Hidrogradnja uplatila 6.976 KM, Terme Ilidža 17.602 KM, Coca Cola HBC B – H 50.499 KM, i GP Put 223.365 KM.

Na osnovu izvršene procjene poduzetih aktivnosti vezanih za naplatu javnih prihoda po osnovu eksploatacije mineralnih sirovina i potpisanih ugovora o koncesijama, kao i izvršenog uvida u prezentiranu dokumentaciju u vezi dodjele koncesija u 2008. godini, te obavljene analize zakonskih propisa koji regulišu ovu oblast, revizorski tim je utvrdio da Kanton nema strategiju i jasno definisanu politiku u oblasti koncesija, što je imalo odraza na stanje u oblasti eksploatacije čvrstih mineralnih sirovina koje je neuređeno i koje je uticalo na slabu naplatu prihoda po osnovu korištenja prirodnih resursa na području Kantona Sarajevo jer ukupan dug privrednih subjekata na dan 31.12.2008. godine iznosi 864.602 KM.

U skladu sa „Odlukom o plaćanju nadoknade za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina na području Kantona Sarajevo“, koju je 23. aprila 2002. godine donijela Vlada Kantona, sva privredna društva koja se bave istraživanjem i eksploatacijom mineralnih sirovina dužna su plaćati propisanu naknadu, a ista se u određenom omjeru dijeli između Kantona i općina. Vezano za realizaciju navedene odluke, utvrdili smo da privredna društva u dosadašnjem periodu (od 2002. do 2008. godine) nisu vršila uplate navedene naknade u Budžet Kantona, u potrebnom iznosu, i da uglavnom nisu, iako su bila u obavezi, dostavljala mjesečne izvještaje o ukupno prodatim količinama ili količinama bez prodaje upotrebene mineralne sirovine Ministarstvu privrede. U periodu 2002. – 2008. godina od 1.351.712 KM obračunatih naknada privrednih društava po osnovu eksploatacije mineralnih sirovina uplaćeno je samo 527.872 KM (ili 39,94 %), dok njihove neizmirene obaveze iznose 823.840 KM. Također smo konstatovali da u 2008. godini nije bilo uplata nadoknada za istraživanje i eksploataciju po osnovu primjene navedene Odluke, kao i da većina privrednih društava nema potpisane ugovore o koncesijama. Jedan od razloga ovako malog procenta naplate leži i u činjenici da u Kantonu Sarajevo nije radio ni jedan rudarsko – geološki inspektor. S tim u vezi navodimo da je novoformirana Kantonalna uprava za inspekcijske poslove, 30.07.2009. godine, uputila Vladi Kantona zahtjev kojim traži da joj se odobri upošljavanje 15 izvršilaca sa VSS, među kojima je i rudarsko – geološki inspektor. Ovaj zahtjev još uvijek nije razmatran. Radi naplate potraživanja, po ovom osnovu, Kantonalno pravobranilaštvo je u 2008. godini, po zahtjevu Ministarstva privrede, pokrenulo tužbe protiv 3 najveća dužnika, i to: House Milosa d.o.o. (259.152 KM), Kunovac Company d.o.o. (154.400 KM) i Čolaktex d.o.o. (125.837 KM), međutim, s obzirom na rok zastare potraživanja - još uvijek je neizvjestan finansijski ishod istih.

U skladu sa članovima 24. i 25. Zakona o koncesijama koji je donesen još 25. septembra 2003. godine („Sl. novine Kantona Sarajevo“, broj 21/03) propisano je da se korisnicima mineralnih sirovina, koji su obavljali eksploataciju u vrijeme donošenja Zakona (na osnovu ranijih rješenja o odobravanju eksploatacije), **dodijeli koncesija bez provođenja propisane procedure javnog oglašavanja u roku od 3 mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona, uz potpisivanje ugovora o koncesiji na period od 5 godina.**

Iako je zakonski rok od 3 mjeseca bio istekao 07.01.2004. godine, Vlada Kantona je 08.04.2004. godine imenovala Komisiju za utvrđivanje ispunjenosti uslova u cilju mogućeg zaključivanja ugovora o koncesijama sa sadašnjim korisnicima za korištenje mineralnih sirovina (izuzev mineralnih i termalnih voda i gasova koji se sa njima javljaju) čiji zadatak je bio da, u roku od 3 mjeseca od dana imenovanja, izvrši stručnu i pravnu analizu i utvrdi činjenično stanje i Vladi podnese na suglasnost konkretan pismeni nalaz, mišljenje i prijedlog za dalju proceduru i postupanje za svaki zasebni predmet, kao i da poslije saglasnosti Vlade i pozitivnog mišljenja resornih ministarstava utvrdi sve elemente ugovora i pripremi prijedlog odluka i ugovora za Vladu Kantona. **Činjenica je da zakonski rok od 3 mjeseca od dana stupanja na snagu Zakona o koncesijama nije bio ograničavajući za imenovanu Komisiju da pristupi realizaciji zadatka**

iz Rješenja o imenovanju obzirom da je isto doneseno nakon isteka zakonskog roka. Isto tako je činjenica da Komisija zbog složenosti poslova nije u datom roku od 3 mjeseca od dana imenovanja izvršila dobiveni zadatak, kao i da je Vlada Kantona 31.01.2005. godine donijela Zaključak kojim je usvojila Izvještaj o radu Komisije i na njezin prijedlog prihvatila da će Vlada Kantona razmatrati pojedinačne prijedloge odluka o dodjeli koncesije korisnicima za korištenje mineralnih sirovina „u skladu sa članom 24. Zakona o koncesijama“.

Kao rezultat rada Komisije, Vlada Kantona je 20.11.2006. godine donijela Odluku o dodjeli koncesija za 2 korisnika, i to: GP PUT d.d. (za eksploataciju krečnjaka na lokalitetu „PUKOVNIK“ i za eksploataciju dolomita na lokalitetu „DUBOKI DOL“) i GP „BOSNAPUTEVI“ d.d. (za eksploataciju krečnjaka na lokalitetu „VRELA“) koja je i objavljena u Službenim novinama Kantona Sarajevo u broju 33/06 od 27.11.2006. godine, u skladu sa kojom su potpisana 3 ugovora o koncesijama na 5 godina. Komisija je također, 14.08.2007. godine, uputila Vladi Prijedlog Odluke o dodjeli koncesija za još 7 privrednih subjekata (GIK „Hidrogradnja“ za kamenolom dolomita „Hadžići“; Kunovac Company za kamenolom krečnjaka „Rijeka Rača – Visojevići“, Hause Milos za kamenolom dolomita „Rudnik Vinjage“, KPT poluotvorenog tipa – PJ MILJACKA za kamenolom dolomita „Igman“, Misoča za kamenolom krečnjaka „Gornja Misoča“ i GP Put za ležište ciglarske gline „Rapailo“). Na osnovu naknadnog mišljenja Kantonalnog pravobranilaštva, **Ministarstvo privrede je prijedloge Odluka o dodjeli koncesija za ovih 7 lokacija uputilo na suglasnost Skupštini Kantona, koja je 24.04.2008. godine donijela Odluke o pristupanju dodjeli koncesija, u skladu sa Zakonom o koncesijama, za ovih 7 lokacija. Ministarstvo privrede je, nakon toga, nove prijedloge Odluka za dodjelu koncesija i prijedloge Ugovora o koncesijama za 7 naprijed pomenutih privrednih subjekata dostavilo Vladi Kantona, koja nije usvojila iste iz razloga što je Ured za zakonodavstvo Vlade Kantona, 17.11.2008. godine, dao Mišljenje da se nosilac pripreme materijala nije mogao pozvati na odredbe člana 24. Zakona o koncesijama kao pravnog osnova predmetnih materijala, obzirom da je istim bilo predviđeno zaključivanje ugovora o koncesiji bez provođenja postupka propisanog ovim zakonom, u roku od 3 mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona, tj. do 07.01.2004. godine.**

U skladu sa članom 11. potpisanog ugovora o koncesiji sa preduzećem Terme Ilidža, visina naknade za pravo korištenja termalne vode sa bušotine Zmijaska stijena plaća se u iznosu od 0,05 KM/m³, a osnovicu za obračun naknade predstavlja obim stečenog prava za koncesiju od 78 l/s (godišnje 122.990 KM). Međutim, uvidom u realizaciju ovog ugovora, utvrdili smo da su Terme Ilidža u 2008. godini nastavile plaćati naknadu za pravo korištenja termalne vode u iznosu od 0,05 KM/m³ u obimu od 11 l/s (ili 17.345 KM), iako u ugovoru jasno stoji da se ovakav način obračuna naknade primjenjuje samo za prve tri godine trajanja koncesije (do 08.07.2007. godine), nakon čega je koncesionar trebao odlučiti o obimu korištenja datih prava i o tome pismeno izvijestiti koncesora tj. Kanton. Kako se koncesionar još uvijek nije izjasnio o obimu korištenja datih prava isto ima za posljedicu gubitak prihoda Kantona, za razliku između 11 l/s u odnosu na obim stečenog prava od 78 l/s, što do kraja 2008. godine po procjeni iznosi 132.059 KM.

Potrebno je da Skupština Kantona, odnosno Vlada Kantona definišu strategiju i jasnu politiku u oblasti koncesija kako bi se popravilo stanje u oblasti eksploatacije čvrstih mineralnih sirovina i poboljšala naplata javnih prihoda po osnovu iskorištavanja prirodnih resursa na području Kantona Sarajevo.

Potrebno je izvršiti popunjavanje predviđenog radnog mjesta rudarsko – geološkog inspektora u Upravi za inspekcijske poslove Kantona, u cilju obavljanja kontrole eksploatacije prirodnih resursa i naplate pripadajući prihoda u Budžet Kantona.

Potrebno je da Ministarstvo privrede, Ministarstvo pravde i uprave i Ministarstvo finansija, u skladu sa Zaključkom Vlade Kantona od 18.12.2008. godine, izvrše analizu primjene Odluke o plaćanju nadoknade za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina na području Kantona Sarajevo i predlože Vladi Kantona da ponudi moguća rješenja kontrole iskopanih količina mineralnih sirovina i plaćenih naknada od sadašnjih korisnika. U realizaciji navedenog potrebno je uzeti u obzir i odredbe člana 36. Uredbe sa zakonskom snagom o rudarstvu kojim je predviđeno da Ministarstvo energije, rudarstva i industrije ukine odobrenje za eksploataciju industrijskih mineralnih sirovina ukoliko preduzeće ne plaća utvrđenu naknadu, u datom roku.

Potrebno je da Ministarstvo privrede, u saradnji sa Kantonalnim pravobranilaštvom, poduzima zakonske mjere (tužbe) protiv onih privrednih društava koja redovno ne vrše uplatu nadoknade za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina u Budžet Kantona, odnosno ne izmiruju obaveze po potpisanim ugovorima o koncesijama.

Potrebno je da Vlada Kantona pristupi realizaciji Skupštinskih odluka o pristupanju dodjeli koncesija na lokacijama Rudnik Vinjage, Igman, Gornja Misoča, Rijeka Rača – Visojevići, Rapailo, Zubov dol i Hadžići, u skladu sa odredbama Zakona o koncesijama. Također je potrebno da se Vlada jasno odredi u vezi mandata imenovane „Komisije za utvrđivanje ispunjenosti uslova u cilju mogućeg zaključivanja ugovora o koncesijama sa sadašnjim korisnicima za korištenje mineralni sirovina (izuzev mineralnih i termalnih voda i gasova koji se sa njima javljaju)“ u pogledu prihvatanja ili odbijanja Izvještaja o radu iste.

Obzirom da je razlika između ostvarenih i mogućih prihoda po osnovu Ugovora o koncesiji za korištenje termomineralne vode sa preduzećem Terme Ilidža značajna (132.059 KM), potrebno je da se Vlada Kantona jasno odredi u vezi postupanja po članovima 7 i 11. navedenog Ugovora.

U okviru Naknada i taksi i prihoda od pružanja javnih usluga (tačka 2.2. u tabeli) iskazani su prihodi po osnovu prikupljenih naknada za izgradnju i održavanje javnih skloništa (380.512 KM), naknade za korištenje javnih parkirališta (1.202.612), prihodi od pružanja usluga ostalima (15.337.606 KM), opšte vodne naknade i posebne vodoprivredne naknade (4.502.844 KM), kao i naknade po osnovu korištenja i eksploatacije šuma (5.839.297 KM), koje elaboriramo u narednom dijelu Izvještaja.

U 2008. godini Kanton je ostvario **prihod po osnovu prikupljene naknada za izgradnju i održavanje javnih skloništa** u iznosu od 380.512 KM. Pravni osnov za prikupljanje navedene naknade je u članu 54. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, kojim je propisano da Investitori koji grade objekte ukoliko budu oslobođeni obaveze izgradnje skloništa, odnosno zaklona ili koji u skladu sa rješenjem o dozvoli gradnje ne izgrade sklonište, odnosno zaklon trebaju platiti **naknadu za izgradnju skloništa u iznosu od 1 %** od ukupne vrijednosti građevinskog objekata i unutrašnjih instalacija. Isto tako u skladu sa članom 60. istog zakona, kanton i općine mogu javna skloništa u miru davati na korištenje građanima, organima uprave i drugim organima vlasti i pravnim licima u skladu sa propisima o **zakupu poslovnih prostorija**, a u skladu sa članom 62. kanton je dužan dio prikupljenih sredstava od zakupa dodijeliti opštini za finansiranje javnih skloništa, za adaptaciju i održavanje postojećih skloništa i za prilagođavanje drugih zaštitnih objekata za sklanjanje, koji su utvrđeni u dugoročnom programu i planu općine, po zahtjevu općine.

U skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u FBiH i Pravilnikom o načinu uplati javnih prihoda budžeta i vanbudžetskih fondova na teritoriji FBiH, navedena naknada se treba uplaćivati u kompletnom iznosu na račune kantonalnih budžeta, **međutim, uvidom u B – 2 obrazac naplaćenih javnih prihoda po ovim osnovama utvrdili smo da investitori i korisnici zakupa javnih skloništa, sa područja određenih općina nisu uopće (Trnovo i Hadžići) ili su samo u simboličnim iznosima (Ilidža, Vogošća i Novi Grad) uplaćivali navedene naknade u kantonalni budžet, što je u suprotnosti i sa Uputstvom o načinu uplate i trošenju naknade za izgradnju i održavanje javnih skloništa u Kantonu Sarajevo, donesenim od strane Kantonalnog ministarstva finansija.** Od strane Kantonalne uprave za civilnu zaštitu, iako je ista bila obavezna da ih vodi, nisu prezentirane evidencije pravnih i fizičkih lica koja su po zakonu bila obavezna platiti naknadu za izgradnju skloništa, niti Program o utrošku sredstava naplaćenih od navedenih naknada, koji je trebala odobriti Vlada Kantona. Na osnovu prezentirane evidencije, od strane Uprave, o ostvarenim sredstvima po osnovu oslobađanja investitora od izgradnje skloništa u općinama, konstatujemo da su po ovom osnovu u periodu 2006 - 2008. godini prikupljena sredstva od 3.264.078 KM koja su uplaćivana na račune 6 sarajevskih općina, dok za općine Novi Grad, Ilijaš i Trnovo uopće nisu prezentirani podaci. Što se tiče ostvarenja prihoda po osnovu izdavanja skloništa pod zakup prezentirana je evidencija po kojoj su u 2008. godini samo općine Centar i Novo Sarajevo ostvarile prihode po ovom osnovu u ukupnom iznosu od 110.057 KM koji su uplaćeni na račune ovih općina, dok za ostale općine nisu prezentirani podaci. Naprijed navedeno je imalo za posljedicu nerealno iskazivanje prihoda po osnovu prikupljene naknade za iznajmljivanje, izgradnju i održavanje javnih skloništa u Kantonu.

Potrebno je da Ministarstvo finansija poduzme sve aktivnosti kako bi se, u skladu sa postojećim propisima, prikupljeni prihodi od naknade za izgradnju i održavanja javnih skloništa i izdavanja istih pod zakup, uplaćivali na Budžet Kantona, te u saradnji sa Vladom Kantona donijeti provedbeni akti u vezi načina trošenja i raspodjele istih između Kantona i općina.

Potrebno je da Kantonalna uprava civilne zaštite, u skladu sa Uputstvom o načinu uplate i trošenju naknade za izgradnju i održavanje javnih skloništa u Kantonu Sarajevo predloži Vladi Kantona Program utroška prikupljenih sredstava od naknade za izgradnju i održavanje javnih skloništa i uspostavi evidenciju pravnih i fizičkih lica koja su po zakonu obavezna platiti naknadu za izgradnju skloništa. Također je potrebno da Kantonalna uprava civilne zaštite uspostavi evidenciju javnih skloništa koja se od strane općina izdaju pod zakup pravnim i fizičkim licima, u cilju kontrole i nadzora nad trošenjem prikupljenih sredstava.

Naknada za korištenje javnih parkirališta u Kantonu Sarajevo ostvarena je u iznosu od 1.202.612 KM, i predstavlja 40 % sredstava (iz bruto iznosa) koja su naplaćena od strane preduzeća JKP „RAD“ za korištenje javnih parkirališta, kao i odvoženje i čuvanje nepropisno parkiranih i zaustavljenih vozila u Kantonu Sarajevo. U skladu sa Uputstvom o načinu uplate ovih sredstava koju je donijelo Ministarstvo finansija („Sl. novine Kantona Sarajevo“, broj 21/07), Ministarstvo saobraćaja je dužno planirati prihode od naknada za korištenje parkirališta i Ministarstvu finansija podnijeti Prijedlog plana prihoda i rashoda, a prikupljena namjenska sredstva trebaju se utrošiti za održavanje, opremanje i gradnju parkirališta u skladu sa Zaključkom Vlade Kantona od 21.12.2006. godine. Prikupljena namjenska sredstva po ovom osnovu su Budžetom za 2008. godinu, Ministarstvu saobraćaja stavljena na raspolaganje na poziciji „otvaranje novih parkirališta“, u iznosu od 1.000.000 KM, a izvršenje istih iznosi 101.015 KM (ili 10,1 %). Navedeno izvršenje se odnosi na avansno doznačavanje sredstava, preduzeću „SIEMENS“ d.o.o. Sarajevo, sa kojim Ministarstvo saobraćaja ima ugovor za ugradnju park automata i parkirališne opreme. Međutim, revizorskom timu nije prezentirana dokumentacija kojom bi se opravdala avansno doznačena sredstva (70 % ugovorene cijene), odnosno dokaz da je ugovorena isporuka i ugradnja opreme i izvršena. Također smo utvrdili da Ministarstvo saobraćaja nema Plan trošenja ovih namjenskih sredstava iako je izvjesno da će se ista prikupljati i u narednom periodu. Ministarstvo finansija nije izvršilo razgraničavanje ovih namjenskih prihoda u iznosu od 1.273.030 KM kako bi se ista namjenski trošila u narednom periodu, već je iste oprihodovalo kako bi ih iskoristilo za pokriće rashoda i izdataka u 2008. godini za koje nije bilo dovoljno prikupljenih sredstava.

Vezano za izgradnju parkirališta ističemo da je u martu 2008. godine Vlada Kantona formirala **Komisiju za dodjelu koncesija za izgradnju javnih garaža u Kantonu Sarajevo** koja je, u skladu sa aktom o formiranju, trebala da na osnovu Presude Kantonalnog suda od 13.01.2006. godine dostavi novu odluku o prijedlogu najprihvatljivijeg ponuđača za izgradnju javne podzemne garaže kod Narodnog pozorišta Sarajevo, da pripremi i odabere nove lokacije za dodjelu koncesija za izgradnju javnih garaža u Kantonu, u saradnju sa Zavodom za planiranje razvoja Kantona Sarajevo i da pripremi tenderske dokumentacije za dodjelu koncesija za svaku odabranu lokaciju uz raspisivanje tendera i sprovođenje svih daljnjih procedura do davanja prijedloga dodjele koncesije Vladi Kantona Sarajevo. Na osnovu uvida u Izvještaje o radu ove komisije utvrdili smo da je Komisija utvrdila prijedlog Odluke koji je kasnije potvrđen Odlukom Vlade Kantona od 27.05.2008. godine, kojom se koncesija za izgradnju javne podzemne garaže kod Narodnog pozorišta u Sarajevu dodjeljuje koncesionaru Privrednom društvu – dioničko društvo „Centrotrans – Transport roba“ Sarajevo, kao najpovoljnijem ponuđaču („Sl. novine Kantona Sarajevo“, broj 23/08), kao i da je sačinila tipsku tendersku dokumentaciju za dodjelu podzemnih garaža pod koncesiju. Na navedenu odluku pokrenut je upravni spor tužbom od strane ponuđača BBM Konzorcij kod Kantonalnog suda u Sarajevu koji je 16.02.2009. godine donio presudu kojom se tužba odbija i Oduka Vlade Kantona potvrđuje, **međutim, do vremena okončanja ove revizije ugovor o koncesiji sa odabranim ponuđačem nije bio zaključen.** Treći zadatak koji se tiče pripreme i odabira novih lokacija za izgradnju javnih garaža komisija nije izvršila, iz razloga, kako navodi u izvještajima o radu, jer nisu ostvarili potrebnu saradnju sa Zavodom za planiranje razvoja Kantona Sarajevo, odnosno jer isti nije kompletirao urbanističku dokumentaciju za sedam potencijalnih lokacija za javne garaže u opštinama: Stari Grad, Centar, Novi Grad i Novo Sarajevo. Zbog značajnosti navodimo da je Vlada Kantona 28.04.2009. godine donijela novo Rješenje o osnivanju Komisije za dodjelu koncesija za izgradnju javnih garaža u Kantonu Sarajevo, u istom sastavu, a kojoj je dala zadatak da u roku od 3 mjeseca, izvrši određene zadatke čiju realizaciju ćemo pratiti u narednom periodu, kao i potpisivanje ugovora sa odabranim ponuđačem.

Ministarstvo saobraćaja je dužno da izvršiti pravdanje avansno doznačenih sredstava preduzeću „SIEMENS“ d.o.o. Sarajevo u iznosu od 101.015 KM po ugovoru za ugradnju park automata i parkirališne opreme.

Potrebno je da Ministarstvo saobraćaja predloži Vladi Kantona, plan trošenja namjenskih sredstava prikupljenih na ime korištenje javnih parkirališta, kao i odvoženja i čuvanja nepropisno parkiranih i zaustavljenih vozila u Kantonu Sarajevo, koja je dužna osigurati njihovo namjensko trošenje.

Potrebno je da Ministarstvo saobraćaja, u saradnji sa Vladom Kantona, poduzme adekvatne aktivnosti kako bi Komisija za dodjelu koncesija za izgradnju javnih garaža u Kantonu Sarajevo izvršila realizaciju datih zadataka koji su joj dati aktom o osnivanju.

Prihodi od pružanja usluga ostalima iskazani su u iznosu od 15.337.606 KM što je u odnosu na ostvarenje prethodne godine veće za 1.429.371 KM ili 10,20 %. Značajne iznose ovih prihoda ostvarili su: institucije iz oblasti osnovnog i srednjeg obrazovanja (7.750.066 KM), institucije iz nadležnosti Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice (2.002.259 KM), institucije iz nadležnosti Ministarstva kulture i sporta (1.939.014 KM) i MUP (1.308.601 KM). Od iskazanih prihoda, iznos od 193.647 KM iako je trebalo, budžetski korisnici nisu iskazali u svojim pomoćnim evidencijama (koje trebaju biti usklađene sa Glavnom knjigom trezora), te se ne može potvrditi da je dio korisnika poduzimao potrebne aktivnosti u naplati i praćenju ostvarenja ovih prihoda, a što su bili dužni u skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH i Uputstvom o izvršavanju budžeta sa JRT-a.

Potrebno je da budžetski korisnici koji ostvaruju vlastite prihode uspostave pomoćnu evidenciju potraživanja, vrše kontrolu blagovremenosti i pravilnosti naplate, te poduzimaju zakonom propisane mjere za naplatu vlastitih prihoda.

Opšte vodne naknade i posebne vodoprivredne naknade na području Kantonu prikupljene su u iznosu od 4.502.844 KM što u odnosu na ostvarene prihode po ovom osnovu prethodne godine (981.577 KM) predstavlja značajno povećanje od 3.521.267 KM (ili 358 %), a koje je rezultat početka primjene novog Zakona o vodama FBiH od 01.01.2008. godine. Navedenim Zakonom propisano je raspodjela prikupljenih vodnih naknada na način da nadležna agencija za vode dobiva 40 %, budžeti kantona 45 %, kao i da se 15 % prikupljenih sredstava uplaćuje u korist Fonda za zaštitu okoliša Federacije. Utvrdili smo da prikupljena sredstva po ovom osnovu u 2008. godini nisu u potpunom iznosu, Budžetom Kantona za 2009. godinu, data na raspolaganje resornim ministarstvima (Ministarstvu prostornog uređenja i zaštite okoliša i Ministarstvu privrede), iako je članom 177. Zakona o vodama decidno propisana njihova namjena, odnosno da se ista moraju iskoristiti za sufinansiranje izgradnje i održavanje vodnih objekata, kao i ostale aktivnosti vezane za poslove upravljanja vodama. U 2008. godini Ministarstvu privrede odobrena su sredstva na poziciji Zaštita vodotoka u Kantonu Sarajevo i projekti vodosnadbijevanja u ukupnom iznosu od 1.000.000 KM što je i utrošeno u potpunom iznosu.

Zakonom o fondu za zaštitu okoliša FBiH („Sl. novine FBiH“, broj 33/03) osnovan je Fond za zaštitu okoliša FBiH kojem je u 2008. godini doznačeno 15 % pripadajućih sredstava po osnovu primjene Zakona o vodama FBiH. Članom 25. navedenog zakona je definisano da se sredstva prikupljena u Fond raspoređuju između Federacije i kantona u odnosu 30 % Federacija i 70 % kantoni, pri čemu su osnova za obračun sredstava, koja će se raspoređivati, ukupno prikupljena sredstva iz svakog kantona posebno. Također je navedeno da će se prikupljena sredstva u Fond uplaćivati kantonalnim fondovima za zaštitu okoliša (ukoliko su uspostavljeni), odnosno budžetima kantona odmah po dospijeću u Fond. **Utvrdili smo da u 2008. godine Fond za zaštitu okoliša FBiH (čiji upravni nadzor, nadzor nad zakonitošću rada i općih akata obavlja Federalno ministarstvo prostornog uređenja) nije pripadajući dio sredstava doznačio u Budžet Kantona (na ime Fonda za zaštitu okoliša Kantona Sarajevo), tako da nenaplaćeni prihod, samo po osnovu vodnih naknada, procjenjujemo na iznos od 1.050.664 KM.**

Naknade po osnovu korištenja i eksploatacije šuma u Budžetu Kantona, u skladu sa Zakonom o šumama, prikupljene su u iznosu od 5.839.297 KM što u odnosu na ostvarene prihode po ovom osnovu prethodne godine (4.392.802 KM) predstavlja povećanje od 32,92 %. Prikupljena sredstva po ovom osnovu u 2008. godini nisu u potpunom iznosu Budžetom Kantona za 2009. godinu data na raspolaganje Kantonalnoj upravi za šumarstvo, kojoj je Rebalansom Budžeta za 2009. godinu prvobitno odobreni budžet od 5.151.300 KM smanjen na 2.711.000 KM, **iako je članom 59. Zakona o šumama propisano da se ista mogu biti korištena samo za izvršavanje zadataka koji su u skladu sa ovim zakonom dati u kantonima i za mjere koje su slične namjeni korištenja sredstava namjenskog fonda Federacije.** Navedeno je u suprotnosti i sa Odlukom Skupštine Kantona o upravljanju i načinu korištenja ovih sredstava.

Budžetom Kantona, prikupljena sredstva na osnovu Zakona o vodama FBiH, odnosno Zakona o šumama trebaju se staviti na raspolaganje resornim kantonalnim ministarstvima zaduženim za upravljanje vodama u smislu Zakona o vodama, kao i Kantonalnoj upravi za šumarstvo, a u cilju njihovog namjenskog korištenja.

Potrebno je da resorno Kantonalno ministarstvo prostornog uređenja i zaštite, u saradnji sa Vladom Kantona, poduzme adekvatne aktivnosti prema Vladi FBiH i Federalnom ministarstvu prostornog uređenja kako bi se pripadajući dio prikupljenih namjenskih sredstva u Fond za zaštitu okoliša FBiH doznačio Kantonu Sarajevo.

Ukupno primici Kantona Sarajevo u 2008. godini iznose 21.339.652 KM što je za 15,40 % više u odnosu na planirana sredstva, a u odnosu na ostvareni priliv 2007. godine veće za 27,04 %. Struktura navedenih primitaka je sljedeća: ostvareni primici od prodaje prometnih vozila 18.350 KM, primici po osnovu privatizacije preduzeća 6.836.265 KM, primici od prodaje robnih rezervi 2.013.288 KM i primici od primljenih otplata 12.468.949 KM.

Primici po osnovu privatizacije preduzeća (6.836.265 KM) ostvareni su prodajom sljedećih preduzeća: Stupeks 365.000 KM, Upi Simes 300.100 KM i MHTTP Bristol 6.150.000 KM.

5.5 Rashodi i izdaci Budžeta Kantona za 2008. godinu

U konsolidovanim finansijskim izvještajima i Izvještaju o izvršenju Budžeta Kantona za 2008. godinu, ukupno ostvareni rashodi i izdaci, iskazani su u iznosu od 777.473.268 KM, što u odnosu na Budžet od 820.904.162 KM, predstavlja ostvarenje od 94,71 %. U odnosu na prethodnu godinu isti su više izvršeni za 9,17 %. Struktura rashoda i izdataka, iskazana u knjigovodstvenoj evidenciji i konsolidovanim finansijskim izvještajima, prikazana je u sljedećoj tabeli:

R. br.	Opis	Izmjene i dopune Budžeta za 2008. godinu	Ostvareno u 2007. godini	Ostvareno u 2008. godini	Index (5/3)
1	2	3	4	5	6
	UKUPNO (A+ B)	820.904.162	712.184.428	777.473.268	94,71
	A. UKUPNO RASHODI I IZDACI (I+II+III+IV)	820.003.162	711.075.719	776.589.714	94,70
	I TEKUĆI RASHODI (a+b+c+d)	668.750.362	587.239.676	649.083.951	97,06
	a) Plaće, naknade i doprinosi (od 1 do 3)	259.552.968	231.712.762	257.407.714	99,18
1.	Bruto plaće i naknade	184.929.159	160.296.867	184.248.685	99,63
2.	Naknade troškova zaposlenih i skupštinskih zastupnika	52.154.612	52.012.505	50.812.840	97,43
3.	Doprinosi poslodavca	22.469.197	19.403.390	22.346.189	99,45
	b) Izdaci za materijal i usluge (od 4 do 12)	66.502.312	53.215.203	62.401.511	93,83
4.	Putni troškovi	2.601.932	2.212.761	2.224.038	85,48
5.	Izdaci za energiju	9.504.150	8.204.617	9.199.697	96,80
6.	Izdaci za komunalne usluge	4.672.392	4.513.488	4.497.191	96,25
7.	Nabava materijala	8.813.886	8.205.418	8.439.268	95,75
8.	Izdaci za usluge prijevoza i goriva	2.027.441	1.595.029	1.859.268	91,71
9.	Unajmljivanje imovine i opreme	2.118.515	1.813.693	2.053.421	96,93
10.	Izdaci za tekuće održavanje	11.466.256	3.911.579	10.872.327	94,82
11.	Osiguranje, bankarske i usluge platnog prometa	1.265.619	1.061.948	1.020.168	80,61
12.	Ugovorne usluge	24.032.121	21.696.670	22.236.133	92,53
	c) Tekući grantovi (od 13 do 17)	342.259.082	301.875.077	328.875.982	96,06
13.	Grantovi drugim nivoima vlasti	45.919.000	40.616.182	45.596.652	99,30
14.	Grantovi pojedincima	91.693.330	82.084.650	86.083.515	93,68
15.	Grantovi neprofitnim organizacijama	139.540.482	108.807.941	134.368.041	96,30
16.	Subvencije javnim preduzećima	62.587.000	60.583.678	60.959.016	97,40
17.	Ostali grantovi-povrat i drugo	2.519.270	9.782.626	1.868.758	74,18
	d) Izdaci za kamate i ostale naknade (od 18 do 20)	436.000	436.634	398.744	91,46
18.	Izdaci za inostrane kamate	436.000	436.478	398.744	91,46
19.	Kamata na domaće pozajmljivanje	0	156	0	0
20.	Ostale naknade vezane za pozajmljivanje	0	0	0	0
	II KAPITALNI IZDACI (e + g)	143.212.800	114.853.043	121.635.763	84,93
	e) Nabava stalnih sredstava (od 21 do 26)	48.410.080	28.660.365	39.511.006	81,62
21.	Nabavka šuma, zemljišta i višegodišnjih zasada	7.341.200	5.003.733	4.234.598	57,70
22.	Nabavka građevina	14.110.600	8.995.572	11.808.447	83,70
23.	Nabavka opreme	8.616.220	9.290.468	6.502.682	75,50
24.	Nabavka ostalih stalnih sredstava	2.397.000	1.951.290	2.092.264	87,30
25.	Nabavka sredstava u obliku prava	831.000	234.989	546.082	65,70
26.	Rekonstrukcija i investiciono održava	15.114.060	3.184.313	14.326.933	94,80
	g) Kapitalni grantovi (od 27 do 28)	94.802.720	86.192.678	82.124.757	86,63

27.	Kapitalni grantovi drugim nivoima vlade	11.570.000	7.457.999	9.547.382	82,52
28.	Kapitalni grantovi pojedincima i neprofitnim organizacija	83.232.720	78.734.679	72.577.375	87,20
III OSTALE ISPLATE (f)		7.620.000	8.983.000	5.870.000	77,03
f) Pozajmljivanje (od 29 do 30)		7.620.000	8.983.000	5.870.000	77,03
29.	Pozajmljivanja pojedincima i neprofitnim organizacijama	2.600.000	2.483.000	2.470.000	95,00
30.	Ostala domaća pozajmljivanja	5.020.000	6.500.000	3.400.000	67,73
IV TEKUĆA REZERVA		420.000	0	0	0
B. OTPLATE PRIMLJENIH KREDITA (od 31 do 32)		901.000	1.108.709	883.554	98,06
31.	Spoljne otplate	901.000	1.103.918	883.554	98,06
32.	Otplate domaćeg pozajmljivanja	0	4.791	0	0

Učešće pojedinačnih rashoda, izdataka i otplata u ukupno iskazanim rashodima, izdacima i otplatama je sljedeće: tekući grantovi 42,30 %, plaće i naknade troškova zaposlenih sa doprinosima na plaće poslodavca 33,10 %, kapitalni grantovi 10,56 %, izdaci za materijal i usluge 8,03 %, izdaci za nabavku stalnih sredstava 5,08 %, otplate primljenih kredita 0,11 % i izdaci za kamate 0,05 %.

5.5.1 Tekući rashodi

Tekući rashodi iskazani su u iznosu od 649.083.951 KM. Strukturu navedenih troškova čine: tekući grantovi 50,67 %, bruto plaće 28,39 %, izdaci za materijal i usluge 9,61 %, naknade troškova zaposlenih 7,83 %, izdaci za doprinose na teret poslodavca 3,44 % i izdaci za kamate 0,06 %.

a) Plaće, naknade i doprinosi

Plaće, naknade i doprinosi iskazani su u iznosu od 257.407.714 KM što je za 25.694.953 KM više u odnosu na prethodnu godinu. Istovremeno broj uposlenih u odnosu na prethodnu godinu je veći za 221 i iz godine u godinu na nivou kantona broj uposlenih koji se finansiraju iz budžeta ima tendenciju rasta, od čega su povećanja uposlenih zabilježili: osnovne škole (106), ustanove socijalne zaštite (33), ustanove kulture (25), pravosuđe (23), srednje škole (19), MUP (12) i ostala ministarstva (3). (Ilustracije radi navodimo da je u 2007. godine broj uposlenih povećan za 187). Ako se uzme u obzir da visokoškolske ustanove nisu u sistemu Jedinственог računa trezora, već se finansiranje izdataka za plaće i naknade uposlenih vrši putem transfera, onda je broj uposlenih na nivou kantona znatno veći. Imajući u vidu značajnost broja novoupisanih u revidiranoj godini, ističemo nedovoljnu popunjenost Kantonalne uprave za inspeksijske poslove sa potrebnim brojem inspektora i neuspostavljanje funkcije interne revizije na nivou Kantona, iako se radi o profesijama čiji rad prvenstveno ima uticaja na veće ostvarenje prihoda, kontrolu i nadzor u trošenju budžetskih sredstava.

Naknade plaća za produženi rad (prekovremeni rad) iskazane su u iznosu od 2.912.657 KM što je u odnosu na ostvarenje prethodne godine više za 658.188 KM. Provedenom revizijom utvrdili smo da rukovodioci budžetskih korisnika nisu donosili rješenja (ili odluke) u kojima bi obrazložili razloge za uvođenje prekovremenog rada, kao i to da najveći broj revidiranih budžetskih korisnika nije mogao prezentirati evidencije o ostvarenim satima istog (na osnovu kojih su izdavana pojedinačna rješenja o isplati), iz kojeg razloga ne možemo potvrditi osnovanost i opravdanost izvršenih isplata (Služba za skupštinske poslove, Kabinet Predsjedavajućeg i Zamjenika predsjedavajućeg Skupštine, Kabinet Premijera, Stručna služba, Press služba, Ministarstvo finansija, Ministarstvo obrazovanja i nauke, JU Sarajevo ART i Sarajevska filharmonija).

Rukovodioci budžetskih korisnika su dužni prilikom rješavanja o pravima, dužnostima i odgovornostima državnih službenika i namještenika iz radnog odnosa, kao i drugim pojedinačnim stvarima donositi rješenja, zaključke i druge pojedinačne akte, predviđene posebnim propisima, u skladu sa članom 70. Zakona o organizaciji organa uprave u FBiH.

Naknade za vrijeme plaćenog odsustva sa posla iskazane su u iznosu od 452.923 KM, a najvećim dijelom odnose se na naknade za porodiljsko odsustvo. Uvidom u dokumentaciju, konstatovano je da se prilikom obračuna i isplate naknade za porodiljsko odsustvo različito postupalo od strane kantonalnih budžetskih korisnika. Tako smo utvrdili da je najveći broj revidiranih korisnika uposlenicima, za vrijeme porodiljskog odsustva, isplaćivao razliku do njihove pune plate koju bi iste ostvarile da rade, dok pojedini budžetski korisnici uopće nisu isplaćivali istu. S tim u vezi ističemo da je Vlada Kantona 20.07.2009. godine donijela Zaključak kojim je naložila svim rukovodiocima organa uprave, upravnih ustanova, upravnih organizacija javnih ustanova, fondova i drugim budžetskim korisnicima da usklade pravilnike o radu sa Zakonom o radu i Kolektivnim ugovorom za službenike organa uprave i sudske vlasti u FBiH i drugim

važićim propisima, a u vezi sa isplatom razlike do punog iznosa plaća uposlenicama na porodijskom bolovanju.

Naknade troškova zaposlenih iskazane su u iznosu 50.812.840 KM što je u odnosu na 2007. godinu manje za 1.199.665 KM. Iako smo na ovoj grupi troškova zabilježili značajno smanjenje koje je rezultat smanjene potrošnje budžetskih korisnika, uvidom u dokumentaciju, utvrdili smo da su i ove godine pojedini budžetski korisnici imali više raspoloživih sredstava na ovoj poziciji, tako da su isplaćivane naknade povodom 8. marta u bruto iznosima od 150 i 300 KM, koje isplate ne možemo smatrati opravdanim jer nemaju uporište u postojećim propisima (Press služba, Kantonalno tužilaštvo, Pravobranilaštvo Kantona, Ministarstvo prostornog uređenja, Uprava za geodetsko - imovinske poslove, Uprava za civilnu zaštitu Kantona Sarajevo).

Izdatke za bruto plaće i naknade isplaćivati samo za namjene i u visini utvrđenoj u posebnom dijelu Budžeta FBiH, a u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju budžeta FBiH.

b) Izdaci za materijal i usluge

Izdaci za materijal i usluge iskazani su u iznosu 62.401.511 KM, od čega se najveći dio odnosi na ugovorene usluge (22.236.133 KM). Izdaci za tekuće održavanje iskazani u iznosu od 10.872.327 KM značajno su povećani u odnosu na prethodnu godinu, od čega se 7.200.820 KM odnosi na Direkciju za puteve koja je u 2008. godini uključena u sistem trezora Kantona, i ista je na ovoj poziciji evidentirala tekuće održavanje cesta i mostova.

Usluge reprezentacije iskazane su u iznosu od 961.347 KM što je u odnosu na prošlu godinu manje za 4,5 %. Iako je Vlada Kantona još u 2007. godini donijela Pravilnik o pravu na korištenje reprezentacije kojim je definisano da se troškovi ugostiteljskih usluga realiziraju putem tzv. „biznis kartica“, čije korištenje omogućava Ministarstvo finansija, kroz prenos novčanih sredstava na otvorene račune „biznis kartica“ za svaki organ posebno, isti nije primjenjivan u revidiranoj godini.

Reviziju navedenih troškova smo obavili kod Protokola, Općinskog suda, Kantonalnog tužilaštva, Ministarstva finansija, Ministarstva prostornog uređenja, Stručne službe za zajedničke poslove, Ministarstva i ustanova iz oblasti kulture i sporta, koji u ukupnim izdacima za reprezentaciju učestvuju sa 37 %. Kao i prethodne godine, najznačajniji troškovi reprezentacije Ministarstva kulture i sporta i ustanova u nadležnosti ovoga Ministarstva odnose se na organizaciju prijema i koktela i izmirenje ugostiteljskih usluga prilikom premijernih izvođenja predstava i obilježavanja značajnih datuma. Može se reći da su računi na osnovu kojih je pravdana reprezentacija dosta neuredni u dijelu: nepostojanja specifikacije fakturisanih roba i usluga i nepostojanja ovjere isporuke reprezentativnog poklona i uručenja istog (Ministarstvo finansija, Protokol, Narodno pozorište, JU Sarajevo ART, Sarajevska filharmonija). Ne možemo potvrditi opravdanost dijela troškova reprezentacije Ministarstva finansija obzirom da je ista korištena i za kupovinu poklona povodom obilježavanja novogodišnjih praznika i manifestacije Dani Kantona. Stručna služba za zajedničke poslove, prilikom nabavke novogodišnje galanterije putem konkurentskog postupka, u zahtjevu za nabavku nije navela vrstu i količinu robe koja je bila predmet nabavke, odnosno specifikaciju tražene robe, što je u konačnici rezultiralo odabirom više dobavljača od kojih je izvršena nabavka različite vrste, količine i cijena. Kod Općinskog suda smo utvrdili da prilikom nabavke napitaka za potrebe kabineta Predsjednika suda (od dobavljača „Vidra Comerc“ doo Sarajevo) nisu poštovane ugovorene cijene.

Imajući u vidu naprijed navedeno, kao i nepostojanje internih akata budžetskih korisnika koji regulišu eksternu reprezentaciju, nismo u mogućnosti potvrditi opravdanost visine izvršenih troškova reprezentacije, te smo mišljenja da bi Vlada Kantona trebala doraditi postojeći Pravilnik o pravu korištenja reprezentacije u dijelu definisanja vrste predmeta koji se mogu smatrati poklonima, njihove pojedinačne cijene, kome se mogu darivati i prilikom kakvih poslovnih događaja i značajnih datuma, kao i postupanja sa poklonima koji se primaju u ime Kantona Sarajevo.

Da Vlada Kantona doradi postojeći Pravilnik o pravu korištenja reprezentacije u dijelu definisanja vrste predmeta koji se mogu smatrati poklonima, njihove pojedinačne cijene, kome se mogu darivati i prilikom kakvih poslovnih događaja i značajnih datuma, kao i postupanja sa poklonima koji se primaju u ime Kantona Sarajevo.

Realizaciju ugostiteljskih usluga u narednom periodu vršiti putem „biznis kartica“, čije korištenje treba da omogući Ministarstvo finansija, kroz prenos novčanih sredstava na otvorene račune „biznis kartica“ za svaki organ posebno, u skladu sa Pravilnikom o pravu korištenja reprezentacije donesenim od strane Vlade Kantona.

Da Ministarstvo obrazovanja i nauke i Ministarstvo kulture i sporta donesu smjernice za trošenje reprezentacije nižih potrošačkih jedinica u cilju ujednačavanja i kontrole utroška budžetskih sredstava za ove namjene.

Naknade za autorske honorare, ugovore o djelu, ugovore o privremenim i povremenim poslovima sa pripadajućim porezima iskazane su u iznosu od 10.461.772 KM što u odnosu na prethodnu godinu kada su isti iznosili 8.558.875 KM predstavlja povećanje u iznosu od 1.902.897 KM ili 22,23 %.

Izdaci po osnovu ugovora o djelu iskazani su u iznosu od 4.084.118 KM (neto), od čega su najveće troškove iskazali Ministarstvo i institucije obrazovanja i nauke 2.947.691 KM i Ministarstvo i ustanove kulture i sporta 307.538 KM. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju utvrđeno je da se značajan dio ovih izdataka odnosi na plaćanje naknade za rad u Upravnim i Nadzornim odborima u ustanovama obrazovanja i ustanovama kulture, održavanje vanrednih ispita i nastave u srednjim školama, te angažovanje lica za obavljanje specifičnih scenskih poslove u ustanovama kulture. Pored naprijed navedenog utvrdili smo da su određeni budžetski korisnici zaključivali ugovore o djelu i za poslove koji su propisani Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji (Civilna zaštita KS, Ministarstvo finansija, Ministarstvo saobraćaja, Ministarstvo kulture i sporta, Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša i Ministarstvo obrazovanja i nauke). Uvidom u prezentiranu dokumentaciju utvrđeno je da se je dio ugovora zaključio naknadno, tj. poslije zaključenog posla, a u većini slučajeva prije isplate naknade po zaključenim ugovorima nije vršena ovjera od strane odgovornih osoba da su poslovi stvarno i kvalitetno obavljeni (Ministarstvo saobraćaja, Ministarstvo obrazovanja i nauke, osnovne i srednje škole i Skupština Kantona).

U okviru navedenih izdataka, Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša evidentiralo je izdatak u bruto iznosu od 30.115 KM koji se odnosi na potpisani ugovor o djelu sa predstavnikom Ureda Kantona Sarajevo za koordinaciju aktivnosti i prezentaciju Kantona Sarajevo pri Skupštini Evropskih regija i Evropskoj uniji u Briselu, u skladu sa odlukom Vlade Kantona kojom je data saglasnost na isti. U skladu sa Zaključkom Vlade Kantona, za troškove rada navedenog Ureda u Briselu sa pozicije tekućih transfera izdvojena su sredstva u iznosu od 30.000 KM. Utvrdili smo da je imenovani predstavnik pravdanje utroška doznačenih sredstava za troškove rada Ureda izvršio putem izvještaja, dostavljenih putem e – maila, bez prezentiranja originalnih računa.

Izdaci po osnovu potpisanih ugovora o privremenim i povremenim poslovima iskazani su u iznosu od 2.661.402 KM, a u odnosu na prethodnu godinu veći su za 573.425 KM ili 21,55 %. Na navedenoj poziciji najvećim dijelom su evidentirane isplate naknada članovima za rad u komisijama koje su obrazovane od strane Vlade KS ili rukovodioca budžetskog korisnika (komisije formirane po posebnim zakonima, komisije za javne nabavke, popis, te kod ustanova obrazovanja komisije za polaganje ispita). Budžetski korisnici nisu Ministarstvu finansija i Vladi Kantona podnosili tromjesečne izvještaje o visini isplaćenih naknada, iako je isto propisano Vladinom Odlukom o načinu obrazovanja i visini naknade za rad stručnih komisija, savjeta i drugih radnih tijela, tako da ne možemo potvrditi tačan iznos isplaćenih naknada za rad u komisiji, niti da su članovi komisija bili angažovani najviše u dvije komisije istovremeno, odnosno da godišnja naknada za članstvo u komisijama nije veća od dozvoljenog godišnjeg iznosa naknade.

Utvrđili smo da su se od strane pojedinih budžetskih korisnika ugovori zaključivali nakon već završenog posla, da su isplate naknada vršene i prije isteka roka za izvršenje ugovorenog posla, bez podnošenja izvještaja o radu od strane izvršioca posla i ovjere rukovodioca kojom bi se potvrdilo da je ugovoreni posao stvarno i izvršen (osnovne i srednje škole).

Izdaci za autorske honorare realizirani su u iznosu od 1.565.564 KM, od čega se na ustanove kulture odnosi 1.264.680 KM i 210.336 KM na osnovne i srednje škole. Od ustanova kulture, najveće izdatke po ovom osnovu ostvarili su Narodno pozorište (447.887 KM), Sarajevska filharmonija (299.301 KM), Kamerni teatar 55 (105.540 KM), Pozorište mladih (101.960 KM) i Sarajevo Art-a (98.492 KM). Na osnovu uvida u prezentiranu dokumentaciju, konstatovano je, kao i prethodne godine, nisu definisane pisane procedure (**okvirna pravila**) **vezano za visinu naknada koje se isplaćuju angažovanim izvršiocima za izvođenje specifičnih poslove koji su najčešće javljaju kod ovih kulturnih ustanova** (angažman glumaca, pjevača, solista, režija, koreografija, komponovanje). Također je utvrđeno da se, u većini slučajeva prije isplate autorskih honorara ne podnosi izvještaj o izvršenom poslu od strane izvršioca, izvršenje ugovora **ne ovjerava se od strane rukovodilaca** ili nalogodavaca za izvršenje posla, dio ugovora je retroaktivno zaključivan za djela koja su već izvršena, a ponekad se naknada po osnovu autorskog honorara **isplaćivala i prije izvršenja** ugovorenog djela (Pozorište mladih, JU Sarajevo ART, Kamenrni teatar 55, MESS).

Retroaktivno potpisivanje i isplate naknada po osnovu potpisanih ugovora o autorskim honorarima, bez ovjere od strane rukovodioca koji bi potvrđivao kvalitetu izvršenog djela konstatovali smo i kod Protokola..

Potrebno je da se od strane odgovornih osoba budžetskih korisnika (Ministarstvo saobraćaja, Ministarstvo obrazovanja i nauke, osnovne i srednje škole i Skupština Kantona) osigura da se ugovori o djelu zaključuju prije angažovanja izvršilaca, te da se izvrši ovjera od strane odgovornih osoba, prije isplate naknada za izvršenje istih, kojom bi se potvrdilo da je ugovoreni posao stvarno izvršen.

Pravdanje doznačenih sredstava na ime troškova rada Ureda Kantona Sarajevo za koordinaciju aktivnosti i prezentaciju Kantona Sarajevo pri Skupštini Evropskih regija i Evropskoj uniji u Briselu vršiti uz prezentiranje originalnih računa, kao dokaza nastanka istih.

Potrebno je da se, od strane Vlade Kantona, preispita „Odluka o načinu obrazovanja i visini naknade za rad stručnim komisijama, savjeta i drugih radnih tijela koje obrazuje Vlada Kantona Sarajevo i rukovodilac kantonalnog organa državne službe“, u dijelu jasnog definisanja vrste poslova za koje rukovodioci kantonalnih organa državne službe mogu samostalno obrazovati komisije i na koje bi se ova odluka odnosila. Također je potrebno da se od strane Vlade Kantona utvrdi broj komisija čije obrazovanje je regulisano posebnim zakonima i drugim propisima, a na koje se ne odnose odredbe ove odluke.

Potrebno je da se od strane korisnika budžeta dosljedno primjenjuje „Odluka o načinu obrazovanja i visini naknade za rad stručnim komisijama, savjeta i drugih radnih tijela koje obrazuje Vlada Kantona Sarajevo i rukovodilac kantonalnog organa državne službe“, kao i da Ministarstvo finansija, u skladu sa svojim ovlaštenjima vrši kontinuiranu kontrolu isplate naknada članovima komisija od strane korisnika budžeta.

Potrebno je da Ministarstvo kulture i sporta, u saradnji sa ustanovama kulture, donese okvirna pravila vezana za utvrđivanje visine naknade za angažman izvršioca specifičnih poslova.

Prije isplate naknade za autorsko djelo potrebno je od strane odgovorne osobe izvršiti ovjeru kojim bi se potvrdio kvalitetno izvršenje ugovorenog posla.

U okviru grupe ostalih i nespomenutih usluga evidentirane su **usluge štampanja administrativnih i sudskih taksi** u iznosu od 18.428 KM i usluge za prodaju i distribuciju istih u iznosu od 101.565 KM. Konstatovano je da je Ministarstvo finansija u 2008. godini, za usluge štampanja taksenih maraka angažovalo preduzeće JKP GRAS Sarajevo, na osnovu potpisanih ugovora 2002, 2004 i 2005. godine, bez prethodno provedenog postupka odabira dobavljača što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH.

Ministarstvo finansija je obavezno da angažovanje dobavljača za usluge štampanja administrativnih i sudskih taksi izvrši u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama u BiH.

c) Tekući transferi

Tekući transferi iskazani su u iznosu od 328.875.982 KM, što u odnosu na odobrena sredstva (342.259.082 KM) predstavlja izvršenje od 96,09 %, dok je u odnosu na prethodnu godinu više realizovano 27.000.905 KM ili 8,94 %. Navedeni izdaci, u strukturi ukupnih izdataka Kantona Sarajevo za 2008. godinu iznose 42,30 %. Od ukupnog iznosa realizovanih tekućih transfera, najveća izvršenja ostvarila su sljedeća ministarstva: Ministarstvo obrazovanja i nauke (85.291.617 KM), Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice (76.928.563 KM), Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša (50.654.608 KM), Jedinice lokalne samouprave Kantona (43.041.500 KM), Ministarstvo saobraćaja (20.550.216 KM), Ministarstvo za boračka pitanja (14.012.393 KM), Ministarstvo privrede (10.390.694 KM) i Ministarstvo kulture i sporta (9.907.201 KM).

U 2008. godini je iz Budžeta Kantona **za finansiranje funkcije obrazovanja** ukupno izdvojeno 247.337.311 KM što predstavlja 31,81 % ukupnih rashoda i izdataka Kantona Sarajevo, od čega je putem Ministarstva obrazovanja i nauke utrošeno 98.619.524 KM, putem 67 ustanova osnovnog obrazovanja 89.613.931 KM i 35 ustanova srednjeg obrazovanja 59.103.856 KM. Sredstva za finansiranje djelatnosti visokog obrazovanja i nauke osiguravaju se u budžetu Ministarstva obrazovanja i nauke, kao grant neprofitnim organizacijama, a visokoškolskim ustanovama se doznačavaju u vidu mjesečnih dotacija sa Transfera za visoko obrazovanje (69.975.000 KM) i Transfera za nauku (4.179.630 KM). Osim prihoda iz Budžeta Kantona, visokoškolske ustanove su značajne prihode ostvarile i iz drugih izvora obavljanjem

vlastite djelatnosti (52.165.490 KM, od realizacije projekata, upisnina i školarina na vanrednom i postdiplomskom studiju, nostrifikacije diploma, odbrane magistarskih radova i doktorskih disertacija, izdavanja uvjerenja, kao i zakupa poslovnog prostora), **tako da su iste u revidiranoj godini imale na raspolaganju 122.140.489 KM, od čega su utrošile 119.614.592 KM. Međutim, obzirom da visokoškolske ustanove nisu uključene u sistem trezorskog poslovanja, može se konstatovati da Kanton nema uspostavljen adekvatan nadzor i kontrolu nad trošenjem ovih sredstava, iako je isti osnivač i vrši funkciju vlasnika kapitala.** Naime, Ministarstvo finansija, iako je bilo nadležno, nije donijelo adekvatne instrukcije kojima bi se, u skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH, vlastiti prihodi visokoškolskih ustanova uplaćivali i povlačili sa JRT-a Kantona, što ima za posljedicu da se svi javni prihodi ne iskazuju u okviru Glavne knjige trezora, odnosno da ne postoji centralizirana kontrola nad svim javnim prihodima Kantona.

U skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo, koji je bio na snazi do kraja 2008. godine, iz Budžeta Kantona Sarajevo mogle su se finansirati 23 visokoškolske ustanove, Rektorat Univerziteta, 4 naučnoistraživačka instituta koji djeluju u okviru Univerziteta u Sarajevu, kao i ostali instituti za koje Vlada utvrdi da su od posebnog značaja. U revidiranoj godini se, kao i prethodne, sa pozicije Transfera za nauku vršilo finansiranje rada Akademije nauka i umjetnosti BiH i Instituta za jezik, iako nisu bile donesene odluke Vlade Kantona kojim se navedene institucije proglašavaju od posebnog značaja za Kanton. Međutim, 31.12.2008. godine objavljen je novi Zakon o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo, kojim je između ostalog Kanton prihvatio finansiranje rada Instituta za jezik kao osnivač, **dok je sufinansiranje rada Akademije nauke i umjetnosti BiH (974.900 KM) i dalje pravno neusaglašeno. U 2008. godini, putem Ministarstva obrazovanja i nauke sa 300.000 KM sufinansiran je i rad Osnovne škole „Al Walidein Gazzaz“, a obzirom da se radi o osnovnoj školi čiji osnivač nije Kanton Sarajevo i da se nema uvida u finansijsko poslovanje i stanje istog, ne možemo potvrditi osnovanost i opravdanost izvršenog doznačavanja sredstava.**

Potrebno je da Ministarstvo finansija, u skladu sa svojim nadležnostima, poduzme aktivnosti kako bi se svi prihodi visokoškolskih ustanova uplaćivali i povlačili sa JRT-a Kantona, u cilju nadzora i kontrole nad trošenjem istih.

Potrebno je da se Vlada Kantona jasno odredi u vezi sufinansiranja rada Akademije nauka i umjetnosti BiH, kao i Osnovne škole „Al Walidein Gazzaz“, obzirom da se radi o pravnim subjektima čiji osnivač nije Kanton Sarajevo, kao i da se nema uvida u njihovo finansijsko poslovanje.

Tekući transferi Ministarstva prostornog uređenja i zaštite okoliša iskazani su u iznosu od 50.654.608 KM što predstavlja 15,40 % ukupno izvršenih tekućih transfera Kantona, a u odnosu na planirana sredstva za ove namjene od 51.113.000 KM isti su izvršeni 99,10 %. Od iskazanog iznosa tekućih transfera Ministarstva, na subvencije javnim preduzećima iz resora prostornog uređenja odnosi se 42.725.997 KM i doznačavanje sredstava na ime transfera Gradu Sarajevo – realizacija preko JKP-a 700.000 KM.

Iz Budžeta Kantona Sarajevo u 2008. godini su, sa pozicije tekućih transfera, na ime Subvencija javnim preduzećima, izdvojena sredstva u iznosu od 60.959.016 KM, od čega je 5.720.000 KM doznačeno KJKP Grasu za i 42.725.997 KM preduzećima iz resora prostornog uređenja (Sarajevogas, Park, Rad, Pokop, Toplane, Vodovod i kanalizacija, Tržnice – Pijace na malo, JKP Vodostan Ilijaš i Komunalac Hadžići), i to za sufinansiranje djelatnosti individualne komunalne potrošnje u smislu Zakona o komunalnim djelatnostima. KJKP Gras je iz Budžeta Kantona dobilo još 14.100.000 KM za energente, za pokrivanje dijela gubitka, za primjenu Kolektivnog ugovora i za tekuće poslovanje. Ovim iznosima treba dodati i 27.162.948 KM koje su navedena kantonalna javno komunalna preduzeća dobila na ime realizacije kapitalnih projekata iz registrovane djelatnosti, od čega 8.200.000 KM KJKP Gras i 18.962.948 KM preduzeća iz resora prostornog uređenja, što ukupno iznosi 89.708.945 KM direktno doznačenih sredstava. Značajnim smatramo istaći da su preduzeća JKP Vodostan Ilijaš i Komunalac Hadžići u vlasništvu općina, kao i da sva javno komunalna preduzeća koja se sufinansiraju iz Budžeta nisu u 100 % vlasništvu Kantona. Naime, prije rata je izvršena djelimična privatizacija u navedenim kantonalnim javnim preduzećima po osnovu Zakona o društvenom kapitalu („Službeni list SFRJ“, broj 84/89 i 46/90). **Prema prezentiranim podacima, verifikaciju rezultata privatizacije u KJKP „Sarajevogas“ je izvršila i Kantonalna agencija za privatizaciju, a kod ostalih preduzeća rezultati privatizacije su verifikovani od strane ovlaštenih revizorskih kuća, te navodimo utvrđeni procent privatnog kapitala od strane istih koji iznosi: kod KJKP „Sarajevogas“ 2,25 %, kod KJKP „Park“ 5,38 %; kod KJKP „Rad“ 37,84 %; KJKP**

„Tržnice – pijace“ 61,09 %. Skupština Kantona Sarajevo je 07.10.2005. godine donijela **Odluke o usklađivanju statusa kantonalnih javnih komunalnih preduzeća sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH**. U prelaznim i završnim odredbama odluka za preduzeća u kojima je bio utvrđen privatni kapital, navedene su odredbe da će Skupština Kantona u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovih odluka odrediti koja prirodna bogatstva i dobra od općeg interesa i sredstva kojima posluje javno preduzeće su u državnom vlasništvu, odnosno vlasništvu Kantona Sarajevo, da će se vrijednost i vlasnička struktura kapitala u tim preduzećima, sa stanjem 31.12.2005. godine, utvrditi u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovih odluka, te da će se oblik organizovanja uskladiti sa vlasničkom strukturom kapitala u roku od 60 dana od dana donošenja rješenja. U vrijeme donošenja navedenih odluka zauzet je stav da se sva preduzeća registruju sa 100 % državnim kapitalom, a da će se promjene izvršiti u naprijed navedenim rokovima. Međutim, do momenta završetka revizije po navedenim odlukama nije postupljeno, a u skladu sa novim Odlukama o usklađivanju statusa kantonalnih javnih komunalnih preduzeća sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH (septembar 2009. godine) u ime Osnivača prava i obaveze vrši Skupština preduzeća koja se imenuju i razrješavaju na način da iste, na prijedlog Ministarstva prostornog uređenja i zaštite okoliša, uz suglasnost Vlade Kantona, potvrđuje Skupština Kantona. **Imajući u vidu sve što je naprijed navedeno postavlja se pitanje opravdanosti dosadašnjeg načina doznačavanja sredstava iz Budžeta Kantona navedenim preduzećima koja obavljaju poslove komunalne djelatnosti, a posebno ako se ima u vidu da se ne primjenjuju sve odredbe Zakona o komunalnim djelatnostima, te da nema jedinstvene metodologije niti jedinstvenih ulaznih parametara koji se koriste prilikom planiranja i doznačavanja potrebnih sredstava koja su potrebna za rad ovih preduzeća.**

Sa pozicije tekućih transfera, Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša je **Gradu Sarajevu doznačilo 700.000 KM, od čega 500.000 KM za vršenje kafilerijskih usluga, 100.000 KM za usluge održavanja grobalja lokalnog značaja i 100.000 KM za dekorisanja na području grada**. Osnov za doznačavanje sredstava Gradu sadržan je u članu 9. Zakona o komunalnim djelatnostima („Sl. novine Kantona Sarajevo“, broj 31./04) u kome su navedene komunalne djelatnosti čije obavljanje, u okviru svog samoupravnog djelokruga obezbjeđuju Grad i općine u njegovom sastavu, kao i općine koje nisu u sastavu Grada. **Doznačena sredstva Gradu Sarajevo za vršenje kafilerijskih usluga (500.000 KM) Grad je na osnovu potpisanog ugovora prenio KJKP „RAD“ od strane koga nije prezentiran finansijski izvještaj o utrošku, iz kojeg razloga ne možemo potvrditi namjensko trošenje istih.**

Potrebno je da Vlada Kantona, u saradnji sa ministarstvima nadležnim za komunalne poslove, koja vrše nadzor nad provođenjem odredaba Zakona o komunalnim djelatnostima utvrdi metodologiju i ulazne parametre koji će se koristiti prilikom planiranja potrebnih sredstava javnim preduzećima komunalnih djelatnosti i privrednim društvima iz Budžeta Kantona, a sve uz dosljedno poštivanje člana 37. navedenog zakona. Metodologija bi također trebala propisati način izvještavanja o utrošku doznačenih sredstava.

Za obavljanje komunalnih djelatnosti utvrđenih članom 9. Zakona o komunalnim djelatnostima potrebno je u Budžetu Kantona planirati sredstva na onim jedinicama lokalne samouprave koji su zaduženi za njihovo izvođenje, a u cilju praćenja namjenskog trošenja budžetskih sredstava i utvrđivanja odgovornosti za njihovo obavljanje.

Tekući transferi Ministarstva privrede iskazani su u iznosu od 10.390.694 KM što predstavlja 3,16 % ukupno izvršenih tekućih transfera Kantona, a u odnosu na planirana sredstva za ove namjene od 13.324.000 KM isti su izvršeni sa 77,98 %.

U 2008. godini Ministarstvo privrede je iskazalo realizaciju **Transfera za razvoj poljoprivrede** u iznosu od 4.841.402 KM što u odnosu na odobrena budžetska sredstva od 4.900.000 KM predstavlja izvršenje od 98,80 %. Odobrena budžetska sredstva su Rebalansom smanjena za 100.000 KM u odnosu na prvobitno planirani budžet od 5.000.000 KM, u okviru kojeg je bilo predviđeno izdvajanje za podršku unapređenja zdravstvenog stanja životinja 300.000 KM, podršku projektima iz oblasti poljoprivrede 700.000 KM i za Novčane podsticaje u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji 4.000.000 KM.

Uvidom u Izvještaj o provođenju Zakona o novčanim podsticajima u 2008. godini, konstatovano je da je u revidiranoj godini zaprimljeno 3.925 pojedinačnih zahtjeva za ostvarivanje prava na novčane podsticaje u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, od čega je pozitivno riješeno 3.742 zahtjeva, 120 zahtjeva je odbijeno, a 63 predmeta su zbog trajanja ciklusa proizvodnje preneseni u 2009. godinu. Isto tako je navedeno da ostvarenje podsticaja iznosi 5.321.917 KM što je veće u odnosu na sredstva planirana Budžetom za 2008. godinu od 4.900.000 KM, **odnosno da je nerealizirano ostalo 421.917 KM, kao i da**

su ovi podsticaji isplaćeni nakon usvajanja Budžeta Kantona Sarajevo za 2009. godinu. Na osnovu uvida u prezentiranu dokumentaciju utvrdili smo da su za realizaciju navedenih podsticaja (421.917 KM), koji se odnose na proizvodnju za treći kvartal 2008. godine, Rješenja o ostvarivanju prava na novčane podsticaje donesena početkom 2009. godine, kada su i isplaćena.

Na osnovu analize Zakona o novčanim podsticajima u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji na području Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Zakon o novčanim podsticajima) koji je donesen u aprilu 2008. godine, utvrdili smo da ostvarivanje prava na novčane podsticaje utvrđene zakonom, imaju pravna i fizička lica – kandidati (sa sjedištem, odnosno stalnim prebivalištem na području Kantona), koji obavljaju poljoprivrednu djelatnost u smislu Zakona, te ispunjavaju uslove za proizvodnju za koju apliciraju, a koji su utvrđeni odredbama ovog zakona. Imajući u vidu da je članom 11. navedenog Zakona, predviđeno da Vlada svake godine na prijedlog Ministarstva privrede, donosi Odluku o iznosima novčanih podsticaja u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji na području Kantona Sarajevo, kojom će propisati samo visinu novčanih podsticaja po vrsti proizvodnje, isto je primijenjeno i u 2008. godini. **Međutim, utvrdili smo da ovakav način rada, u slučaju većeg ostvarenja proizvodnje u odnosu na procjenu prilikom donošenja Odluke o iznosima novčanih podsticaja po vrsti proizvodnje, izvjesno generira prekoračenje ostvarenja u odnosu na odobreni budžet za podsticaje, ukoliko se odobreni budžet ne poveća za razliku više ostvarene i procijenjene proizvodnje.** Obzirom da smo tu situaciju imali u 2008. godinu potrebno je da se Vlada, odnosno Skupština Kantona ubuduće na vrijeme odrede da li će Izmjenama Odluke korigovati visinu novčanih podsticaja na niže u toku godine ili će se izvršiti Izmjene Zakona o novčanim podsticajima u smislu da se uslovi za ostvarivanje novčanih podsticaja propisuju Uputstvom ili Odlukom za svaku kalendarsku godinu, koji se po potrebi mogu pooštrevati, u slučaju nedovoljnih finansijskih sredstava.

U okviru izvršenja tekućih transfera Ministarstva privrede izvršeno je doznačavanje **500.000 KM, preduzeću „Bags – Energotehnika“ d.d. Vogošća**, odobrenih Budžetom Kantona za 2008. godinu, za djelimičnu otplatu duga, za energetska goriva, remont postrojenja i tekuće poslovanje. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju utvrdili smo da se radi o preduzeću čija privatizacija je proglašena neuspješnom, a u vezi kojeg je 26.07.2007. godine Kantonalna agencija za privatizaciju, postupajući po donesenoj presudi Kantonalnog suda od 15.12.2006. godine, po službenoj dužnosti donijela Rješenje kojim je poništila raniji upis u sudski registar izvršene privatizacije 67 % ukupnog kapitala ovog preduzeća. Utvrdili smo da je preduzeće dioničko društvo koje pored 67 % državnog ima i 33 % privatnog kapital, a Nadzorni odbor trenutno imenuje ministar privrede Kantona. Vezano za navedeno preduzeće, uvidom u Izvještaj o radu Pravobranilaštva Kantona za 2008. godinu, konstatovali smo da su u toku tri parnice, jedna po tužbi kupca (Bags Holding GmbH) za povrat sredstava uplaćenih po osnovu kupoprodajne cijene protiv Kantonalne agencije za privatizaciju i Kantona Sarajevo - Ministarstva privrede, druga tužba istog tužitelja protiv Kantona Sarajevo i članova Nadzornog odbora društva i to za predaju u posjed i treća tužba protiv Kantonalne agencije za privatizaciju i Kantona Sarajevo – Ministarstva privrede radi naknade štete. Imajući u vidu naprijed navedeno, kao i da se radi o preduzeću sa značajnim učešćem privatnog kapitala (33 %), te sudske procese koji se vode potrebno je preispitati opravdanost i osnovanost doznačavanja budžetskih sredstava za navedene namjene, bez potpisivanja ugovora kojim bi se definisala međusobna prava i obaveze.

Potrebno je da se Vlada Kantona, u slučaju većeg ostvarenja poljoprivredne proizvodnje za koju se ostvaruju novčani podsticaji, u odnosu na procjenu prilikom donošenja Odluke o visini novčanih podsticaja po vrstama, ubuduće, na vrijeme jasno odredi da li će Izmjenama Odluke korigovati visinu novčanih podsticaja na niže u toku godine, ukoliko odobrena budžetska sredstva nisu dovoljna za izmirenje istih, a u cilju izbjegavanja prekoračenja budžeta.

Potrebno je da Ministarstvo privrede, u saradnji sa Vladom Kantona, predloži Nacrt Izmjena Zakona o novčanim podsticajima Kantona Sarajevo, u smislu da se uslovi za ostvarivanje novčanih podsticaja u poljoprivredi ubuduće definišu Uputstvom ili Odlukom koji bi se donosili svake godine kako bi se isti u slučaju nedovoljnih budžetskih sredstava, za izmirenje istih, mogli pooštrevati.

Potrebno je da Vlada Kantona, u saradnji sa Ministarstvom privrede, donese provedbeni propis kojim će detaljnije propisati način provođenja člana 9. Zakona o novčanim podsticajima u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji na području Kantona Sarajevo, uz poštovanje principa transparentnosti i na bazi prethodno utvrđenih kriterija za raspodjelu istih, obzirom da je navedenim članom predviđeno da Vlada Kantona donosi pojedinačne odluke kojima podržava održivi povratak, razvoj poljoprivrede, organizaciju manifestacija, priredbi i sajmov, te regresiranje kamata po kreditima odobrenim za poljoprivrednu djelatnost.

Potrebno je da se Vlada Kantona, u saradnji sa Ministarstvom privrede i Pravobranilaštvom Kantona, jasno odredi u vezi doznačavanje budžetskih sredstava, preduzeću Bags – Energotehnika d.d. Vogošća, imajući u vidu da se radi o preduzeću sa značajnim učešćem privatnog kapitala (33 %), sudske procese koji se vode u vezi istog, kao i da se istim ne povećava vlasnički udio Kantona.

Tekući transferi Ministarstva kulture i sporta iskazani su u iznosu od 9.820.090 KM što predstavlja 2,98 % ukupno izvršenih tekućih transfera Kantona, a u odnosu na planirana sredstva za ove namjene od 10.026.582 KM isti su izvršeni sa 97,94 %. Od strane Ministarstva kulture i sporta i ove, kao i prethodne godine, prilikom raspodjele sredstava institucijama sporta praksa je bila da imenovana Komisija za predlaganje sufinansiranja projekata sporta po prikupljenim zahtjevima, tokom cijele godine, iste razmatra u duhu postojećih zakonskih i podzakonskih propisa, kao i podnesenih projekata, na osnovu kojeg je donosila Prijedloge Odluka o raspodjeli, nakon čega je ministar donosio Odluku o raspodjeli istih, a Vlada Kantona Zaključak o doznačavanju navedenih sredstava. Utvrdili smo da nisu postojali pisani kriteriji i jasno utvrđeni parametri na osnovu kojih je utvrđivana visina sredstava po projektima i sportskim organizacijama, odnosno na osnovu kojih je izvršeno doznačavanje sredstava u iznosu 1.435.238 KM za Vrhunski sport i Takmičarsko–razvojni sport.

Potrebno je da Ministarstvo kulture i sporta, utvrdi i razradi kriterije po kojima se, u skladu sa postojećim propisima iz oblasti sporta, raspodjeljuje i određuje visina sredstava sportskim organizacijama, po kandidovanim projektima.

Transfer za povrate više i pogrešno uplaćenih poreza i izvršenje sudskih presuda u 2008. godini izvršen je u iznosu od 1.868.758 KM što u odnosu na planirana sredstva za ove namjene od 2.519.270 KM predstavlja izvršenje od 74,18 %. Uvidom u Izvještaj Centralne popisne komisije, utvrdili smo da na dan 31.12.2008. godine, nije izvršen popis neizmirenih obaveza koje se odnose na povrate više pogrešno uplaćenih prihoda i sudske presude. Provedenom revizijom konstatovali smo da neizmirene obaveze Kantona na dan 31.12.2008. godine, po osnovu neizvršenih predmeta u vezi sa povratima pogrešno ili više uplaćenih sredstava na JRT Kantona iznose 5.741.984 KM, kao i da budžetska pozicija za izmirenje ovih obaveza nije bila planirana u dovoljnom iznosu, što smo detaljnije obrazložili pod tačkom 5.4. Izvještaja (Prihodi od poreza na dobit pojedinaca i preduzeća).

Od ukupno iskazanog izvršenja, izvršeni povrati od strane Ministarstva finansija, u skladu sa Pravilnikom o procedurama za povrat više ili pogrešno uplaćenih javnih prihoda sa Jedinstvenog računa trezora Kantona Sarajevo iznose 1.514.272 KM, dok je na izmirenje obaveza po izvršnim sudskim rješenjima utrošeno 354.486 KM, od čega je 196.713 KM evidentirano na Ministarstvu pravde i uprave, 47.339 KM na Profesionalnoj vatrogasnoj brigadi, 38.679 KM na Narodnom pozorištu i 37.700 KM na MUP-u.

Za 2008. godinu, koja je predmet revizije, uz Godišnji izvještaj nije sačinjavana adekvatna analiza izmirenih obaveza po sudskim izvršnim rješenjima, po budžetskim korisnicima, a koja je neophodna u cilju eventualnog utvrđivanja odgovornosti službenih osoba čijim djelovanjem su podignute tužbe i izgubljeni sudski sporovi na štetu Budžeta Kantona.

Potrebno je da Ministarstvo finansija putem Instrukcije definiše obavezu budžetskih korisnika da izvrše procjenu mogućih troškova i drugih gubitaka po sudskim sporovima, u cilju istinitog prezentovanja i iskazivanja potencijalnih obaveza i da prilikom planiranja potrebnih sredstava za realizaciju obaveza po osnovu sudskih sporova, osigura relevantnu dokumentaciju, po svakom budžetskom korisniku, za obaveze za koje je izvjesno da će u narednom periodu (za koji se vrši planiranje) trebati izvršiti plaćanje. Prilikom evidentiranja izmirenja obaveza po izvršnim sudskim rješenjima razdvojiti glavnice, kamatu i sudske troškove.

Potrebno je osigurati da budžetski korisnici na koje se odnose pravosnažne presude, odnosno koji su upoznati sa sporovima u toku, pravovremeno informišu Ministarstvo finansija o potrebnim sredstvima za izvršenje istih u cilju skraćivanja puta realizacije, odnosno uštede sredstava na ime troškova izvršenja i zatezних kamata.

Potrebno je da Ministarstvo finansija, odnosno Sektor za inspeksijski nadzor korištenja sredstava budžeta Kantona provjeri dostavljene Informacije od strane budžetskih korisnika, u vezi sa sporovima u toku, i sačini Izvještaj o potencijalnim obavezama i postojećim pravosnažnim presudama koje se trebaju izmiriti u narednom periodu (sa procjenom obračuna zatezних kamata i sudskih troškova), a sve u cilju istinitog prezentovanja i iskazivanja potencijalnih obaveza, kao i realnog planiranja potrebnih sredstava za realizaciju istih.

Potrebno je da Ministarstvo finansija, u saradnji sa budžetskim korisnicima, uz Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta svake godine sačinjava adekvatnu analizu izmirenih obaveza po sudskim izvršnim rješenjima, a koja je neophodna u cilju eventualnog utvrđivanja odgovornosti službenih osoba čijim djelovanjem su podignute tužbe i izgubljeni sudski sporovi na štetu Budžeta Kantona. Navedenu analizu je potrebno sačinjavati i za izvršene povrate pogrešno ili više uplaćenih sredstava na JRT Kantona, kao i nedostajuća finansijska sredstva za izmirenje istih.

5.5.2 Kapitalni izdaci

Kapitalne izdatke Kantona sačinjavaju kapitalni grantovi i izdaci za nabavku stalnih sredstava, i isti su u 2008. godini izvršeni u iznosu od 121.635.763 KM što u odnosu na planirana sredstva od 143.212.800 KM predstavlja izvršenje od 84,93 %. Navedeno izvršenje veće je za 5,91 % u odnosu na izvršenje kapitalnih izdataka prethodne godine.

5.5.2.1 Kapitalni grantovi

Kapitalni grantovi Kantona za 2008. godinu iskazani su u iznosu od 82.124.757 KM, što u odnosu na planirana sredstva od 94.802.720 KM predstavlja izvršenje od 86,63 %.

U okviru navedenih izdataka za kapitalne grantove u resoru prostornog uređenja i zaštite okoliša utrošeno je 28.672.864 KM, od čega je 7.126.482 KM sredstava izvršeno na području općina Centar, Stari Grad, Novo Sarajevo, Novi Grad, Ilidža, Ilijaš, Vogošća, Hadžići i Trnovo za finansiranje i sufinansiranje izgradnje i rekonstrukcije vodovodnih i kanalizacionih mreža, rekonstrukciju ulica, projekat fizičke zaštite pješačke zone područja Bašćaršija i Ferhadija, izgradnju kolektora Bendbaša – Podcarina. **Na osnovu provedene revizije, vezano za realizaciju navedenih projekata, nismo u mogućnosti potvrditi da su postojali pisani kriteriji u pogledu određivanja visine sredstava koja su u 2008. godini dodijeljena općinama. Što se tiče izvršenja (koje je manje za 1.623.518 KM u odnosu na plan), utvrdili smo da nisu realizovane sve ugovorene obaveze po ovom osnovu, tako da su ostale neizmirene obaveze koje nisu iskazane u finansijskom izvještaju ministarstva.** Kao primjer navodimo da su Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša i Direkcija za puteve Kantona 01. jula 2008. godine potpisali Sporazum o udruživanju finansijskih sredstava za popločavanje ulica u Općini Stari Grad (ulica Đulagina i Prote Bakovića) kojim su se potpisnici obavezali na finansijsko učešće u dogovorenom omjeru (485.448 KM:300.000 KM), kao i angažovanje izvođača radova od strane Direkcije za puteve. Po navedenom osnovu, Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša nije prema izvođaču radova (In d.o.o.) izmirilo obavezu u iznosu od 154.220 KM niti je istu iskazalo u finansijskom izvještaju i dalo obrazloženje u Elaboratu o popisu stalnih sredstava, potraživanja i obaveza za 2008. godinu.

Ministarstvo prostornog uređenja je u 2008. godini na ime kapitalnih projekata iz registrovane djelatnosti javnim preduzećima doznačilo 18.962.948 KM što u odnosu na planirana sredstva za ove namjene od 20.610.000 KM predstavlja izvršenje od 92 %. Od navedenog iznosa javno komunalnim preduzećima Kantona Sarajevo doznačeno je 18.338.887 KM (Sarajevogas, Park, Rad, Pokop, Toplane, Vodovod i kanalizacija, Tržnice – Pijace na malo), JKP Vodostan Ilijaš 344.061 KM i JKP Komunalac Hadžići 280.000 KM, što smo detaljnije obrazložili pod tačkom 5.5.1. Izvještaja.

Ministarstvo saobraćaja je KJKP Gras doznačilo 8.200.000 KM za realizaciju kapitalnih projekata, od čega za projekte: Remont i modernizacija SATRE (3.500.000 KM), Remont i modernizacija autobusa i trolejbusa (500.000 KM), Nabavka autobusa, trolejbusa i minibusa (2.300.000 KM) i Sanacija tramvajske pruge i pružnih prelaza (1.900.000 KM), što smo detaljnije obrazložili pod tačkom 5.5.1. Izvještaja.

Raspodjelu budžetskih sredstava za finansiranje i sufinansiranje izgradnje i rekonstrukcije općina, iz resora prostornog uređenja i zaštite okoliša, vršiti na osnovu pisanih i mjerljivih kriterija, a doznačavanje sredstava u skladu sa realizacijom potpisanih ugovora.

Osigurati sredstva za izmirenje obaveze prema dobavljaču In d.o.o., u skladu sa izvršenom realizacijom Sporazuma o udruživanju finansijskih sredstava za popločavanje ulica u Općini Stari Grad (ulica Đulagina i Prote Bakovića).

Uprava za civilnu zaštitu Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Uprava) je u 2008. godini izvršenje kapitalnih izdataka iskazala u iznosu od 1.138.037 KM što u odnosu na planirana sredstva od 3.958.000 KM predstavlja ostvarenje od 28,75 %, od čega je za saniranje korita rijeka utrošeno 588.642 KM, 500.000 KM doznačeno Zavodu za izgradnju Kantona Sarajevo za saniranje klizišta u Kantonu i 49.395 KM iz interventnih sredstava doznačeno preduzeću Neimari d.o.o. Sarajevo, na ime izvršene popravke krova JU „Pete osnovne škole Ilidža“ (po zahtjevu Kantonalnog ministarstva obrazovanja i nauke).

Od ukupno utrošenih sredstva za saniranje korita rijeka (588.642 KM), Uprava za civilnu zaštitu je sa 156.126 KM sufinansirala projekat „Uređenja riječnog korita rijeke Miljacke“ na osnovu potpisanog Sporazuma o sufinansiranju između Kantonalnog ministarstva privrede, Grada Sarajeva i Uprave (u skladu sa donesenim „Programom uređenja riječnih korita, vodosnabdijevanja i zaštite od poplava na području Kantona Sarajevo za 2008. godinu“ donesenim od strane Vlade kantona), 179.541 KM Projekat pročišćavanja rijeka Miljacke i Bosne, 98.956 KM regulaciju vodotoka rijeke Dobrinje na Stupu i 67.233 KM regulaciju vodotoka rijeke Tilave u Butmiru.

Projekat pročišćavanja rijeka Miljacke i Bosne (179.541 KM) izvršen je u saradnji sa Ministarstvom odbrane BiH, u skladu sa potpisanim „Sporazumom o međusobnim obavezama na anagažiranju Oružanih snaga BiH na uređenju korita rijeka Bosne i Miljacke“ od 18.07.2008. godine. Navedenim Sporazumom dogovoreno je da će Ministarstvo odbrane BiH angažovati potrebne inženjerske mašine sa rukovateljima, a da će Kantonalna uprava civilne zaštite: imenovati nadzorni organ koji će ovjeravati dokumentaciju i pratiti realizaciju izvođenja radova, snositi troškove pogonskog goriva i maziva, održavanja i popravke inženjerskih mašina za vrijeme izvođenja radova, jednog obroka i dnevnica u visini od 50 KM po danu za svakog angažovanog pripadnika Oružanih snaga BiH. Na osnovu uvida u prezentiranu dokumentaciju, vezano za isplaćene troškove dnevnica (81.150 KM), utvrdili smo da je na osnovu Odluke direktora Uprave, pripadnicima Oružanih snaga, za angažovanje u dane vikenda, isplaćivana naknada u visini od 100 KM, koja ne može imati karakter dnevnice i za koju je trebalo obračunati porez na dodatna primanja od visini od 50 %, u skladu sa tada važećim Zakonom o porezu na plaću. Isto tako smo utvrdili da su dnevnicе isplaćivane i pripadnicima Vatrogasne brigade, za koje nam nije prezentirano po kom pravnom osnovu su angažovani isti. Za troškove ishrane pripadnika oružanih snaga Crvenom križu je doznačeno 20.000 KM, za čiji angažman nije proveden postupak odabira dobavljača u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH, niti je prezentiran adekvatan izvještaj o utrošku ovih sredstava. S tim u vezi skrećemo pažnju da se dnevnicа i topli obrok isključuje, u skladu sa Uredbom o naknadama i drugim materijalnim pravima koja nemaju karakter plaće, iz kojeg razloga ne možemo potvrditi opravdanost svih nastalih troškova u iznosu od 24.943 KM, po osnovu ishrane angažovane radne snage, kao ni odredbe potpisanog Sporazuma sa Ministarstvom odbrane BiH. Revizorskom timu nije prezentiran predmjer i predračun navedenih radova tako da se ne može utvrditi kolika je stvarna vrijednost izvedenih radova (npr. dužina riječnog korita, kontrolne tačke, vremenski period završetka posla i sl.), kao i dokumentacija na osnovu koje bi mogli potvrditi da je izvođenje predmetnih radova bilo praćeno od strane nadzornog organa, odnosno da je isti uopšte imenovan.

Sufinansiranje dodatnih radova iz namjenskih sredstava, na regulaciji korita rijeka Dobrinje na Stupu (98.956 KM) i Tilave u Butmiru (67.233 KM), izvršeno je na osnovu potpisanog Sporazuma između Ministarstva privrede i Uprave, od 25.12.2007. godine, kojim je Uprava preuzela finansiranje dodatnih radova na navedenim lokalitetima, obzirom da raspolaže sa određenim finansijskim sredstvima za zaštitu od poplava. Sporazumom prihvaćene obaveze su kasnije, u 2008. godini, pretočene u Aneksu ugovora o izvođenju dodatnih radova na predmetnim lokacijama sa izvođačem VD „Bosna“, Agencijom za vodnopodručje rijeke Save i Općinom Ilidža, na osnovu kojih su i izvršena plaćanja u naznačenim iznosima. Ovakvim načinom rada, Uprava civilne zaštite nije izvršila namjensko trošenje sredstava po osnovu prikupljenih posebnih naknada za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća koja se, u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, mogu koristiti isključivo za namjene zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća.

Kantonalna uprava za civilnu zaštitu je dužna odabir dobavljača vršiti uz dosljedno poštivanje Zakona o javnim nabavkama BiH.

Obezbijediti da sve finansijske transakcije proizašle po osnovu angažmana Oružanih snaga BiH na poslovima zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara idu putem Trezora BiH, kao i praćenje izvođenja predmetnih radova od strane nadzornog organa. Isto tako je potrebno angažovanje fizičkih lica vršiti na osnovu potpisanih ugovora kojima će se precizno definisati prava i obaveze istih.

Isplate naknada za topli obrok i dnevnice vršiti uz dosljedno poštivanje zakonskih propisa kojima se uređuje isplata istih.

Potrebno je da Kantonalna uprava za civilnu zaštitu ugovorima preuzima samo obaveze koje se odnose na provođenje aktivnosti, u skladu sa Godišnjim planom trošenja namjenskih sredstava donesenim na osnovu člana 180. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, kao i provedbenim propisima donesenim na osnovu istog.

5.5.2.2 Izdaci za nabavku sredstava

Izdaci za nabavku stalnih sredstava su, od ukupno planiranih sredstava od 48.410.080 KM, realizovani u iznosu od 39.511.006 KM, što je u odnosu na 2007. godinu više za 10.850.641 KM. Struktura nabavljenih stalnih sredstava je slijedeća: zemljište 4.234.598 KM, građevine 11.808.447 KM, oprema 6.502.682 KM, ostala stalna sredstva 2.092.264 KM, stalna sredstva u obliku prava 546.082 KM, rekonstrukcija i investiciono održavanje 14.326.933 KM.

Od ukupno izvršenih **izdataka za nabavku zemljišta, šuma i višegodišnjih zasada** iz Budžeta, na izdatke u resoru saobraćaja se odnosi 90,28 %. Sa pozicije Ministarstva saobraćaja ukupna sredstva u iznosu od 3.000.000 KM utrošena su putem Zavoda za izgradnju Kantona Sarajevo, za rješavanje imovinsko – pravnih odnosa u vezi izgradnje I transferzale, dok je sa pozicije Direkcije za puteve izdvojeno 823.060 KM, za rješavanje imovinsko – pravnih odnosa, od čega 500.000 KM u vezi izgradnje Zapadnog prilaza gradu, 100.000 KM za izgradnju mosta Malešići, a 273.060 KM prebačeno je na račun općine Centar za plaćanje naknade za eksproprijaciju. Ostatak iskazanih sredstava, u iznosu od 411.538 KM, utrošen je od strane Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice o rada, socijale za nabavku zemljišta za potrebe JU Terapijske zajednice Kampus Kantona Sarajevo.

U ukupnim izdacima za **nabavku građevina** najveće je učešće Direkcije za puteve koje iznosi 5.171.356 KM ili 43,79 %, a iz ovih sredstava finansiran je završetak radova na saobraćajnici Zapadni prilaz Gradu u iznosu od 4.417.153 KM, izgradnja saobraćajnice Sjeverna longitudinala u iznosu od 90.901 KM, te izgradnja mosta Malešići u iznosu od 663.302 KM. Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice utrošilo je 846.135 KM za izgradnju i opremanje objekata za smještaj Službi socijalne zaštite Ilidža i Novi Grad, sanaciju objekta za smještaj JU „Disciplinski centar za maloljetnike“.

Iz Budžeta Kantona za **nabavku opreme** utrošeno je 6.502.682 KM, od čega se na izvršenje Kantonalne uprave za civilnu zaštitu odnosi 152.592 KM i Ministarstva kulture i sporta 70.000 KM.

U toku 2008. godine Kantonalna uprava za civilnu zaštitu je nabavila tri vozila u ukupnoj vrijednosti od 147.465 KM. **Uvidom u dokumentaciju za nabavku specijalnog – Pic up-a i terenskog vozila** (Pic up u iznosu od 57.000 KM i Tiguan u vrijednosti od 63.710 KM) utvrđeno je da je krajem 2007. godine (novembar) pokrenut postupak nabavke poluterenskog vozila Pic up-a putem otvorenog postupka. Istovremeno, prije okončanja naprijed navedenog postupka, u decembru 2007. godine, pokrenut je otvoreni postupak za nabavku tri vozila (po Lot-ovima) od čega se Lot 1 odnosio na nabavku terenskog vozila (za koje su tražene iste tehničke karakteristike kao za pic up po prethodno pokrenutom postupku), a Lot 2 se odnosi na nabavku specijalnog vozila Pic up-a (za koje su date nove tehničke karakteristike).

Otvoreni postupak pokrenut za nabavku poluterenskog vozila Pic up (novembar 2007.g) poništen je, po odluci nadležnih zbog nedovoljnog broja ponuda, bez obzira što su prispjele dvije ponude (**mišljenja smo da su iste osiguravale stvarnu konkurenciju za dodjelu konkretnog ugovora**). Odlukom ugovornog organa, na prijedlog komisije, ugovor za nabavku specijalnog vozila Pic up-a (Lot 2) dodijeljen je „AC Quattro“ doo Sarajevo. Za nabavku terenskog vozila (Lot 1) postupak dodjele ugovora je poništen, nakon čega je pokrenut novi otvoreni postupak na koji se nije prijavio ni jedan ponuđač, poslije čijeg poništenja je proveden pregovarački postupak bez objave. Pregovaračkim postupkom je traženo **terensko vozilo sa izmijenjenim tehničkim karakteristikama u odnosu na tražene karakteristike navedene u otvorenim postupcima**, a poziv za pregovaranje upućen je na adrese tri dobavljača, u kojem su navedeni kriteriji za bodovanje i datum pregovaranja. Imajući u vidu naprijed navedeno i da nam nije prezentiran Zapisnik o obavljenom pregovaračkom postupku, kao ni dokaz da je postupak pregovaranja stvarno proveden, te da je izvršeno bodovanje ponuda po utvrđenim kriterijima kako je regulisano članom 30. Zakona o javnim nabavkama BiH, ne možemo potvrditi da je nabavka terenskog vozila Tiguan u vrijednosti od 63.710 KM, izvršena u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH. Navedenim članom Zakona o javnim nabavkama BiH je definisano da je „prilikom provođenja pregovaračkog postupka bez objave obavještenja o nabavci, u slučaju da se na pregovore pozove više od jednog kandidata, ugovorni organ dužan verificirati da li su kvalifikacije kandidata u skladu sa kriterijima navedenim u pozivu, pregovarati tehničke, ekonomske, pravne

i druge aspekte ugovora, i na osnovu rezultata održanih pregovora pozvati učesnike da dostave svoje konačne ponude i među njima odredi najpovoljnijeg dobavljača u skladu sa definisanim kriterijima“.

U okviru navedenih nabavki Kantonalne uprave za civilnu zaštitu nabavljeno je i **putničko vozilo (Polo u iznosu od 26.755 KM)**, a izbor dobavljača za nabavku predmetnog vozila izvršen je (nakon dva poništena otvorena postupka) putem konkurentskog postupka bez objave obavještenja o nabavci. Uvidom u dokumentaciju vezano za navedenu nabavku utvrđeno je da tehničke karakteristike nabavljenog vozila ne odgovaraju tehničkim karakteristikama koje su bile objavljene u otvorenim postupcima. Također, nije prezentiran zapisnik sa otvaranja ponuda, dok je otvaranje ponuda izvršeno prije utvrđenog roka za dostavljanje ponuda (koji je naveden u zahtjevu za dostavljanje ponuda), što je rezultiralo da je odluka o odabiru dobavljača donesena prije roka otvaranja ponuda. Mišljenja smo da navedena nabavka nije izvršena u skladu sa članom 46. Zakona o javnoj nabavci BiH. S tim u vezi navodimo da je Uprava, prilikom provođenja nabavki putem konkurentskog zahtjeva za dostavljanje ponuda, bila dužna obezbijediti da zahtjev za ponude sadrži adekvatne i dovoljne informacije na osnovu kojih dobavljači mogu pripremiti svoje ponude na stvarno konkurentskom osnovu, precizan rok i mjesto prijema ponuda, kao i da se ocjena ponuda vrši nakon isteka navedenog roka, u skladu sa članom 46. stav 3 i 5 Zakona o javnim nabavkama BiH.

Kantonalna uprava za civilnu zaštitu je dužna odabir dobavljača vršiti u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH.

Ministarstvo kulture i sporta je na poziciji djela likovnih umjetnosti evidentiralo plaćanje angažovanom dobavljaču „Dokument“ doo Sarajevo, za arhivsko filmsko snimanje razvoja Kantona Sarajevo. Navedeno snimanje razvoja Kantona Sarajevo se vrši od 2005. godine, a **sredstava za ove namjene se odobravaju Budžetom Kantona bez prethodno utvrđenog plana i prijedloga snimanja projekta**. Međutim, tek u 2008. godini, na osnovu odluke ministra, proveden je pregovarački postupak za navedenu nabavku, na koji je pozvan samo jedan dobavljač s kojim je 03.04.2008. godine zaključen ugovor za nabavku usluga Arhivskog snimanja razvoja Kantona u vrijednosti od 69.999 KM. U obrazloženju odluke ministra o pokretanju postupka javne nabavke (03.03.2008.godine) navedeno je da je Ministarstvo kulture i sporta određeno za nosioca projekta snimanja (koji podrazumijeva stalno praćenje izgradnje, rekonstrukcije, restauracije, faze izrade, završetak radova iz oblasti svih ministarstva Kantona, značajnih skupova i manifestacija), a obzirom da se u ovom slučaju radi o umjetničkim i razlozima koji se odnose na zaštitu ekskluzivnih prava zbog kojih samo određeni dobavljači mogu pružiti usluge i da je u prethodne tri godine to ekskluzivno pravo imao „Dokument“ doo Sarajevo, te u skladu s članom 11. stav 4. tačka a) podtačka 3. Zakona o javnim nabavkama BiH za navedenu nabavku je odlučeno da se pokrene pregovarački postupak bez objave. **Nismo se uvjerali da su navedena obrazloženja opravdan razlog za pokretanje pregovaračkog postupka bez objave obavještenja o nabavci, odnosno da su bili ispunjeni propisani uslovi za vođenje navedenog postupka, u skladu sa članom 11. stav 4, tačka a), podtačka 3 Zakona o javnim nabavkama BiH, kao ni opravdanost zaključivanja ugovora za navedeno snimanje i efekte utrošenih budžetskih sredstava za navedene namjene.**

Preispitati osnovanost i opravdanost zaključivanja ugovora za arhivsko snimanje razvoja Kantona zaključenog između Ministarstva kulture i sporta i dobavljača „Dokument“ doo Sarajevo.

5.6 Finansijski rezultat

Prema prezentiranim konsolidovanim finansijskim izvještajima Budžeta za 2008. godinu iskazan je finansijski rezultat kako slijedi:

R. br.	Opis	Rebalans Budžeta za 2008. godinu	Ostvareno u 2007. godini	Ostvareno u 2008. godini	Index (5/4)
1	2	3	4	5	6
A.	Prihodi, finansiranje i višak prihoda nad rashodima iz prethodne godine (I+II)	820.904.162	726.829.084	756.015.854	104,02
I	Prihodi i finansiranje (1+2)	806.259.507	693.383.534	741.371.199	106,92
1.	Prihodi	787.767.407	676.586.266	720.031.547	106,42
2.	Finansiranje	18.492.100	16.797.268	21.339.652	127,04
II	Višak prihoda nad rashodima iz prethodne godine	14.644.655	33.445.550	14.644.655	43,80
B.	Rashodi, izdaci, pozajmljivanje i	820.904.162	712.184.429	777.473.268	109,17

otplate (od 1 do 5)					
1.	Tekući rashodi	668.750.362	587.239.676	649.083.951	110,53
2.	Kapitalni izdaci	143.212.800	114.853.043	121.635.763	105,90
3.	Pozajmljivanja	7.620.000	8.983.000	5.870.000	65,34
4.	Tekuća rezervna	420.000	0	0	0
5.	Otplate primljenih kredita	901.000	1.108.710	883.554	79,70
C. Višak prihoda i finansiranja nad rashodima i izdacima tekuće godine (A-B)		0	14.644.655	0	0
Višak rashoda i izdataka nad prihodima i finansiranju tekuće godine (B-A)		0	0	21.457.414	0

Kao što se vidi iz tabele u 2008. godini ostvaren je **višak rashoda i izdataka** u odnosu na ostvarene prihode i primitke u ukupnom iznosu od **21.457.414 KM**.

Na osnovu analize ostvarenja prihoda i primitaka, kao i tromjesečnih finansijskih planova izvršavanja Budžeta Kantona Sarajevo (usvajanih od strane Vlade Kantona) utvrđeno je da Izmjenama i dopunama Budžeta KS donesenim u novembru 2008. godinu nije u dovoljnoj mjeri izvršeno uravnoteženje budžeta na način da ukupni prihodi i primici pokrivaju ukupne rashode i izdatke što nije u skladu sa članovima 4. i 23. Zakona o budžetima u FBiH, tako da je navedeno na kraju godine dovelo do budžetskog deficita u naznačenom iznosu. Obzirom da je od strane budžetskih korisnika na kraju godine **prijavljeno 1.655.626 KM neizmirenih obaveza**, a koje nisu planirane Budžetom Kantona za 2008. godinu, Vlada Kantona je prilikom razmatranja Izvještaja o popisu sredstava, obaveza i potraživanja budžetskih korisnika koji su u evidenciji JRT KS na dan 31.12.2008. godine, donijela zaključak da se navedene obaveze planiraju i izmire na teret Budžeta Kantona Sarajevo za 2009. godinu.

Na osnovu obavljene revizije utvrdili smo da, na kraju godine, određeni broj budžetskih korisnika nije prijavio sve neizmirene obaveze (i potraživanja) tako da iste nisu iskazane ni u finansijskim izvještajima istih za 2008. godinu (Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša - 154.220 KM obaveze prema izvođaču radova IN d.o.o. za popločavanje ulica u Općini Stari Grad, 290.136 KM obaveze prema JP Elektroprivreda BiH za utrošak električne energije za javnu rasvjetu u Kantonu, Direkcija za puteve - 300.000 KM obaveza prema izvođaču radova Orman d.o.o. po osnovu Rekonstrukcije puta za naselje Lokve, Ministarstvo za boračka pitanja – 12.957 KM obaveze prema JP Gras za izvršene usluge prevoza ratnih vojnih invalida, članova porodica šehida i poginulih boraca i dobitnika ratnih priznanja).

Konstatujemo da je za navedeni iznos trebalo uvećati iskazani budžetski deficit tako da isti za 2008. godinu najmanje iznosio 23.870.353 KM.

Potrebno je da se Ministarstvo finansija i Vlada Kantona dosljedno pridržavaju odredbi Zakona o budžetima u FBiH prilikom izrade Budžeta KS u dijelu uravnoteženja budžeta tako da ukupni prihodi i primici pokrivaju ukupne rashode i izdatke.

Potrebno je da svi budžetski korisnici stvaraju obaveze u skladu sa iznosima odobrenih budžetskih sredstava, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju budžeta FBiH.

Potrebno da budžetski korisnici na kraju svake budžetske godine popišu, transparentno iskažu i obrazlože neizmirene obaveze po osnovu potpisanih ugovora ili sporazuma o sufinansiranju obzirom da iste terete budžetske rashode i izdatke u nekom budućem periodu. S tim u vezi Ministarstvo finansija bi trebalo omogućiti da budžetski korisnici iskažu rashode u obračunskom periodu u kojem je obaveza za plaćanje i nastala, u skladu sa računovodstvenim načelom modificiranog nastanka događaja.

5.7 Popis imovine, potraživanja i obaveza na dan 31.12.2008. godine

Centralna popisna komisija za popis sredstava, obaveza i potraživanja Kantona Sarajevo je sačinila Izvještaj o popisu sredstava, potraživanja i obaveza budžetskih korisnika koji su u evidenciji Jedinog računa Trezora Kantona Sarajevo na dan 31.12.2008. godine i isti dostavila Vladi Kantona dana 23.02.2009. godine. Vlada je svojim Zaključkom od 26.02.2009. godine usvojila Izvještaj o popisu. Uvidom u Izvještaj o popisu konstatovano je da istim nisu obuhvaćeni korisnici koji su izvan sistema Jedinog računa trezora, a to su ustanove visokog obrazovanja i ustanove nauke.

Što se tiče obaveze resornih ministarstva da u skladu sa Zaključkom Vlade Kantona Sarajevo br. 02-05-22409-2/03 od 12.11.2003. godine sve izmjene stanja u postojećim evidencijama imovine, kao i

novoizgrađenih objekata finansiranih iz sredstava Budžeta, dostavljaju Ministarstvu prostornog uređenja i zaštite okoliša-Odjeljenju za dokumentaciju, konstatovano je iz razgovora sa odgovornom osobom, da tokom 2008. godine nije bilo takvih aktivnosti i da u već postojeću evidenciju koja je formirana u ranijem periodu, nije bilo novih upisa imovine tokom 2008. godine.

Za plaćanje utroška električne energije za javnu rasvjetu na području Kantona Sarajevo, Ministarstvu prostornog uređenja i zaštite okoliša su u 2008. godini pristigle fakture u ukupnom iznosu od 4.290.136 KM, međutim kako su istom potrebna sredstva za ove namjene planirana u nedovoljnom iznosu od 4.000.000 KM, na kraju godine ostala je neknjižena obaveza u iznosu navedene razlike od 290.136 KM, koja nije transparentno iskazana u Izvještaju o popisu sredstava, obaveza i potraživanja budžetskih korisnika koji su u evidenciji JRT-a Kantona Sarajevo. Iako je Ministarstvo u budžetskom zahtjevu za 2009. godinu tražilo sredstva za izmirenje troškova javne rasvjete na području Kantona Sarajevo u realno očekivanom iznosu, sredstva mu nisu odobrena u potrebnom iznosu, te je izvjesno da će mu nedostajati 1.126.415 KM, koji iznos je potencijalno prekoračenje budžeta naredne godine ukoliko se u međuvremenu ne obezbijede sredstva. Isto tako, ovo Ministarstvo nije u finansijskim izvještajima iskazalo obavezu prema preduzeću In d.o.o. Sarajevu u iznosu od 154.220 KM, po osnovu Sporazuma o udruživanju finansijskih sredstava za popločavanje ulica u Općini Stari Grad, niti je isto evidentirano i obrazloženo u Elaboratu stalnih sredstava, potraživanja i obaveza za 2008. godinu

Po osnovu Sporazuma o zajedničkom finansiranju projekta „Rekonstrukcija puta za naselje Lokve“ koji je potpisan 19.05.2008. godine, Direkcija za puteve Kantona Sarajevo je prema izvođaču radova (Orman d.o.o. Sarajevo) ostala dužna 300.000 KM, i iste nije iskazala u finansijskim izvještajima za 2008. godinu niti je navedeni iznos popisan i obrazložen u Elaboratu o popisu stalnih sredstava, potraživanja i obaveza za 2008. godinu. Naime, navedenom Sporazumom, Federalno ministarstvo prometa i komunikacija, Direkcija za puteve, Općina Hadžići i JP Sarajevo šume su ugovorili sufinansiranje Projekta u ukupnom iznosu od 825.000 KM. Međutim, iako su radovi završeni u septembru 2008. godine, JP Sarajevo šume nije ugovoreni iznos od 300.000 KM uplatilo na depozitni račun Kantona, odnosno stavilo na raspolaganje Direkciji za puteve.

Na osnovu navedenog nismo u mogućnosti potvrditi da je godišnjim popisom obuhvaćena cjelokupna imovina, potraživanja i obaveze Kantona Sarajevo i da iskazano stanje u Konsolidovanom Bilansu stanja na dan 31.12.2008. godine predstavlja i stvarno stanje imovine, potraživanja i obaveza Kantona Sarajevo.

Potrebno je da Vlada Kantona poduzme aktivnosti kako bi nadležna ministarstva sve izmjene stanja u postojećim evidencijama imovine, kao i novoizgrađenih objekata finansiranih iz sredstava budžeta blagovremeno dostavljali Ministarstvu prostornog uređenja i zaštite okoliša - Odjeljenju za dokumentaciju, kako bi se ažurirala postojeća evidencija imovine.

Potrebno je da Ministarstvo finansija prilikom izrade budžeta sredstva za izmirenje troškova javne rasvjete na području Kantona Sarajevo planira u realnom iznosu, a resorno Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša je dužno da na kraju godine transparentno iskaže sve obaveze u finansijskim izvještajima i adekvatno ih obrazloži u Elaboratu o popisu sredstava, obaveza i potraživanja.

Potrebno je u Budžetu Kantona za 2009. godinu obezbijediti sredstva za izmirenje nastalih obaveza prema preduzeću IN d.o.o. (154.220 KM) i preduzeću Orman d.o.o. Sarajevo (300.000 KM), u skladu sa potpisanim sporazumima o zajedničkom finansiranju projekata.

5.7.1 Novčana sredstva

Novčana sredstava, na kraju fiskalne godine, na transakcijskim računima koji su u sastavu Jedinog računara trezora iznosila su 14.938.296 KM. Stanje depozitnog računa je iznosilo 952 KM. Stanje šest posebnih transakcijskih računa, otvorenih za posebne namjene, koji nisu u okviru Jedinog računara trezora je iznosilo 98.508 KM. Korisnici budžeta Kantona Sarajevo imaju otvorene račune u skladu Uputstvom o zatvaranju računa budžetskih korisnika Vlade Kantona Sarajevo, a radi se o 18 transakcijskih računa koji iskazuju stanje u domaćoj valuti i 5 deviznih računa, i na dan 31.12.2008. godine su imali značajno stanje sredstava. Tako je na računima kojima raspolaže Zavod za izgradnju Kantona Sarajevo iskazan iznos od 37.781.976 KM, od čega je na računima za projekte Kantona i općina iskazano 11.707.500 KM po osnovu nerealizovanih projekata.

Potrebno je da Ministarstvo finansija preispita opravdanost posebnih namjenskih računa koji nisu u sistemu JRT-a Kantona, te na osnovu utvrđenog poduzeti aktivnosti kako bi se isti eventualno zatvorili ili uključili u sistem JRT-a Kantona.

5.7.2 Stalna sredstva, dugoročna potraživanja i dugoročna razgraničenja

Neotpisana vrijednost stalnih sredstava Kantona Sarajevo iskazanih u Konsolidovanom bilansu stanja i obuhvaćenih popisom na dan 31.12.2008. godine iznosi 300.120.003 KM.

Stanje dugoročnih plasmana na dan 31.12.2008. godine je 42.197.164 KM što u odnosu na iskazano stanje prethodne godine od 41.197.792 KM predstavlja povećanje za 999.372 KM (ili 2,42 %). Najveći dio ovih plasmana se odnosi na Ministarstvo za boračka pitanja (22.311.524 KM), Ministarstvo privrede (15.372.514 KM) i Ministarstvo za stambene poslove (4.332.021KM). Ostatak stanja sredstava se odnosi na plasirana novčana sredstva za rješavanje stambenih potreba uposlenih od strane Profesionalne vatrogasne brigade (99.866 KM), Zavoda za planiranje razvoja KS (50.000 KM), Osnovnog obrazovanja (22.674 KM) i JU Sarajevo ART (8.175 KM) koja su odobrena u periodu prije uspostavljanja trezorskog načina poslovanja.

U toku 2008. godine plasirana su nove pozajmice u iznosu od 5.870.000 KM, što predstavlja 77 % izvršenja u odnosu na plan, i za 3.113.000 KM (ili 34,65 %) su manje u odnosu na prethodnu godinu. Ministarstvo za boračka pitanja je iskazalo pozajmice za rješavanje stambenih potreba boraca-branitelja BiH u iznosu od 2.470.000 KM i pozajmice za otvaranje novih radnih mjesta za borce u iznosu od 515.000 KM. Ministarstvo privrede je iskazalo pozajmice pravnim i fizičkim licima i mladim poduzetnicima u iznosu od 2.885.000 KM.

U periodu 01.01. do 31.12.2008. godine **ostvareni su primici iz osnova primljenih otplata datih zajmova i depozita u bankama u iznosu od 12.468.949 KM**, od čega primici po osnovu pozajmica za stambene kredite iznose 1.594.725 KM, primici po osnovu otplata pozajmica javnim preduzećima 10.056.477 KM i primici od domaćeg zaduživanja (borački krediti) 817.746 KM. U okviru primitaka po osnovu otplata pozajmica javnim preduzećima iskazani su primici iz povrata sredstava u iznosu od 7.405.603 KM, koja su bila plasirana putem poslovnih banaka za kreditiranje proizvodnih i razvojnih programa u skladu sa Odlukom o korištenju novčanih sredstava ostvarenih prodajom preduzeća u procesu privatizacije na području Kantona Sarajevo iz 2001. godine i povrata 2.626.096 KM neplasiranih sredstava sa 30.11.2008. godine prema Odlukama o uslovima i načinu odobravanja kredita iz novčanih sredstava ostvarenih prodajom preduzeća na području Kantona Sarajevo iz 2005. i 2007. godine. **Prihodi od kamata** na pozajmice pojedincima ostvareni su u iznosu od 168.955 KM.

Dugoročna razgraničenja su iskazana u iznosu od 28.359.232 KM. Najznačajniji dio dugoročnih razgraničenja se odnosi na dugoročne obaveze po inokreditima u iznosu od 26.095.019 KM, dok se ostatak razgraničenja odnosi na potraživanja po osnovu obračunatih kamata na odobrene kredite i pozajmice koja iznose 2.264.213 KM (Ministarstvo za boračka pitanja 1.380.507 KM, Ministarstvo privrede 838.209 KM, Ministarstva stambenih poslova 31.215 KM, Profesionalna vatrogasna brigada 13.069 KM i JU Sarajevo ART 1.211 KM).

5.7.3 Kratkoročna potraživanja i kratkoročna razgraničenja

Kratkoročna potraživanja su na dan 31.12.2008. godine u knjigovodstvenim evidencijama iskazana u iznosu od 2.937.005 KM. Najznačajnije iznose su iskazali: ministarstva Kantona Sarajevo 277.125 KM, institucije osnovnog obrazovanja 211.908 KM i institucije srednjeg obrazovanja 194.335 KM i ostali budžetski korisnici 2.065.661 KM. Od navedenih potraživanja ostalih korisnika značajna su potraživanja Direkcije za puteve Sarajevo u iznosu od 1.964.071 KM za izvršene usluge, od čega se na firmu Europlakat Sarajevo odnosi 1.461.855 KM, Metroplis mediju 195.645 KM, Metromediju 113.459 KM i Mondo trafik 68.000 KM. Na osnovu uvida u prezentiranu dokumentaciju, vezano za potraživanje od preduzeća Europlakat, konstatovano je da je isto nastalo kao posljedica izdavanja Rješenja od strane Direkcije za puteve kojima se utvrđuje naknada za korištenje zemljišta u cestovnom i zaštitnom cestovnom pojasu saobraćajnica na području Kantona Sarajevo u svrhu postavljanja reklamnih panoa, a obračunata u skladu sa članom 20. Pravilnika o postavljanju znakova i informacija na cestama i naknadama za ceste („Sl. novine FBiH“, broj 52/02) i članovima 12. i 13. Odluke o visini i načinu plaćanja naknade za korištenje zemljišta u cestovnom pojasu i drugog zemljišta koje pripada javnim cestama („Sl. novine FBiH“, broj 52/02, 4/05 i 21/05). Obzirom da je Kanton Sarajevo ranije, tj. 29.12.1998. godine, sa preduzećem Europlakat d.o.o. bio zaključio Ugovor o pravu postavljanja novih nastrešnica na tramvajskim stajalištima na području Kantona

Sarajevo na period do 2007. godine, a također je 06.01.2000. godine zaključio i Ugovor o pravu postavljanja novih nastrešnica na trolejbuskim, autobuskim i minibuskim stajalištima na području Kantona Sarajevo na period do 2019. godine, **navedeno preduzeće nije u potpunosti prihvatilo izmirenje utvrđenih obaveza u kasnije donesenim Rješenjima (2004, 2005, 2006, 2007 i 2008. godine), tako da je Direkcija za puteve putem Pravobranilaštva Kantona podnijela tužbe za naplatu potraživanja. Međutim, i privredno društvo Europlakat d.o.o. je protiv Kantona Sarajevo pokrenulo tužbu radi raskida Ugovora o pravu postavljanja tramvajskih, trolejbuskih i autobuskih nastrešnica na području Kantona Sarajevo i naknade štete, tako da su navedene tužbe postale predmetom vansudske nagodbe, a Vlada Kantona je 24.09.2009. godine donijela zaključak kojim je zadužila Pravobranilaštvo Kantona Sarajevo, Direkciju za puteve Kantona Sarajevo i Ministarstvo saobraćaja da dostave konačan stav i prijedlog pravnog rješenja spora u sudskom postupku po tužbi Europlakat d.o.o. – Kanton Sarajevo.** Skrećemo pažnju da je i u revizorskim izvještajima za 2003. i 2004. godinu isticano pitanje opravdanosti i zakonske osnovanosti zaključenih ugovora sa Europlakatom d.o.o. Sarajevo, obzirom na period zaključenja ugovora.

Finansijski i obračunski odnosi sa drugim povezanim jedinicama u iznosu od 322.444 KM su potraživanja Direkcije za robne rezerve Kantona Sarajevo od Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo na ime troškova narodnih kuhinja.

Kratkoročna razgraničenja se odnose na rashode budućeg perioda, a iskazana su u iznosu od 1.105.478 KM, od čega se na Ministarstvo finansija odnosi 1.046.152 KM (obaveze Ministarstva za povrat više uplaćenih prihoda po osnovu poreza na dobit Zavodu za platni promet, utvrđene Rješenjem Porezne uprave). Skrećemo pažnju da u Glavnoj knjizi trezora nisu iskazane sve obaveze Kantona Sarajevo po osnovu povrata poreza na dobit niti su iste obuhvaćene i obrazložene Godišnjim popisom, što smo opširnije objasnili pod tačkom 5.4. Prihodi i primici Budžeta Kantona za 2008. godinu, gdje smo obradili prihode od poreza na dobit pojedinaca i preduzeća.

Potrebno je da Ministarstvo finansija izvrši knjigovodstveno evidentiranje svih obaveza, koje se odnose na povrat poreza na dobit, po zaprimljenim a neizvršenim rješenjima Porezne uprave.

5.7.4 Kratkoročne obaveze i kratkoročna razgraničenja

Kratkoročne obaveze i razgraničenja na dan 31.12.2008. godine iskazane su u Konsolidovanim finansijskim izvještajima u iznosu od 39.602.472 KM, a odnose se na kratkoročne tekuće obaveze 31.261.410 KM, obaveze prema zaposlenim 449.333 KM, obaveze prema povezanim licima 399.611 KM, i kratkoročna razgraničenja 7.492.118 KM. Iskazane obaveze se odnose se na obaveze po rashodima nastalim u toku 2008. godine, i izmirene su u 2009. godini.

U okviru kratkoročnih razgraničenja iskazano je razgraničenih **4.075.578 KM naplaćenih prihoda budućeg perioda.** Uvidom u dokumentaciju i rad Komisije za razgraničavanje namjenskih prihoda utvrdili smo da su budžetskih korisnici prema Ministarstvu finansija uputili 85 zahtjeva za ragničavanjem naplaćenih namjenskih prihoda u iznosu od 9.258.758 KM, međutim, Ministarstvo je budžetskim korisnicima priznalo pravo na razgraničenje samo na iznos od 4.075.578 KM, dok je ostatak od 5.183.180 KM oprihodovan u Budžet Kantona za 2008. godine i iskorišten za podmirenje ostalih rashoda i izdataka obzirom da je Kanton imao pad ostvarenja prihoda. Obzirom da pojedini budžetski korisnici nisu zahtjev za razgraničavanjem namjenskih prihoda ni poslali ili su ga poslali u manjem iznosu kojeg im je unaprijed odredilo Ministarstvo finansija (Ministarstvo saobraćaja – naknada za korištenje javnih parkirališta (1.273.030 KM), Kantonalna uprava za civilnu zaštitu - naknada za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća (4.189.179 KM) i naknada za izgradnju i održavanje javnih skloništa (253.194 KM), možemo konstatovati da Ministarstvo izvršenim razgraničavanjem nije stavilo na raspolaganje budžetskim korisnicima najmanje 10.898.583 KM namjenskih prihoda, za koji iznos je povećano ostvarenje prihoda Budžeta Kantona, što je iskorišteno za pokriće rashoda i izdataka za koje nije bilo dovoljno prikupljenih sredstava u 2008. godini, umjesto da su ista sredstva rezervisana za namjensko trošenje u narednoj godini, kako je to utvrđeno zakonskim i drugim propisima.

Potrebno je da Ministarstvo finansija ažurira postojeće propise koji uređuju način trošenja namjenskih sredstava, na način da osigura njihovo namjensko trošenje, u skladu sa zakonskim i drugim propisima.

5.7.5 Dugoročne obaveze

Dugoročna obaveze Kantona, sa stanjem na dan 31.12. 2008. godine, iznosile su 26.095.019 KM i u cjelosti se odnose na obaveze po ino kreditima, od čega 22.229.787 KM glavnice i 3.837.498 KM kamata. Iz Budžeta Kantona je u 2008. godini za servisiranje obaveza po ino kreditima utrošeno 1.282.298 KM, od čega 883.554 KM sa pozicije otplate primljenih kredita i 398.744 sa pozicije izdataka za kamate. U revidiranoj godini nije bilo novog kreditnog zaduživanja Kantona već se radi o kreditima koji su ostvareni u ranijem periodu, a stanje obaveza po osnovu glavnice i kamate na dan 31.12.2008. godine je slijedeće: Malezijski kredit 1.012.134 KM; Svjetska banka 3.337.150 KM; Saudijski fond 2.619.349 KM; Kuvajtski fond 4.314.441 KM; TAC I i II 11.056.655 KM i Kredit za projekt urbanog razvoja 3.755.292 KM. Uvidom u evidenciju Ministarstva finansija, sačinjenu prema otplatnim planovima navedenih kredita, konstatovano je da Kanton Sarajevo ima obaveza po inokreditima do 2035. godine.

Uvidom u Informaciju o aktivnostima i predloženim uslovima zaduživanja Kantona Sarajevo koju je 03.12.2008. godine razmatrala i zaključkom usvojila Vlada Kantona konstatovano je da je ista dala saglasnost na infrastrukturne projekte od posebnog značaja za Kanton (Izgradnja saobraćajnica: I transferzala, Južna longitudinala i XII transferzala (procijenjene vrijednosti 167 miliona KM) i Sanacija dotrajalih dijelova vodovodnog i kanalizacionog sistema (procijenjene vrijednosti 21 milion KM), za čije finansiranje je neophodno angažovanje značajnih kreditnih sredstava, a koji bi se implementirali u vremenskom periodu 2009 – 2011 godina. **Međutim, zbog neriješenog problema otplate kredita KJKP Toplane Sarajevo, Federalno ministarstvo finansija uslovljava daljnje zaduživanje Kantona i finansiranje prioriternih projekata Vlade Kantona Sarajevo kreditnim sredstvima jer se po nalogu Ministarstva finansija i trezora BiH, sa podračuna za servisiranje ino duga FBiH, (a bez saglasnosti Federalnog ministarstva finansija), vrši plaćanje prispjelih obaveza KJKP Toplane obzirom da isto ne izmiruje prispjele obaveze po uzetim kreditima u periodu 1996.-1998. godina, kada su učestvovala u realizaciji projekata „Hitna rekonstrukcija centralnog grijanja“ na području Sarajeva. Navedene obaveze su nastale na osnovu zaključenih Sporazuma o podzajmu između Ministarstva finansija i trezora BiH i KJKP Toplane d.o.o. Sarajevo, kao krajnjim korisnikom kredita, a da prethodno obaveze nisu supsidijarno prenesene sa BiH na FBiH, odnosno sa FBiH na krajnjeg korisnika. Iste, po kursu Centralne banke BiH od 29.11.2008. godine, iznose oko 35.600.000 KM (plus pripadajući troškovi servisiranja kredita 0,5 % godišnje i kamata 0,75 % godišnje). Ukupan iznos plaćenih obaveza KJKP Toplane d.o.o. Sarajevo iz Budžeta FBiH iznosi 1.608.493 KM, a zbog zaštite interesa Federacije BiH, Federalno ministarstvo finansija je u 2009. godini ustupilo predmet Federalnom pravobranilaštvu kako bi isto pokrenulo parnični postupak kod nadležnog suda.**

Potrebno je da Vlada prema Skupštini Kantona predloži konkretne mjere u cilju razrješenja problema otplate prispjelih obaveza KJKP Toplane d.o.o. Sarajevo i obezbjeđenja nedostajućih finansijskih sredstava za realizaciju infrastrukturnih projekata od posebnog značaja za Kanton, pod povoljnijim uslovima u odnosu na komercijalno zaduživanje, u skladu sa Zakonom o dugu, zaduživanju i garancijama u FBiH i putem Federalnog ministarstva finansija.

5.7.6 Vanbilansna evidencija

Na vanbilansnoj evidenciji su iskazana potraživanja po osnovu PHARE programa Evropske Unije za rehabilitaciju poljoprivrednog sektora, za junice date na kreditnoj osnovi poljoprivrednicima na području Kantona Sarajevo u iznosu od 1.983.727 KM, od čega potraživanja po glavnici iznose 1.906.525 KM, a po kamatama 77.201 KM.

Naime, Ministarstvo finansija i Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo su 21.09.1999. godine zaključili ugovor sa UPI Bankom d.d. Sarajevo (sada Intesa SanPaolo Banka BiH), kojim su Banci ustupili bankarske poslove prikupljanja novčanih sredstava od poljoprivrednika, kojima su u okviru PHARE programa za poljoprivredu Evropske unije, tokom 1999. godine dodjeljene junice u vidu kredita u ukupnoj vrijednosti 2.245.113 KM. Iz korespondencije koju je Ministarstvo finansija vodilo sa Evropskom unijom-Delegacijom Evropske komisije u BiH tokom 2006. godine, konstatovano je da je Memorandum o razumijevanju za PHARE program već tada bio istekao, da Evropska unija više zakonski nije uključena u buduće postupke u pogledu ovih fondova i da nema primjedbi na prijedlog da Vlada Kantona Sarajevo preuzme vlasništvo nad budućim korištenjem naprijed spomenutih poljoprivrednih fondova. Pomenutim ugovorom je, između ostalog, propisana obaveza Banke da upravlja realizacijom otplaćivanja kredita (glavnice i kamate) i da u slučaju kašnjenja otplate poduzme sve zakonske mjere u cilju naplate. Do 31.12.2008. godine izvršen je povrat sredstava u iznosu od 260.016 KM, od čega samo 3.549 KM u 2008. godini.

U cilju poboljšanja naplate kredita Ministarstvo finansija uputilo je Banci niz pismenih urgencija i održalo nekoliko sastanaka sa predstavnicima Banke. Nakon pisma Ministarstva finansija da će predložiti Pravobranilaštvu Kantona Sarajevo da će pokrenuti sudski postupak protiv Banke zbog neizvršavanja Ugovora, Banka je izvršila slanje opomena glavnim dužnicima i žirantima, te naplatila dio potraživanja u januaru i februaru 2009. godine u ukupnom iznosu od 128.787 KM. Ministarstvo finansija i Intesa Sanpaolo banka zaključili su dana 26.12.2008. godine Aneks I Ugovora o ustupanju bankarskih poslova, kojim je utvrđeno da će Kanton Sarajevo refundirati banci troškove sudskog spora, pa je u toku pokretanje sudskih sporova protiv glavnih dužnika. Isto tako Vlada Kantona Sarajevo je 22.01.2009. godine donijela Zaključak kojim je ovlastila Ministarstvo privrede da raspolaže sredstvima od povrata kredita plasiranih poljoprivrednicima – distribucija junica u okviru Phare programa, kao i da prije utroška sredstava dostavi Vladi Program utroška istih.

Potrebno je da Ministarstvo finansija, u saradnji sa Ministarstvom privrede, i dalje poduzima aktivnosti u cilju da Intesa SanPaolo banka poduzme sve zakonske mjere za naplatu kredita plasiranih u okviru PHARE programa za poljoprivredu Evropske unije.

6. KOMENTAR

Kantonalno ministarstvo finansija je 19.11.2009. godine, pod brojem 08-03-14-27177 dostavilo očitovanje – Komentar na Nacrt Izvještaja o obavljenoj reviziji finansijskih izvještaja Budžeta Kantona Sarajevo za 2008. godinu, u kojem je navelo da je isti činjenično objektivn, ali da smatraju potrebnim da ukažu na određene komentare (obrazloženja i primjedbe) na iznesene nalaze u Izvještaju, a koji su dati od strane pojedinih budžetskih korisnika.

Dio datih primjedbi je prihvaćen i inkorporiran u Konačan Izvještaj o obavljenoj reviziji Budžeta Kantona Sarajevo za 2008. godinu. Međutim, najveći dio primjedbi nije prihvaćen jer nije priložena relevantna dokumentacija i dato adekvatno obrazloženje, koje bi uticalo na izmjenu nalaza. Ministarstvo finansija je već postupilo po određenim preporukama, a Ministarstvo saobraćaja i Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okoliša su u očitovanju naveli da će u budućem periodu, postupiti po datim preporukama iz izvještaja, odnosno kontinuirano raditi na otklanjanju uočenih slabosti i unapređenju stanja u oblasti planiranja, raspolaganja i trošenja budžetskih sredstava.

Direktor sektora za finansijsku reviziju:
Mirsada Janjoš, dipl. oec.

Voda tima:
Nasiha Biberović, dipl. oec.
Član tima:
Vildana Šahbegović, dipl. oec.

